

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

**ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ :
«Τα αντικείμενα ως ήρωες στις μικρές ιστορίες»**

ΕΞΑΜΗΝΟ / ΕΤΟΣ : 8^ο / 4^ο

**ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ : Τσιλιμένη Τασούλα
Αναγνωστόπουλος Βασίλης**

**ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ : Γεροπούλου Αθηνά
Α.Μ.: 0299089**

ΒΟΛΟΣ 2003

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»

Αριθ. Εισ.: 2232/1

Ημερ. Εισ.: 09-02-2004

Δωρεά:

Ταξιθετικός Κωδικός: ΠΤ ΠΠΕ
2003

ΓΕΡ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

004000070793

Αφιερώνεται στην οικογένειά μου
και στον εαυτό μου που τα κατάφερε

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.....	σελ 3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	σελ 4-6

Α΄ ΜΕΡΟΣ

Α΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ : Η ανάπτυξη των μικρών ιστοριών – Ιστορική αναδρομή.....	σελ 8-10
Β΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ : α) Ορισμός των μικρών ιστοριών.....	σελ 11-13
β) Βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα.....	σελ 14-22
γ) Σκοποί που εξυπηρετούν οι μικρές ιστορίες.....	σελ 23-24
Γ΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ : α) Καταγραφή των μικρών ιστοριών με ήρωα κάποιο Αντικείμενο.....	σελ 25-31
β) Κατηγοριοποίηση – Ενδεικτική ανάλυση κάποιων μικρών ιστοριών.....	σελ 32-73

Β΄ ΜΕΡΟΣ

Α΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ : Στόχοι – μεθοδολογία της έρευνας – Ερωτηματολόγιο.....	σελ 75-78
Β΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ :Αποτελέσματα έρευνας – Σχολιασμός των αποτελεσμάτων.....	σελ 79-94
Γ΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ : Παράρτημα.....	σελ 95-106
Γενικά συμπεράσματα – Ευχαριστίες	σελ 107-109
Βιβλιογραφία.....	σελ 110-111

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εθνική λογοτεχνία¹ είναι αυτή που προετοιμάζει και προετοιμάζει ακόμα το δρόμο της νέας γενιάς. Ένας δρόμος με αρχές, αξίες, πεπαιθώσεις που συμβάλλουν θετικά στη δημιουργία μιας συνειδητοποιημένης προσωπικότητας. Στη φωτισμένη διαδρομή, της εθνικής λογοτεχνίας, η παιδική λογοτεχνία – ως ιδιαίτερος κλάδος της – παρουσιάζει μια συνεχώς αναπτυσσόμενη πορεία κυρίως τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια.² Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι όσο μεγαλώνει το ενδιαφέρον της κοινωνίας για τη νέα γενιά αναπτύσσεται τόσο και το παιδικό βιβλίο και αντιμετωπίζεται με διαρκώς αυξανόμενο ενδιαφέρον από τους μελετητές και ερευνητές της. Ο συγγραφικός οργανισμός είναι μεγάλος στο χώρο αυτό αν και το πλατύ κοινό δε φαίνεται να έχει αντιληφθεί την αξία και τις δυνατότητες της παιδικής λογοτεχνίας.³

Με τον όρο, λοιπόν, παιδική λογοτεχνία εννοείται το σύνολο των λογοτεχνημάτων που απευθύνονται στο παιδί με σκοπό να το φέρουν σε επαφή με το αισθητικό φαινόμενο της τέχνης – και ειδικότερα της λογοτεχνίας.⁴ Τα λογοτεχνικά αυτά κείμενα είναι γραμμένα από ενήλικες αλλά και από παιδιά και εφήβους.⁵ Σκοπός της παιδικής λογοτεχνίας είναι να προσφέρει χαρά, αισθητική απόλαυση,

1. Δελώνης Αντώνης, *Ελληνική παιδική λογοτεχνία*, εκδόσεις Ηράκλειτος, Αθήνα 1986 σελ 11
2. ο.π., σελ. 9
3. Πέτροβιτς – Ανδρουτσοπούλου Λότη, *Η παιδική λογοτεχνία στην εποχή μας*, Εκδόσεις Καστανιώτης, Αθήνα 1990, σελ. 13
4. Αναγνωστόπουλος Βασίλης, *Η ελληνική παιδική λογοτεχνία κατά τη μεταπολεμική περίοδο (1945-1958)*, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 1991, σελ. 15
5. Δελώνης Αντώνης – Αναγνωστόπουλος Βασ., *Παιδική λογοτεχνία και σχολείο*, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 1988, σελ. 17

ψυχαγωγία, τον παλμό της ζωής, αλλά και παράλληλα να υποβάλλει αρχές και μηνύματα με ανθρωποπλαστικό χαρακτήρα.⁶

Η παιδική λογοτεχνία αγκάλιασε όλα τα είδη του λόγου, την ποίηση, το θέατρο, την πεζογραφία, η οποία περιλαμβάνει το μυθιστόρημα, το διήγημα, το παραμύθι, το μύθο, τη νουβέλα, τα λογής ταξιδιωτικά και τέλος τη μικρή ιστορία.

Η συγκεκριμένη διπλωματική εργασία σκοπεύει να ασχοληθεί με το είδος «μικρή ιστορία» που ανθεί κατά τη δεκαετία '70 – '80 και απευθύνεται σε παιδιά προσχολικής ηλικίας. Η γρήγορη ανάπτυξη αυτού του είδους και η μεγάλη απήχηση που έχει στα μικρά παιδιά ήταν το κίνητρο ενασχόλησης και συγγραφής της παρούσης εργασίας. Θεωρήθηκε σκόπιμο η εργασία να χωριστεί σε δυο μέρη.

Το πρώτο μέρος, -το θεωρητικό- ασχολείται στο πρώτο του κεφάλαιο με την παρουσία των μικρών ιστοριών μέσα στο χρόνο. Γίνεται δηλαδή μια ιστορική αναδρομή και καταγράφεται η πορεία των μικρών ιστοριών μέχρι σήμερα.

Στη συνέχεια, το δεύτερο κεφάλαιο ασχολείται α) με τον ορισμό των μικρών ιστοριών β) με τα βασικά χαρακτηριστικά τους γνωρίσματα, τα οποία αναλύονται λεπτομερώς δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στους ήρωες του λογοτεχνικού είδους και γ) παρατίθενται οι σκοποί που εξυπηρετούν οι μικρές ιστορίες.

Τέλος, στο τρίτο κεφάλαιο του πρώτου μέρους θα γίνει η καταγραφή των μικρών ιστοριών που έχουν ως ήρωα κάποιο αντικείμενο και η κατηγοριοποίηση αυτών με βάση τα τυχόν κοινά γνωρίσματά τους, Επιπρόσθετα θα αναλυθεί μια ιστορία από κάθε κατηγορία.

6. ο.π., σελ. 17

Το δεύτερο μέρος της διπλωματικής εργασίας , χωρίζεται σε 2 ενότητες.

Η πρώτη ενότητα περιλαμβάνει τους στόχους σύμφωνα με τους οποίους πραγματοποιήθηκε η έρευνα, τα νηπιαγωγεία που βοήθησαν σ' αυτή, το δείγμα των νηπίων και παρατίθεται και το ερωτηματολόγιο που δημιουργήθηκε στα πλαίσιά της.

Στη δεύτερη ενότητα εμπεριέχονται τα αποτελέσματα της έρευνας τα οποία παρατίθενται σε πίνακες με στατιστικά στοιχεία και καταγράφονται βέβαια τα συμπεράσματα που προβάλλονται από την έρευνα. Επιπρόσθετα παρατίθενται και παράρτημα.

Στο τέλος της διπλωματικής εργασίας εμπεριέχονται τα γενικά συμπεράσματα και καταγράφονται οι ευχαριστίες στους ανθρώπους που βοήθησαν για να ολοκληρωθεί με επιτυχία αυτή η εργασία.

Α΄ ΜΕΡΟΣ

Α) Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΙΣΤΟΡΙΩΝ

-

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Κρίνεται αναγκαία μια σύντομη ιστορική προσέγγιση έτσι ώστε να σημειωθεί η παρουσία του λογοτεχνικού είδους που εξετάζεται από τις αρχές του αιώνα μας.

Ερευνώντας λοιπόν το παρελθόν διαπιστώνει κανείς πως η συγγραφή των μικρών ιστοριών δεν αποτελεί καινούριο θέμα. Έτσι στο περιοδικό «Παιδική αποθήκη» με συντάκτη και εκδότη το Δ. Πανταζή το 1836 συναντάται μια μικρή ιστορία, «η ιστορία του Κωνσταντίνου του Γ΄ μικρού καλού παιδιού». Επιπρόσθετα και στο περιοδικό «Διάπλασις των παιδιών» οι μικρές ιστορίες υπάρχουν κάτω από το γενικό τίτλο «Ανάγνωσμα δια πολύ μικρά παιδιά». Παράδειγμα αποτελούν οι ιστορίες «Τα σπουργητάκια και το μαμούδι (1885)», «Καλήν όρεξιν (1889)» «το πρώτο αστείο της Τασούλας». Ο Γρ. Ξενόπουλος χρησιμοποιώντας το ψευδώνυμο η κυρά – Μάρθα γράφει αυτοτελείς και σε συνέχειες ιστορίες όπως : «Μέγας Αλέξανδρος», «Στο μεγάλο πανηγύρι», «οι μικροί βοσκοί».¹ Ο Π. Χάρης γράφει στο ίδιο περιοδικό «Το γατάκι», η Ι. Δραγούμη «ο βάτραχος που βαριέται».

Στο περιοδικό «Παιδική ζωή» υπάρχει μικρή ιστορία υπό το γενικό τίτλο «Δια τα μικρά αδερφάκια». Ο Βλέσσας γράφει ιστορίες με στοιχεία μικρής ιστορίας που ονομάζονται «Εύθυμες ιστορίες». Στο περιοδικό «παιδικός κόσμος» υπάρχουν νηπιακά αναγνώσματα.

1. Δελώνης Αντώνης, *Ελληνική παιδική λογοτεχνία*, Εκδόσεις Ηράκλειτος, Αθήνα 1990, σελ. 124.

Η Α. Μεταξά στον τόμο «η θεία Λένα για τα μικρά παιδιά» περιλαμβάνει ιστορίες όπως «Τα παιχνίδια της Μαρίας», «Το ξεροκέφαλο κουνέλι»² κ.ά.

Επίσης στην «Εφημεριδούλα της θείας Λένας» γράφει μικρές ιστορίες για «τα δώρα του Αγιοβασίλη» και «το μαγικό κουνέλι».³

Σημαντικό ρόλο όμως στην διάδοση και εξέλιξη των μικρών ιστοριών διαδραμάτισε το λογοτεχνικό σωματείο της Γυναικείας Λογοτεχνικής Συντροφιάς. Ο ρόλος της ήταν καθοριστικός όσον αφορά τη θεματολογία, το ύφος, την ιδεολογία και τη δομή των μικρών ιστορικών. Η Γ.Λ.Σ. προκήρυξε διαγωνισμούς μέσω των οποίων αναδείχτηκαν σπουδαίοι και αξιόλογοι συγγραφείς που ασχολήθηκαν με τις μικρές ιστορίες, στην πλειοψηφία τους γυναίκες.⁴

Το είδος αυτό τους ανήκει και φύσει και θέσει. Η παιδική λογοτεχνία, άλλωστε, είναι υπόθεση των γυναικών, επειδή εκείνες είναι πιο κοντά στο παιδί και επιπλέον έχουν την ευαισθησία εκείνη που χρειάζεται για να μιλήσουν στη ψυχή του. Είναι κοντά στο παιδί βιολογικά και ψυχολογικά στα πρώτα χρόνια της ζωής του.⁵

Επίσης θέτει όρους που αφορούν το περιεχόμενο και τη μορφή των μικρών ιστοριών που υποβάλλονται στους διαγωνισμούς. Είναι φανερό, λοιπόν, πόσο επηρέασε το είδος, ως προς την ανάπτυξη και την καλλιέργειά του, την εκδοτική παραγωγή, την ενασχόληση πολλών συγγραφέων με αυτό το είδος και τη μορφοποίηση των χαρακτηριστικών του.⁶

2. Τσιλιμένη Τασούλα, *Οι μικρές ιστορίες κατά την εικοσαετία 1970-1990*, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 2002, σελ. 33-37.

3. Τσιλιμένη Τασούλα, Πρόσθετος φάκελος στο μάθημα : *Μυθοπλασία μικρών ιστοριών – Δημιουργική γραφή*, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Θεσσαλίας, Βόλος 2001, σελ. 12

4. Περιοδικό *Διαδρομές*, τεύχ. 41, Άνοιξη 1996, άρθρο: *Οι μικρές ιστορίες και οι διαγωνισμοί της Γ.Λ.Σ.*, Τσιλιμένη Τασούλα, σελ. 20

5. Βουγιούκας Α., *Άρθρα και μελετήματα*, Εκδόσεις Νικόδημος, 1980, σελ. 306.

6. Τσιλιμένη Τασούλα, *Οι μικρές ιστορίες κατά την εικοσαετία 1970-1990*, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 2002, σελ. 17

Και ο Κύκλος του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου βοήθησε στην καλλιέργεια των μικρών ιστοριών, διοργανώνοντας διαγωνισμούς. Χαρακτηριστικά η Τσιλιμένη Τασούλα αναφέρει στο βιβλίο της «Οι μικρές ιστορίες της εικοσαετίας 1970 – 1990» ότι το 1989 υποβλήθηκαν 15 συλλογές μικρών ιστοριών.

Και η Γυναικεία Λογοτεχνική Συντροφιά και ο Κύκλος του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου αποτελούν τους δυο κύριους παράγοντες για την ανάπτυξη, τη βελτίωση και την προώθηση, του παιδικού βιβλίου στην Ελλάδα. Και οι δυο αυτές λογοτεχνικές οργανώσεις προσέφεραν και εξακολουθούν να προσφέρουν ανεκτίμητες υπηρεσίες όχι μόνο για τη διάδοση αλλά και την άνοδο της ποιότητας του παιδικού βιβλίου στην Ελλάδα.⁷

7. Περιοδικό Διαδρομές, τευχ. 2, καλοκαίρι 1986 (Απρ. – Μάιος – Ιούνιος), άρθρο: «Παραμύθια και μικρές ιστορίες» Ταρσούλη Γεωργία, σελ. 137

B)α) ΟΡΙΣΜΟΣ ΜΙΚΡΩΝ ΙΣΤΟΡΙΩΝ

α) Αρκετοί σπουδαίου συγγραφείς δεν κατανέμουν ως αυτόνομο είδος τις μικρές ιστορίες. Κάποιοι άλλοι αναφέρουν τις μικρές ιστορίες χρησιμοποιώντας άλλους όρους. Οι επικρατέστεροι είναι: νηπιακές ιστοριούλες, ιστοριούλα, ιστορίες για νήπια, εικονογραφημένες ιστορίες ή ιστοριούλες, ιστοριούλες για μικρά παιδιά ή και απλά ιστοριούλες. Υπάρχουν και αυτοί που κατατάσσουν τις μικρές ιστορίες στο παραμύθι. Λίγοι θεωρούν το λογοτεχνικό αυτό είδος ως αυτόνομο, μετά τη γυναικεία λογοτεχνική συντροφιά (1970). Ένας απ' αυτούς είναι και ο Αντώνης Δελώνης ο οποίος αναφέρει ότι Μικρή Ιστορία είναι μια σύντομη διήγηση, η οποία στα πλαίσια μιας πλέον ρεαλιστικής αντιμετώπισης της καθημερινότητας, δίνει μια εικόνα ζωής από τον κόσμο του παιδιού, με λόγο αφαιρετικό αλλά προσιτό στην αντιληπτικότητά του, οικείο, άμεσο και συγχρόνως συγκεκριμένο.⁸

Ως αυτόνομο είδος θεωρείται και από τη Λότη Πέτροβιτς – Ανδρουτσοπούλου, η οποία αναφέρει ότι απευθύνεται σε παιδιά προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας. Το φανταστικό στοιχείο δεν υπάρχει και έχει καθορισμένο τόπο και χρόνο. Κύριος στόχος αποτελεί η γνωριμία του παιδιού με το περιβάλλον, η ψυχαγωγία του, η επαφή του με την πραγματικότητα. Η συγγραφέας προσθέτει ότι η μικρή ιστορία λειτουργεί ως προθάλαμος στην ανάπτυξη της διεθνούς φιλίας, καθώς το παιδί βρίσκεται στην ηλικία που αρχίζει να πληροφορείται σχετικά με τη ζωή άλλων παιδιών που δεν ανήκουν στο άμεσο περιβάλλον του.

8. Δελώνης Αντ., *Ελληνική παιδική λογοτεχνία*, ο.π. σελ 123

Επιπρόσθετα, θεωρείται ότι από τις μικρές ιστορίες θα ξεκινήσει και η σωστή τοποθέτηση των παιδιών σχετικά με την ισονομία των δυο φύλων. Δεν παραλείπει, επίσης, να τονίσει και τη μεγάλη συμβολή του είδους στην ανάπτυξη του γλωσσικού οργάνου.⁹

Ο Κατσώνης Κώστας αναφέρει τις μικρές ιστορίες ως ένα καινούριο είδος στην παιδική λογοτεχνία και μια εξέλιξη της τελευταίας εικοσαετίας, με τις οποίες ασχολούνται συστηματικά πολλοί συγγραφείς εκδίδοντας αξιόλογα έργα.¹⁰

Τέλος, ο Αναγνωστόπουλος Βασίλης, γράφει ότι οι μικρές ιστορίες είναι λογοτεχνικές ρεαλιστικές διηγήσεις με θέματα το γύρω περιβάλλον, τις ανάγκες, τα προβλήματα και τα όνειρα των μικρών παιδιών.¹¹

Όπως γίνεται αντιληπτό κρίνεται σκόπιμο να δοθεί ένας εννοιολογικός προσδιορισμός για το συγκεκριμένο λογοτεχνικό είδος.

Επομένως :

«Μικρή ιστορία είναι μια περιορισμένου μήκους αφήγηση, με απλή πλοκή, λιτότητα ύφους και γλώσσας, που απεικονίζει καθημερινές ρεαλιστικές σκηνές της ζωής του παιδιού και των ενηλίκων, καθώς και πολιτισμικές πανανθρώπινες αξίες.

Σκοπός της είναι η ψυχαγωγία, η πληροφόρηση και η ενημέρωση των μικρών παιδιών πάνω σε ηθικο – κοινωνικο – πολιτισμικά θέματα, η καλλιέργεια της φιλαγνωσίας και η εισαγωγή των μικρών αναγνωστών στο χώρο της παιδικής λογοτεχνίας».

9. Πέτροβιτς-Ανδρουσοπούλου Λ., *Μιλώντας για τα παιδικά βιβλία*, εκδ. Καστανιώτης, Αθήνα 1983, σελ 24

10. Κατσώνης Κώστας, «*Ελληνική παιδική λογοτεχνία*». Το παρελθόν, το παρόν, το μέλλον», σελ 161

11. Τσιλιμένη Τασούλα, πρόσθετος φάκελος στο μάθημα : *Μυθοπλασία μικρών ιστοριών – Δημιουργική γραφή*, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Θεσσαλίας, Βόλος 2001, σελ. 12

Αδιαμφισβήτητα, οι μικρές ιστορίες αποτελούν το ιδανικότερο είδος λογοτεχνίας για τα παιδιά. Τα θέματα των ιστοριών αντλούνται από τα παιχνίδια των παιδιών, τα ζώα της αυλής και του δάσους και διάφορα άψυχα αντικείμενα που έχουν λόγο.

Επομένως, κρίνεται νευραλγικής σημασίας η σωστή επιλογή των μικρών ιστοριών από τη νηπιαγωγό και η διάθεσή της για προτροπή και δημιουργία νέων μικρών ιστοριών από τα παιδιά.¹²

Ένα άλλο θέμα που απασχολεί, είναι ο διδακτισμός που κάνει – κατά τον Δελώνη – συχνά την εμφάνισή του και γίνεται ενοχλητικός αρκετές φορές. Σύμφωνα με τη Γεωργία Ταρσούλη παρατηρείται τα τελευταία χρόνια μια σημαντική μεταβολή της αντίληψης σχετικά με τη μορφή της ιστορίας, για παιδιά. Παλαιότερα, το ηθικό δίδαγμα έπρεπε απαραίτητως να υπάρχει – χωρίς η ιστορία να είναι αυστηρά διδακτική. Σήμερα το ηθικό δίδαγμα δίνεται καμιά φορά έμμεσα, αλλά συχνά δεν υπάρχει καθόλου, καθώς η μικρή ιστορία έχει σκοπό είτε να διασκεδάσει είτε να τα κάνει να μάθουν κάτι καινούριο.¹³

12. Παπανικολάου Ρ. – Τσιλιμένη Τ., *Η παιδική λογοτεχνία στο νηπιαγωγείο*, Εκδόσεις Καστανιώτης, Αθήνα 1998, σελ. 67-68

13. Περιοδικό Διαδρομές, τεύχος 2, άρθρο “Παραμύθια και μικρές ιστορίες”, Ταρσούλη Γεωργία, σελ 138

β) ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΙΣΤΟΡΙΩΝ

Τα βασικά χαρακτηριστικά του λογοτεχνικού είδους καθορίστηκαν από τη Γυναικεία Λογοτεχνική Συντροφιά.

Τα γνώρισμα αυτά που χαρακτηρίζουν τις μικρές ιστορίες είναι τα εξής :

- α) Η έκταση
- β) Η γλώσσα
- γ) Η θεματολογία
- δ) Ο χώρος – το περιβάλλον – ο χρόνος
- ε) Η δομή
- στ) Η εικονογράφηση
- ζ) Οι ήρωες ή τα πρόσωπα

Στη συνέχεια της διπλωματικής εργασίας θα αναλυθεί το κάθε ένα γνώρισμα, δίνοντας έμφαση στο τελευταίο χαρακτηριστικό – τους ήρωες, πρόσωπα -, τα οποία και θα απασχολήσουν στη συνέχεια την εργασία.

α) Η έκταση ή συντομία

Ο όρος «μικρή» ιστορία υποδηλώνει και το μέγεθος αυτών των ιστοριών. Είναι σύντομες και περιορισμένες σε διάρκεια ιστορίες όπως αναφέρθηκε και προηγούμενα στους ορισμούς που δίνουν για το λογοτεχνικό είδος, αξιόλογοι συγγραφείς. Η μικρή έκταση οφείλεται στο γεγονός ότι απευθύνεται σε αναγνωστικό κοινό μικρής ηλικίας και δη προσχολικής, κατά την οποία η προσοχή των νηπίων εύκολα διασπάται.

Επομένως, ευνοείται ένα βιβλίο με περιορισμένη έκταση και δίνεται η δυνατότητα στο παιδί να ρωτήσει και πράγματα που πιθανόν δεν κατάλαβε, αφού το μικρό κείμενο ωθεί σε ερωτήσεις.¹⁴

β) Η γλώσσα

Η γλώσσα που χρησιμοποιείται στις μικρές ιστορίες είναι σύστοιχη με την αντιληπτικότητα του μικρού παιδιού. Η λιτότητα έκφρασης, οι νοηματικές απλές λέξεις, οι σύντομες φράσεις που να τις διακρίνει η αφαιρετικότητα, χωρίς παρεκβάσεις και λεπτομερείς περιγραφές είναι αναγκαία στοιχεία.

Οι έννοιες είναι συγκεκριμένες και αν υπάρχει κάποια αφηρημένη λέξη όπως ελευθερία, αυτή αποσαφηνίζεται αμέσως.¹⁵ Στις μικρές ιστορίες αυτές οι έννοιες αποσαφηνίζονται μέσω ενός λόγου βιωματικού.¹⁶

Αυτά αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για το είδος των μικρών ιστοριών καθώς το λεξιλόγιο του παιδιού είναι περιορισμένο και παρουσιάζει ένδεια στα επίθετα. Γνωρίζει ελάχιστες αφηρημένες έννοιες όπως καλός – κακός, φρόνιμος – άτακτος, χαρά – λύπη.¹⁷ Όπως αναφέρει ο Αναγνωστόπουλος Βασίλης, το αληθινό, λιτό, απροσποίητο γράψιμο μιλάει περισσότερο στην καρδιά των νηπίων.

14. Αναγνωστόπουλος Β.- Δελώνης Αντ. *Παιδική λογοτεχνία και σχολείο*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα 1988, σελ 44

15. Δελώνης Αντ. *Ελληνική παιδική λογοτεχνία*, ο.π. σελ 125

16. Παπανικολάου Ρ. – Τσιλιμένη Τ., ο.π. σελ. 67

17. Περιοδικό *Διαδρομές*, τεύχος 2, ο.π σελ 138

γ) Η Θεματολογία

Οι μικρές ιστορίες ασχολούνται με θέματα που ενδιαφέρουν και γνωρίζουν τα παιδιά της νηπιακής ηλικίας, όπως σκηνές από την οικογενειακή και σχολική ζωή τους, η γνωριμία με τα ζώα, τα πουλιά, τη φύση, το δάσος, την προστασία του περιβάλλοντος, το διάστημα, τα ταξίδια, άλλους παιδικούς προβληματισμούς και ανησυχίες.¹⁸

Στις μικρές ιστορίες ή στην ρεαλιστική πεζογραφία για μικρά παιδιά, γίνεται προσπάθεια να παρουσιαστεί η σύγχρονη ζωή, οι σχέσεις στην οικογένεια, οι σχέσεις γονέων και παιδιών, άντρα – γυναίκας, φτωχού – πλούσιου, ηθικά προβλήματα¹⁹

Γιατί, το καλό παιδικό βιβλίο υποστηρίζουν οι Αναγνωστόπουλος και Δελώνης, είναι προπαντός αληθινό. Επίσης, τονίζεται ότι είναι καλό το βιβλίο να έχει ένα θέμα, δηλαδή να αναφέρεται σε ένα συγκεκριμένο πρόσωπο ή ζώο ή γεγονός και αυτό να είναι απλό, χωρίς βαθύτερα νοήματα, καθώς οι μικροί αναγνώστες έχουν περιορισμένη αντίληψη για τον κόσμο των ιδεών και των εμπειριών.

Μέσω των θεματικών ενοτήτων των μικρών ιστοριών τα νήπια καλλιεργούν και πανανθρώπινες, διαχρονικές αξίες όπως την ειρήνη, τη φιλία, το σεβασμό κ.ά.

18. Αναγνωστόπουλος Βασίλης, *Τάσεις και εξελίξεις της σύγχρονης παιδικής λογοτεχνίας*, Εκδόσεις των φίλων, Αθήνα 1988, σελ. 96-107

19. Εισηγήσεις στο β' σεμινάριο του κύκλου του Ελληνικού παιδικού βιβλίου, *Το μικρό παιδί*, Εκδόσεις Καστανιώτης, Καρδίτσα 15-16/11/86, σελ. 81

δ) Ο χώρος – το περιβάλλον – ο χρόνος

Στο λογοτεχνικό αυτό είδος ο χρόνος και ο χώρος είναι κατανοητοί και συγκεκριμένοι. Ως χρόνος ορίζεται το σήμερα. Χρησιμοποιείται συνήθως ο παρατατικός και ο ενεστώτας, ο οποίος ζωντανεύει την αφήγηση πιο παραστατικά.²⁰

Σε κάποιες ιστορίες χρησιμοποιείται ως έναρξη το «Μια φορά κι έναν καιρό», αλλά το περιεχόμενό τους παραμένει ρεαλιστικό.

Ο χώρος – περιβάλλον που εκτυλίσσονται οι μικρές ιστορίες είναι γνώριμο π.χ. στο σπίτι του παιδιού, στη γειτονιά του, στο χωριό ή στην εξοχή, στο δωμάτιό του, στην αυλή. Αυτό γίνεται γιατί το παιδί αντιλαμβάνεται καλύτερα ό,τι το περιβάλλει και του είναι γνώριμο.²¹ Και στο χώρο δεν παρουσιάζονται φανταστικά ή μη υπαρκτά στοιχεία, γεγονός που οδηγεί στο συμπέρασμα ότι οι μικρές ιστορίες είναι ρεαλιστική πεζογραφία, όπως αναφέρθηκε και προηγούμενα.

ε) Η δομή

Κάθε μικρή ιστορία πρέπει να έχει ΑΡΧΗ – ΜΕΣΗ – ΤΕΛΟΣ, δηλαδή μια διάρθρωση γεγονότων η οποία να δίνει μια φυσική ροή στη διήγηση, χωρίς να παρεμβάλλονται π.χ. σκηνές φλας-μπακ. Αυτή η δομή προϋποθέτει μια αφαιρετική ικανότητα στο χειρισμό του λόγου και εξυπακούεται πως οποιοσδήποτε πλατειασμός είναι σε βάρος της σύντομης διήγησης.²²

20. Αναγνωστόπουλος Β, *Θέματα παιδικής λογοτεχνίας*, Α΄ ανιχνεύσεις, εκδ. Καστανιώτης, Αθήνα 1987, σελ29

21.Περιοδικό *Διαδρομές*, τεύχος 2, ο.π. σελ. 138

22.Δελώνης Αντώνης, *Ελληνική παιδική λογοτεχνία*, ο.π. σελ. 126

Γενικά, η δομή είναι πολύ απλή, με σύντομες φράσεις, χωρίς παρεκβάσεις ή μακριές περιγραφές, που το παιδί είναι αδύνατο να τις παρακολουθήσει. Χρειάζεται μεγάλη δεξιοτεχνία για να αποδοθεί το θέμα έτσι, ώστε να αφυπνίσει τον αναγνώστη – παιδί.

Η αρχή μιας μικρής ιστορίας πρέπει να είναι ελκυστική, καθώς τα παιδιά είναι αυστηροί κριτές και πρέπει η ιστορία να προσελκύσει την προσοχή τους.²³

Η αφηγηματική δομή της ιστορίας προέρχεται από την ύπαρξη ενός γεγονότος, ακολουθητικής δράσης και αποτελέσματος. Το τέλος είναι συνήθως προβλέψιμο και αισιόδοξο. Είναι άλλωστε γνωστό ότι τέτοιου είδους ιστορίες αρέσουν στα παιδιά. Ο προβληματισμός για την εξέλιξη της ιστορίας και η εσωτερική σύγκρουση αντικαθίσταται από την συναισθηματική ικανοποίηση του παιδιού που έρχεται με τη θετική έκβαση της ιστορίας. Τονώνεται έτσι η αγωνιστικότητα για την επίλυση παρόμοιων προβλημάτων του ίδιου.

Τέλος, πρέπει να σημειωθεί ότι στις Μικρές Ιστορίες δεν υπάρχουν κεφάλαια, λόγω της απλής δομής τους.²⁴

23. Αναγνωστοπούλου Β, *Θέματα παιδικής λογοτεχνίας*, ο.π σελ 38

24. Αναγνωστοπούλου Β., *Θέματα παιδικής λογοτεχνίας*, σελ 38-39

στ) Η εικονογράφηση

Η εικόνα γενικά – και ειδικά ο ρόλος της στις μικρές ιστορίες – αποτελεί σημαντικό στοιχείο. Η εικόνα αποκτά μια θαυμαστή ευγλωττία μπροστά στα γεμάτα δίψα κι απορία παιδικά μάτια.²⁵

Καλλιεργεί τη φαντασία και την αισθητική, οξύνει την παρατηρητικότητα, διευρύνει τις γνώσεις για τον κόσμο που περιβάλλει το παιδί. Προσφέρει ψυχικά ορμήματα και ερεθίσματα σχετικά με την κατανόηση του κοινωνικού και φυσικού περιγύρου. Είναι ο πόλος έλξης των παιδιών και αποτελεί και κριτήριο επιλογής του βιβλίου τους, καθώς δεν έχουν αποκτήσει ακόμα την αναγνωστική ικανότητα. Είναι πάντα πλούσια η εικονογράφηση στις παιδικές ιστορίες, δίνεται όμως με τέτοιο τρόπο, ώστε να μη χάνεται η λειτουργικότητα του κειμένου.

Και στην εικονογράφηση είναι έντονο το ρεαλιστικό στοιχείο. Τα πράγματα, τα πρόσωπα, τα χρώματα παρουσιάζονται με την πραγματική τους εικόνα. Οι χαρακτήρες είναι αναγνωρίσιμοι από το παιδί.

ζ) Οι ήρωες

Το συγκεκριμένο γνώρισμα των μικρών ιστοριών θα αναπτυχθεί πιο διεξοδικά, καθώς αποτελεί και κύριο θέμα της εν λόγω διπλωματικής εργασίας. Έτσι, στο συγκεκριμένο λογοτεχνικό είδος παρουσιάζονται 3 βασικές ομάδες ηρώων :

25.Αναγνωστοπουλος Β., *Τάσεις και εξελίξεις...*, σελ 88

- 1) Οι άνθρωποι
- 2) Τα ζώα – πουλιά – έντομα
- 3) Τα αντικείμενα – παιχνίδια

- 1) Κατά πρώτο λόγο οι ήρωες – άνθρωποι στις μικρές ιστορίες μπορεί να είναι ο παππούς, η γιαγιά, η μαμά, ο μπαμπάς, τα αδέρφια, οι φίλοι, το ίδιο το παιδί.²⁶ Οι ήρωες που είναι παιδιά ανήκουν στην ίδια ηλικία με τον μικρό αναγνώστη, έχουν τις ίδιες ανησυχίες, τις ίδιες απόψεις, τα ίδια προβλήματα, το ίδιο λεξιλόγιο και γενικά το ίδιο αντιληπτικό επίπεδο.
- 2) Κατά δεύτερο λόγο, υπάρχουν πολλές μικρές ιστορίες που έχουν ως ήρωές τους το ζωικό βασίλειο. Ενδιαφέρονται τα νήπια για τα ζώα του δάσους, της ζούγκλας, για τα κατοικίδια, τα θαλάσσια ζώα και γενικά για όλα εκείνα που θέλουν να τα γνωρίσουν περισσότερο και καλύτερα. Τα ονόματα, η φωνή, ο ρουχισμός, η συμπεριφορά και οι καθημερινές συνήθειες των ζώων, σκόπιμα μοιάζουν με αυτές των ανθρώπων. Τα ανθρωπομορφικά στοιχεία που διακρίνει κανείς στις ιστορίες με ήρωα κάποιο ζώο – πουλί – έντομο είναι αρκετά. Αυτός ο ανθρωπομορφισμός αρέσει πολύ στα παιδιά τις προσχολικής ηλικίας, γιατί τα πάντα μιλούν και αισθάνονται όπως αυτά.²⁷

26. Αναγνωστόπουλος Β., *Θέματα παιδικής λογοτεχνίας*, ο.π. σελ. 26

27. Αναγνωστοπουλος Β., *Θέματα παιδικής λογοτεχνίας*, ο.π. σελ 27

3) Το θέμα της εργασίας ασχολείται με τα αντικείμενα που είναι ήρωες στις μικρές ιστορίες, γι' αυτό και παρακάτω απασχολεί το εν λόγω θέμα στην εργασία.

Αρκετές είναι και οι μικρές ιστορίες που πραγματεύονται αντικείμενα – παιχνίδια. Διάφορα άψυχα αντικείμενα όπως ο σκουπιδοτενεκές, η καρέκλα, το πάτωμα, οι κατσαρόλες κ.ά., έχουν κεντρικό ρόλο στην ιστορία. Αλλά και τα παιχνίδια του παιδιού έχει ο συγγραφέας κάθε ελευθερία να τα κάνει να μιλούν, να τσακώνονται ακόμη και μεταξύ τους ή και να κουβεντιάζουν με το αγόρι ή το κορίτσι της ιστορίας.²⁸

Όπως και τα ζώα έτσι και τα αντικείμενα – παιχνίδια μιλούν καθώς οι συμβολισμοί δεν απουσιάζουν. Στις μικρές ιστορίες είναι νόμιμο να μιλάει π.χ. μια σκούπα ή κάποιο άλλο άψυχο αντικείμενο κι αυτό πραγματικά ενδιαφέρει και αρέσει πολύ στα νήπια.

Η ψυχολογία διδάσκει πως τα παιδιά της προσχολικής ηλικίας, κυρίως 3-6 ετών, αρέσκονται στις ιστοριούλες με τα ζώα, τα αντικείμενα, τα πρόσωπα του περιβάλλοντος, τις καθημερινές απασχολήσεις κ.ά.²⁹ Σ' αυτήν την ηλικία εμφανίζεται έντονα το στοιχείο του ανιμισμού.

28.Περιοδικό *Διαδρομές*, τεύχος 2, ο.π. σελ. 138

29.Αναγνωστόπουλος Βασίλης, *Τάσεις και εξελίξεις*, ο.π. σελ. 31

Ο ανιμισμός ή παμψυχισμός³⁰ λέγεται η ανθρωπομορφική περιγραφή συμπεριφοράς αντικειμένων ή φυσικών φαινομένων. Επίσης, ονομάζεται και ψυχοκρατία, δηλαδή η απόδοση ζωής και ψυχής σε κάτι άψυχο και η αντιμετώπισή του σαν να είχε ανθρώπινες ιδιότητες.³¹

Ο Piaget τονίζει πως η πρώτη σκέψη του παιδιού είναι ανιμιστική.³² Ο Παρασκευόπουλος αναφέρει τον ανιμισμό ως ένα είδος εγωκεντρισμού και μάλιστα έμμεσου.³³ Για το παιδί δεν υπάρχει καθοριστική γραμμή πολύ σαφής μεταξύ αυτού που είναι άψυχο και εκείνου που ζει. Κι αυτό που ζει διαθέτει μια ζωή πολύ κοντινή στη δική του. Για το παιδί που θέλει να καταλάβει τον κόσμο, φαίνεται λογικό να ελπίζει μια απάντηση από μέρους αυτών των αντικειμένων που του ξυπνούν την περιέργεια. Είναι πεπεισμένο ότι π.χ. το ζώο καταλαβαίνει το παιδί και αντιδρά συναισθηματικά.³⁴

Τέλος, αυτός ο παιδικός ανιμισμός είναι συνδεδεμένος στενά με τη «μαγική» σκέψη ως ερμηνευτικό σύστημα πολλών φαινομένων. Έτσι, π.χ. θεωρεί ότι τα σύννεφα κινούνται, επειδή είναι ζωντανά³⁵. Οι κάθε ήρωες εκφράζουν τον προβληματισμό και τα ενδιαφέροντα των παιδιών και τα βοηθούν να ενταχθούν στην πραγματικότητα.

30.Εισηγήσεις στο Β΄ σεμινάριο του Κ.Ε.Π.Β., ο.π. σελ. 103

31.Τριανταφύλλου Τ. Τριαντ., *Ψυχολογία*, Εκδ. Ιδρύματος Ευγενίδου, Αθήνα 1988

32.Herbert P. Ginsburg-Sylvia Oppen , *Piaget's theory of intellectual development*, ed. Prentice Hall, New Jersey 1988, σελ. 94

33.Παρασκευόπουλος Ν. Ιωάννης, *Εξελικτική ψυχολογία*, τόμος 2 – προσχολική ηλικία, Αθήνα

34.Εισηγήσεις στο β΄ σεμινάριο του Κ.Ε.Π.Β., ό.π. σελ. 103

35.Κακανά Δόμνα – Μίκα, *Θεωρία και μεθοδολογία δραστηριοτήτων στην προσχολική αγωγή*, Εκδ. Αδερφών Κυριακίδη Α.Ε., 1994.

γ) ΣΚΟΠΟΣ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΙΣΤΟΡΙΩΝ

Σύμφωνα με τον Γκόργκυ, «Όταν οι άνθρωποι σταματούν να διαβάζουν, σταματούν να σκέφτονται». Τόσο μεγάλη, λοιπόν, είναι η σημαντικότητα ενός βιβλίου και δη ενός βιβλίου που απευθύνεται σε παιδιά προσχολικής ηλικίας, όπως οι Μικρές Ιστορίες. Ο σκοπός, λοιπόν, αυτών των ιστοριών είναι σημαντικός και ποικίλλει. Έτσι εξυπηρετούν οι ιστορίες αυτές, ως πρώτο σκοπό, τον ψυχαγωγικό. Είναι αυτή η ηλικία των παιδιών του νηπιαγωγείου που οι λέξεις διασκεδάση και χαρά την αντιπροσωπεύουν. Μέσω των μικρών ιστοριών αυτός ο στόχος ικανοποιείται απόλυτα, καθώς οι ιστορίες διασκεδάζουν τα παιδιά με τις αταξίες, τις επιθυμίες και τις καθημερινές συνήθειες των ηρώων.

Έναν άλλο σκοπό που εξυπηρετεί το λογοτεχνικό αυτό είδος είναι η καλλιέργεια της φαντασίας. Έτσι, πρέπει οι ιστορίες αυτές να αποτελούν έναυσμα για την ενεργοποίηση της δημιουργικής σκέψης και φαντασίας των παιδιών. Παίρνοντας το βιβλίο στο χέρι, το παιδί αυτομάτως ταξιδεύει σ' ένα δικό του κόσμο και μαθαίνει γι' αυτόν μέσα από την πλοκή της ιστορίας.

Δεν πρέπει να παραλειφθεί ο γλωσσικός σκοπός που εξυπηρετούν οι μικρές ιστορίες. Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενο κεφάλαιο, η απλή γλώσσα κάνει μεν κατανοητό το κείμενο αλλά, το λεξιλογικό επίπεδο των παιδιών, κάλλιστα μπορεί να αναπτυχθεί καθώς πολλές καινούριες έννοιες και λέξεις παρεμβάλλονται στο κείμενο.

Τέλος το πιο βασικό είναι ότι καλλιεργούν τη μητρική γλώσσα. Εφόσον, λοιπόν, καλλιεργούν τη γλώσσα, συμβάλλουν και στην ανάπτυξη της σκέψης, αφού η σχέση γλώσσας και σκέψης είναι πολύ στενή.³⁶

Όπως αναφέρει ο Αναγνωστόπουλος, οι μικρές ιστορίες μπορούν να αποβούν πολύ χρήσιμες ασκήσεις του προφορικού λόγου, όταν μάλιστα τα νήπια τις αναδιηγούνται. Είναι ασκήσεις ελεγχόμενες με τις οποίες δοκιμάζεται η μνήμη, η πνευματική πειθαρχία, η γλωσσική ανάπτυξη του νηπίου.

Θα ήταν παράλειψη αν δεν αναφερόταν ο αισθητικός σκοπός. Οι μικρές ιστορίες αγγίζουν το παιδικό ενδιαφέρον από αισθητική πλευρά. Μέσω των σχεδίων, των χρωμάτων, την τεχνική του τυπώματος, την υφή του χαρτιού, του όμορφου εξώφυλλου, του μεγέθους του βιβλίου επιτυγχάνεται η αισθητική καλλιέργεια των νηπίων. Γι' αυτό – όπως τονίστηκε – η εικονογράφηση έχει νευραλγική σημασία, έτσι ώστε το βιβλίο να γίνει πόλος έλξης.

Τέλος, οι μικρές ιστορίες έχουν ηθικό σκοπό να διαπλάσσουν ηθικά ολοκληρωμένους ανθρώπους, εισάγοντας ηθικο – κοινωνικο – πολιτισμικά θέματα και προβληματισμούς, την έννοια της φιλίας, της ειρήνης, του σεβασμού, της ελευθερίας και όλων εκείνων των αξιών που θα το βοηθήσουν να δημιουργηθεί και να αναπτυχθεί ολόπλευρα.

36. Παπανικολαου Ρ.- Τσιλιμένη Τ., ο.π. σελ 20

Γ α) ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΜΙΚΡΩΝ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΜΕ ΗΡΩΑ ΚΑΠΟΙΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Στα πλαίσια της διπλωματικής αυτής εργασίας διεξήχθη έρευνα, σκοπός της οποίας αποτέλεσε η καταγραφή των μικρών ιστοριών με ήρωα κάποιο αντικείμενο. Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε είναι η εξής: Επιλέχθηκαν κάποια βιβλιοπωλεία του νομού Μαγνησίας, στα οποία έγινε καταγραφή των ιστοριών που απαιτεί η έρευνα. Τα βιβλιοπωλεία που συνεργάστηκαν είναι τα εξής έξι:

1. Η «Γραφή»
2. Η «Παιδεία»
3. Η «Πένα»
4. Ο «Λιαναρίδης»
5. Ο «Παπασωτηρίου»
6. Ο «Όμηρος»

Επίσης επιλέχθηκαν δύο Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης τα οποία παραχώρησαν το χώρο της βιβλιοθήκης για το σκοπό αυτό. Τέλος, έγινε καταγραφή και στη βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Συγκεντρώθηκαν στο σύνολο τους 59 μικρές ιστορίες με ήρωες είτε κάποιο αντικείμενο, είτε με κάποιο παιχνίδι που βρίσκεται στο πεδίο ενδιαφερόντων των μικρών παιδιών. Οι 59 αυτές μικρές ιστορίες είναι ελληνικές. Κατά τη διάρκεια της έρευνας δεν βρέθηκε καμία μεταφρασμένη.

Σ' αυτό το σημείο πρέπει να αναφερθεί ότι η πιο παλιά μικρή ιστορία που καταγράφηκε χρονολογείται από το 1970, της Λοΐζου

Μάρως το «Ήταν και δεν ήταν». Παρακάτω σημειώνονται οι 61 ιστορίες που συλλέχθηκαν. Συγκεκριμένα

1. Αθανασιάδου Ανθούλα, «Το λυπημένο αστεράκι»

Εικονογράφηση: Σαντρίν Ζος

Εκδόσεις Κέδρος

2. Αναγνωστόπουλος Β.Δ., - Τσιλιμενη Τ., από το βιβλίο Ανθολόγιο χειμωνιάτικο για παιδιά προσχολικής – πρωτοσχολικής ηλικίας, <<Ο παράξενος χαρταετός>>, Βαλάση Ζ.

Εικονογράφηση: Τιτσιάνα Τουρκο – Καραγιάννη

Εκδόσεις Καστανιώτης

3. Βαλαβάνη Ελένη, «Το μικρό – μικρούτσικο καρφάκι»

«Το μικρό – μικρούτσικο αστεράκι»

«Το μικρό – μικρούτσικο караβάκι»

«Το μικρό – μικρούτσικο αυγουλάκι»

«Το μικρό – μικρούτσικο στεφανάκι»

«Το μικρό – μικρούτσικο συννεφάκι»

Εικονογράφηση: Μενδρινού Άννα

Εκδόσεις Κυρ. Ι Παπαδόπουλος ΕΕ

Έτος 1977 – 1986

4. Βαλάση Ζωή, «Το φεγγαράκι πάει εκδρομή»

Επιμέλεια: Βαλάσης Διον.

Εκδόσεις Λωτός

Αθήνα 1987

5. Βαλάση Ζωή, «Τα μαγικά μολύβια»

Εικονογράφηση: Ψαράκη Βάσω

Εκδόσεις Κέδρος

7. Βαλάση Ζωή, «Ηλιοστάλακτη»

Εικονογράφηση: Ψαράκη Βάσω
Εκδόσεις Μύθος – Λιβάνη

8. Βαρελλά Αγγελική, «Το γενναίο υποβρύχιο»
«Το ανυπόμονο ελικόπτερο»
«Το συναχωμένο τανκ»
«Ένας παλαβός πύραυλος»

Εκδόσεις Χρυσή πέννα
Έτος: 1987

9. Βελέτα – Βασιλειάδη Μαρία, «Η Παστρίτσα και η Βρωμίτσα»
Εικονογράφηση: Φωτοπούλου Πένη
Εκδόσεις Άγκυρα

Αθήνα 1986

10. Γουμενοπούλου Μαρία, «Η Τσουγκράνα»
«Οι λαμπάδες» από το βιβλίο

«Πες μου κάτι μανούλα»

Εικονογράφηση: Λίτσα Πατρικίου

Εκδόσεις Ηλιοτρόπιο

Αθήνα 1971

11. Γουμενοπούλου Μαρία, «Η Ρηνούλα και οι κούκλες της» από το βιβλίο «Το αηδονάκι»

Εικονογράφηση: Χειρχαντέρη Γεωργία

Εκδόσεις Ηλιοτρόπιο

Αθήνα 1979

12. Επαμεινώνδας Σπύρος, «Ο Κοκκινής και ο Φορτηγός»

«Οι δύο αετοί»

«Ο Βελονής και ο Κιτρινοκούμπης»

«Ο Χαλυβδένιος και η

μαυροκουρούνα»

«Τα 2 αξινάρια»

«Ο ψευτοχρυσοκούμπης»

«Ο δικαστής Αλφάδης»

«Η σκουριασμένη καρφοβελόνα»

από το βιβλίο «Μικρές ιστορίες και παραμύθια»

Εκδόσεις Αστήρ

Έτος 1990

12. Καρακώστα Μελίνα, «Τα αστέρια που ζήλευαν»

Εικονογράφηση: Ψαράκη Βάσω

Εκδόσεις

13. Κοκορέλη Αργυρώ, «Ο Συννεφούλης»

Εικονογράφηση: Ανυφαντή Μαρία

Εκδόσεις Κέδρος

Αθήνα 1978

14. Κοντολέων Μάνος, «Ο χιονάνθρωπος που δεν ήθελε να λιώσει»

Εικονογράφηση: Διατσέντα Παρίση

Εκδόσεις Πατάκης

Έτος 1999

15. Κοντολέων Μάνος, «Το πορτοκάλι και μια ηλαχτίδα.....

«Ένα συρτάρι γεμάτο όνειρο»

« Το αστέρι και το λουλούδι»

από το βιβλίο «Ένα συρτάρι γεμάτο όνειρα»

Εικονογράφηση: Μαρουλάκης Ν.

Εκδόσεις Άγκυρα

Έτος 1988

16. Κοροβέσης Δημ, «Το άσπρο μπαλονάκι»

Εικονογράφηση: Τίνα Δανόν

Εκδόσεις Σύγχρονη Εποχή

Αθήνα 1985

17. Λοΐζου Μάρω, «Η καρδούλα»

« Η κωλοφωτιά και το φεγγάρι»

«Ο περίπατος της φουσαλίδας»

«Γλυκειά ευωδιά»

«Η καρβουνένια ολόμαυρη και η άσπρη η μαρμαρένια» από το βιβλίο «Ήταν και δεν ήταν»

Εικονογράφηση: Ψαράκη Βάσω

Εκδόσεις Κέδρος

Αθήνα 1970

18. Λοΐζου Μάρω, «Πάμε μια βόλτα μαζί;»

Εικονογράφηση Βακιριτζής Γιώργος

Εκδόσεις Κέδρος

Αθήνα 1976

19. Λοΐζου Μάρω, «Το ποτάμι τρέχει να συναντήσει τη θάλασσα»σειρά: «Τρέχει – τρέχει»

Εικονογράφηση: Κέλλυ Ματαθία Κόβο

Εκδόσεις Καλέντης

Αθήνα 1986

20. Μαυρουδή – Ντακούρη Β., «Ο φεγγαρόκοκκος»

Εικονογράφηση: Αντωνιάδου Μελίτα

21. Μουταφίδου – Παπαναστασίου Χρ. , «Τα χρώματα της πέτρας»

Εικονογράφηση: Αστερόπη Μουταφίδου – Καραμπίνη

Εκδόσεις Γραφή

Βόλος 1995

22. Μπέθια – Καμπανάρη Ζακλίν, «Τα ρολόγια πάνε βόλτα»

Εικονογράφηση Μάρκ Γουαΐνστάιν

Εκδόσεις Κέδρος

23. «Μπομπ ο μάστορας»

Εκδόσεις Modern times

24. Παπάγου – Λαγού Α. ,»Αυτός ο υπέροχος κόσμος»

Εκδόσεις Σμυρنيωτάκης

25. Περιστεράκη – Ψυχογιού Αν., «Η ιστορία του νερού»

Εικονογράφηση: Περιστεράκη – Ψυχογιού Αν.
Εκδόσεις Κέδρος
Αθήνα 1981

26. Ρώση – Ζαΐρη Ρ., «Το κατεργάρικο αστεράκι»
Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα

27. Σιδέρης Σπύρος, «Το φεγγάρι που δεν μπορούσε να κοιμηθεί»
Εικονογράφηση: Βαρβαρούσης Σπύρος
Εκδόσεις Μίνωας

28. Σταθάτου Φράνση, «Ιστορίες με το κίτρινο μπαλόκι»
Εικονογράφηση: Σούλα Δεδέ – Νάσικα
Εκδόσεις Άγκυρα
Αθήνα 1985

29. «Τόμας, το τρενάκι»
Εκδόσεις Modern times

30. Τριβιζάς Ευγένιος, «Το απίθανο τσίρκο του Μανόλη»
σειρά: «Ιστορίες από το νησί των πυροτεχνημάτων»
Εικονογράφηση: Λιάπη Βάλλυ
Εκδόσεις Κέδρος
Έτος 1984

31. Τριβιζάς Ευγένιος, «Ο λαίμαργος τουνελόδρακος»
σειρά: «Ιστορίες από το νησί των πυροτεχνημάτων»
Εικονογράφηση: Κυριτσόπουλος Αλέξης
Εκδόσεις Κέδρος
Αθήνα 1985

32. Τριβιζάς Ευγένιος, «Ο φωτογράφος Φύρδης – Μίγδης»
σειρά: «Ιστορίες από το νησί των πυροτεχνημάτων»
Εικονογράφηση: Λιάπη Βάλλυ
Εκδόσεις Κέδρος
Αθήνα 1985

33. Τριβιζάς Ευγένιος, «Ο χιονάνθρωπος που δεν ήθελε να λιώσει»
Εικονογράφηση: Διαντσέντα Παρίση
Θεσσαλονίκη 1982

34. Τσανάκα Γεωργία, «Τα κατσαρολικά μαλώνουν»
Εικονογράφηση των παιδιών
Εκδόσεις Δωρικός
Αθήνα 1985

35. Φακινού Ευγενία, «Ξύπνα Ντενεκεδούπολη»
σειρά: Ντενεκεδούπολη
Εκδόσεις Καστανιώτης
Αθήνα 1997

36. Χατζηγιαννιού Χρ., «Οι άνεμοι»
από το βιβλίο «Ήλιε μου...ήλιε μου»
Εικονογράφηση: Κωνσταντίνος Κολύβας
Αθήνα

38. Χαντζηνικολάου Ντίνα, «Ένα ποταμάκι ταξιδεύει»
Εικονογράφηση: Ευτυχία Βλάχου – Μπάτση
Εκδόσεις Ατλαντίς Αθήνα 1989

39. Ψάλτη Εύη, «Μια μπαλίτσα φως»
Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα
Αθήνα

β) ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ –ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ Μ. Ι.

Στο προηγούμενο κεφάλαιο παρουσιάστηκαν οι μικρές ιστορίες. Στο παρόν κεφάλαιο κρίνεται απαραίτητη μια κατηγοριοποίηση όλων των προηγούμενων βιβλίων, με απώτερο σκοπό την καλύτερη κατανόηση από τον αναγνώστη. Τα βιβλία χωρίζονται σε δύο μεγάλες ενότητες. Η πρώτη ενότητα περιλαμβάνει τις ιστορίες εκείνες που έχουν ως ήρωα κάποιο αντικείμενο, που πρωταγωνιστεί σ' αυτές. Η δεύτερη ενότητα περιλαμβάνει τις μικρές ιστορίες με ήρωες αντικείμενα, που έχουν δευτερεύοντα ρόλο στην ιστορία.

Στη συνέχεια ακολουθεί ο σχηματισμός οχτώ κατηγοριών. Οι ιστορίες με βάση κάποιο κοινό γνώρισμα τους εντάσσονται σε οχτώ κατηγορίες. Έπειτα γίνεται η ανάλυση μιας μικρής ιστορίας από κάθε κατηγορία, όπου εκεί σημειώνονται τυχόν ανθρωπομορφικά στοιχεία, η παρουσία του διαλόγου κ.α.

ΕΝΟΤΗΤΑ Α΄

Οι ήρωες ως πρωτανωνιστές στις Μ. Ι.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 1^Η

Μικρές ιστορίες με ήρωα τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς

- 1) Βαλαβάνη Ελένη, « Το μικρό – μικρούτσικο караβάκι»
- 2) Βαρελλά Αγγελική, « Το ανυπόμονο ελικόπτερο»
- 3) Βαρελλά Αγγελική, «Το συναχωμένο τανκ»
- 4) Βαρελλά Αγγελική, « Ένας παλαβός πύραυλος»
- 5) Βαρελλά Αγγελική, «Το γενναίο υποβρύχιο»
- 6) Επαμεινώνδας Σπύρος, «Ο Κοκκινής και ο Φορτηγός»
- 7) ----- , « Μπομπ, ο μάστορας»
- 8) ----- , «Τόμας, το τρενάκι»

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 2^Η

Μικρές ιστορίες με ήρωα τα ΕΡΓΑΛΕΙΑ

- 1) Βαλαβάνη Ελένη, «Το μικρό – μικρούτσικο καρφάκι»
- 2) Γουμενοπούλου Μ. , «Η τσουγκράνα»
- 3) Επαμεινώνδας Σ., «Τα 2 αξινάρια»
- 4) Επαμεινώνδας Σ., «Ο δικαστής Αλφάδης»
- 5) Επαμεινώνδας Σ., «Η σκουριασμένη καρφοβελόνα»
- 6) Τσανάκα Γεωργία, «Τα κατσαρολικά μαλώνουν»

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 3^Η

Μικρές ιστορίες με ήρωα τα ΕΙΔΗ ΡΑΠΤΙΚΗΣ

- 1) Επαμεινώνδας Σ., «Ο Βελόνης και ο κιτρινοκούμπης»
- 2) Επαμεινώνδας Σ., «Ο ψευτοχρυσοκούπης»

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4^Η

Μικρές ιστορίες με ήρωα τα ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

- 1) Βαλάση Ζ. «Ο παράξενος χαρταετός»
- 2) Βαλαβάνη Ελένη, «Το μικρό – μικρούτσικο σταφανάκι»
- 3) Γουμενοπούλου Μ. , « Η Ρηνούλα και οι κούκλες της»
- 4) Επαμεινώνδας Σ., «Οι δύο αετοί»
- 5) Κοροβέσης Δ., «Το άσπρο μπαλονάκι»
- 6) Μπέθια – Καμπανάρη Ζακλίν, « Τα ρολόγια πάνε βόλτα»
- 7) Σταθάτου Φράνση, «Ιστορίες με το κίτρινο μπαλόνι»

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 5^Η

Μικρές ιστορίες με ήρωα τα ΑΧΡΗΣΤΑ ΥΛΙΚΑ

- 1) Φακίνου Ευγενία, «Ξύπνα Ντενεκεδούπολη»

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 6^H

Μικρές ιστορίες με ήρωα ΤΟ ΥΓΡΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ και τα σχετικά

- 1) Λοΐζου Μάρω, «Το ποτάμι τρέχει να συναντήσει τη θάλασσα»
- 2) Μουταφίδου – Παπαναστασίου Χ. , «Τα χρώματα της πέτρας»
- 3) Περιστεράκη – Ψυχογιού Αν., «Η ιστορία του νερού»
- 4) Χαντζηνικολάου Ντ., «Ένα ποταμάκι ταξιδεύει»

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 7^H

Μικρές ιστορίες με ήρωα τα ΟΥΡΑΝΙΑ ΣΩΜΑΤΑ

- 1) Αθανασιάδου Ανθ., «Το λυπημένο αστεράκι»
- 2) Βαλαβάνη Ε. , «Το μικρό – μικρούτσικο αστεράκι»
- 3) Βαλαβάνη Ε. , « Η Παστρίτσα και η Βρωμίτσα»
- 4) Βαλαβάνη Ε. , « Το μικρό – μικρούτσικο συννεφάκι»
- 5) Βαλάση Ζωή, « Το φεγγαράκι πάει εκδρομή»
- 6) Βαλάση Ζωή, « Τα μαγικά μολύβια»
- 7) Βαλάση Ζωή, «Ηλιοστάλακτη»
- 8) Καρακώστα Μ., «Τα αστέρια που ζήλευαν»
- 9) Κοκορέλη Αρ., «Ο συνεφούλης»
- 10) Κοντολέων Μ., «Το πορτοκάλι και μια ηλιαχτίδα»
- 11) Κοντολέων Μ., «Το αστέρι και το λουλούδι»
- 12) Λοΐζου Μάρω, « Πάμε μιαβόλτα μαζί;»
- 13) Λοΐζου Μάρω, «Η κωλοφωτιά και το φεγγάρι»

- 14) Μαυρουδή – Ντάκουρη, «Ο φεγγαρόκοκκος»
- 15) Παπάκου – Λαγού Α. , «Αυτός ο υπέροχος κόσμος»
- 16) Ρώση – Ζαΐρη Ρ., «Το κατεργάρικο αστεράκι»
- 17) Σιδέρης Σ. . «Το φεγγάρι που δεν μπορούσε να κοιμηθεί»
- 18) Χατζηγιαννιού Χρ., «Οι άνεμοι»

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 8^Η

Μικρές ιστορίες με ήρωες ΔΙΑΦΟΡΑ

- 1) Βαλαβάνη Ε., «Το μικρό – μικρούτσικο αυγουλάκι»
- 2) Γουμενοπούλου Μ. ,«Οι λαμπάδες»
- 3) Επαμεινώνδας Σ., «Ο χαλυβδένιος και η μαυροκουρούνα»
- 4) Λοΐζου Μάρω, « Η καρδούλα»
- 5) Λοΐζου Μάρω, « Η καρβουνένια η ολόμαυρη και η άσπρη η μαρμαρένια»
- 6) Λοΐζου Μάρω, « Ο περίπατος της φουσαλίδας»
- 7) Κοντολέων Μ., «Ο χιονάνθρωπος που δεν ήθελε να λιώσει»
- 8) Κοντολέων Μ., «Ένα συρτάρι γεμάτο όνειρα»
- 9) Ψάλτη Ε., «Μια μπαλίτσα φως»

ΕΝΟΤΗΤΑ Β΄

Οι ήρωες ως δευτερεύοντα πρόσωπα στις Μ. Ι.

1) Στην κατηγορία όπου εντάχθηκαν οι ήρωες – παιχνίδια εντοπίστηκαν δευτερεύοντα πρόσωπα στις εξής ιστορίες.

- ❖ Τριβιζάς Ευγένιος , « Ο φωτογράφος Φύρδης – Μίνδης». Σ' αυτήν την ιστορία περιλαμβάνεται και ένας χαρταετός με κόκκινη ουρά και σκουλαρίκια. Ο πρωταγωνιστής (φωτογράφος) συνομιλεί με τον χαρταετό.
- ❖ Βαλάση Ζωή, «Τα μαγικά μολύβια». Και σ' αυτήν την ιστορία η πρωταγωνίστρια (η τρελούτσικη ηλιαχτίδα) συναντά χαρταετούς.

2)Εδώ καταγράφηκαν οι εξής ιστορίες που είχαν ως ήρωα το υγρό στοιχείο, αλλά όχι σε ρόλο πρωταγωνιστικό.

- ❖ Λοΐζου Μάρω, «Γλυκειά ευωδιά». Στο βιβλίο αυτό το ποτάμι συμμετέχει στην ιστορία και μάλιστα διαθέτει μιλιά και συνομιλεί με την μικρή πρωταγωνίστρια.
- ❖ Βαλάση Ζωή, «Τα μαγικά μολύβια». Η τρελούτσικη ηλιαχτίδα η οποία είναι η πρωταγωνίστρια της παρούσας ιστορίας έχει φωνή και συνομιλεί με το κύμα.
- ❖ Ψάλτη Ε. , «Μια μπαλίτσα φως». Σ' αυτή την ιστορία παρουσιάζεται ως δευτερεύον πρόσωπο η λίμνη.

3) Οι ιστορίες με τα *ουράνια σώματα* που παρουσιάζονται ως δευτερεύοντα πρόσωπα είναι:

- ❖ Βαλάση Ζωή, «Τα μαγικά μολύβια». Η πρωταγωνίστρια της ιστορίας συναντά το σύννεφο και συνομιλεί μαζί του.
- ❖ Τριβιζάς Ευγένιος, «Ο φωτογράφος Φύρδης - Μίδνης». Ο ήλιος και το φεγγάρι φάνηκαν ελκυστικοί στον πρωταγωνιστή – φωτογράφο και θέλησε να τα βγάλει φωτογραφία.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΙΚΡΩΝ ΙΣΤΟΡΙΩΝ

Μετά την καταγραφή των μικρών ιστοριών που έχουν ως ήρωά τους κάποιο αντικείμενο και την κατηγοριοποίηση τους, παρατίθεται στην συνέχεια μια ενδεικτική ανάλυση μιας μικρής ιστορίας από κάθε κατηγορία. Η ανάλυση αυτή έγκειται στη σημείωση των ανθρωπομορφικών στοιχείων στην ιστορία καθώς και στην παρουσία του στοιχείου του διαλόγου. Οι ιστορίες που θα αναλυθούν είναι οι ακόλουθες:

- 1) Ο Κοκκινής και ο Φορτηγός
- 2) Ο Δικαστής Αλφάδης
- 3) Ο Βελόνης και ο Κιτρινοκούμπης
- 4) Η Ρηνούλα και οι κούκλες της
- 5) Ξύπνα Ντενεκεδούπολη
- 6) Το ποτάμι τρέψει να συναντήσει τη θάλασσα
- 7) Η Κωλοφωτιά και το φεγγαρι
- 8) Η Καρδούλα

Πρώτα παρατίθεται η ιστορία, έτσι ώστε να εγκλιματιστεί ο αναγνώστης στο κείμενο και μετά ακολουθεί η σύντομη ανάλυση.

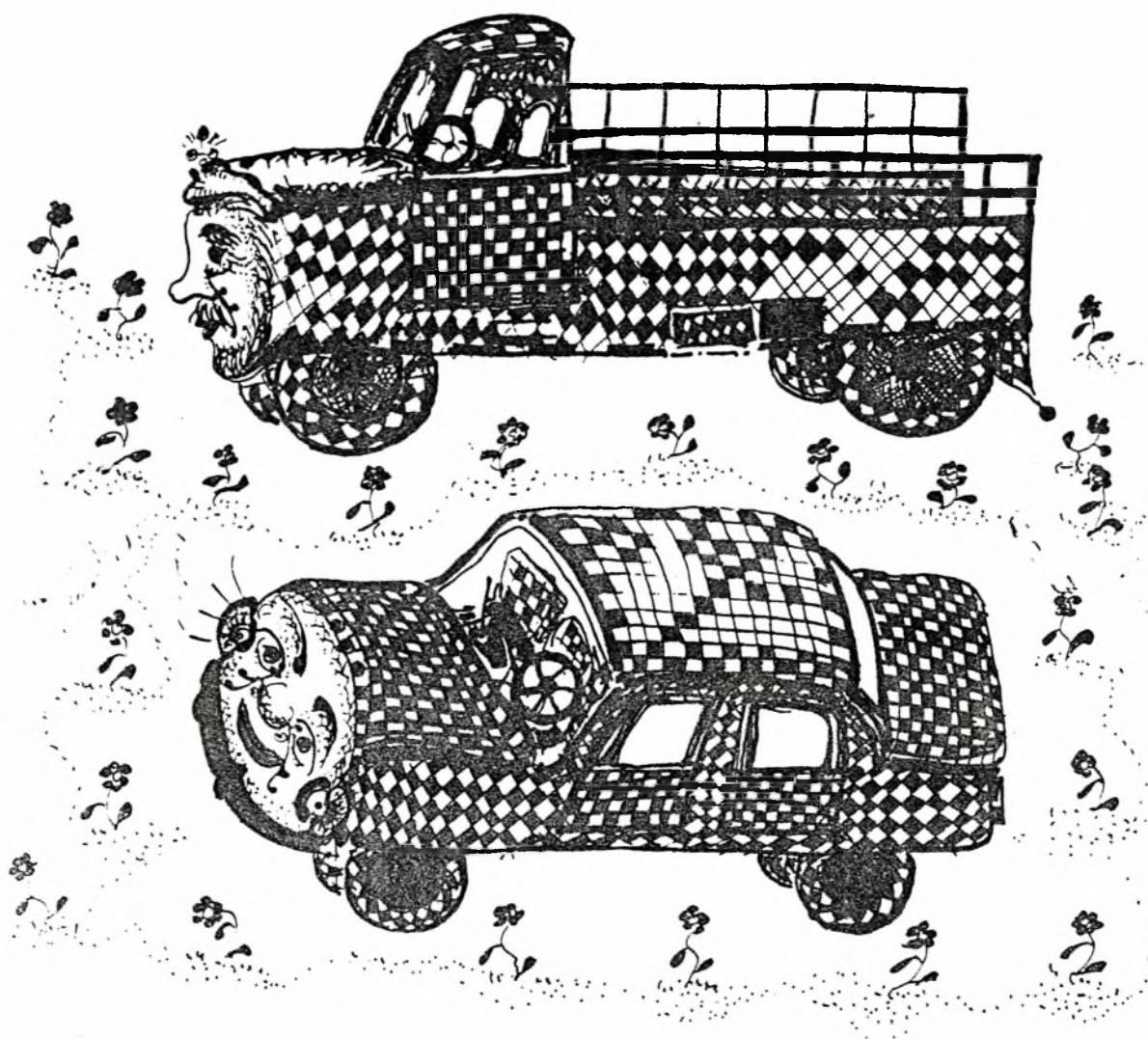
ΠΑΡΑΘΕΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ

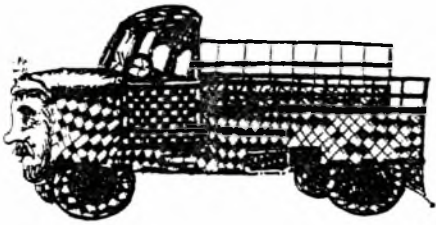
Ο Κοκκινής κι ο Φορτηγός

Σε μια μεγάλη πλατεία σταθμεύσεως αυτοκινήτων, απ' αυτές που τις λέμε πάρκιν, ήρθε και σταμάτησε ένα ολοκαίνουργιο αυτοκίνητο, ο Κοκκινής. Τον λέγανε έτσι γιατί ήταν μπογιατισμένο ολοκόκκινο. Ήτανε τόσο καινούργιο που η μπογιά του γυάλιζε στον ήλιο, σαν καθρέφτης. Έβλεπε και ξανάβλεπε το βάψιμό του. Έριχνε λοξές ματιές γύρω τριγύρω και δεν έβρισκε άλλο να του μοιάζει στην ομορφιά και στη γυαλάδα.

Δεν πέρασε πολλή ώρα και νάσου καταφθάνει και σταθμεύει πλάι του ένα μεγάλο φορτηγό. Και να 'ταν μόνο αυτό, πάει καλά. Το φορτηγό όμως είχε τα χάλια του. Ήταν γεμάτο λάσπες κι απ' τα πλευρά του κρέμονταν κάτι άθλια παλιοτσούβαλα.

— Ωραίο κι αυτό! μουρμούρισε ο Κοκκινής. Εσύ μας έλειπες.

- Είπες τίποτα; ρώτησε με κουρασμένη φωνή ο Φορτηγός.
- Και βέβαια είπα. Πώς σου ήρθε λέω να σταθείς πλάι μου;
- Με συγχωρείς αν μπήκα σε δικά σου μέρη, μίλησε ευγενικά ο Φορτηγός. Μα θαρρώ δε σε αδίκησα.
- Με ντροπιάζεις και είναι χειρότερο, του απάντησε απότομα ο Κοκκινής.
- Εγώ σε ντροπιάζω; Και γιατί παρακαλώ;
- Ρωτάς και το γιατί; Ας έριχνες μια ματιά στα χάλια σου και δε θα ρωτούσες.
- Είναι αλήθεια πως έχω τα χάλια μου σήμερα, παραδέχτηκε ο Φορτηγός. Δούλεψα σκληρά όλη τη μέρα. Κουβάλησα την πιο μεγάλη κοπριά του χωριού.
- Κοπριά! Έπιασε τα ρούθουνια του ο Κοκκινής. Έπρεπε να το καταλάβω. Τέτοια βρώμα, λέω κι εγώ, από πού έρχεται;
- Να με συμπαθάς, δικαιολογήθηκε ο Φορτηγός. Τέλειωσα αργά τη δουλειά μου και δεν πρόλαβα να ξεπλυθώ. Αύριο πρωί πρωί θα είμαι αγνώριστος.
- Και να υποφέρω τη βρώμα σου ως αύριο; είπε φωναχτά ο Κοκκινής και έγινε δυο φορές κόκκινος απ' το θυμό του.
- Τα παραλές. Ίσως να μυρίζω λίγο άσχημα. Έπειτα λίγη ώρα θα μείνω εδώ και φεύγω.
- Πες το μου να ησυχάσει η καρδούλα μου. Και πού θα πας;
- Έχω αρκετό δρόμο να ταξιδέψω. Με την αυγή, αρχίζω δουλειά. Θα κουβαλήσω χιλιάδες τόνους πατάτες. Εσύ εδώ θα μείνεις;
- Ε όχι βέβαια. Θα ταξιδέψω χιλιάδες μίλια. Σαν αστραπή θα τρέχω στον δρόμο, κύριε... κύριε πώς σε λένε;
- Φορτηγός.
- Χαίρω πολύ Κοκκινής. Κορδώθηκε και του συστήθηκε κι αυτός.
- Σε περιμένει πολλή δουλειά και σένα κύριε Κοκκινή, παρατήρησε ο Φορτηγός.
- Δουλειά; Να δουλέψω εγώ; Να φτάσω σε τέτοια χάλια σαν και του λόγου σου; Θ' αστειεύεσαι οπωσδήποτε.
- Καλά και τι κάνεις όλη μέρα;

— Αναπαύομαι σ' ένα ευρύχωρο γκαράζ. Όταν με χρειαστούν για κούρσες με παίρνουν, μου κάνουν ένα γερό τσεκ απ, γενική εξέταση δηλαδή...

— Κι έπειτα;

— Τρέχω, τρέχω για να έρθω πρώτο. Είμαι ένα αυτοκίνητο κούρσας εγώ κύριε, κύριε...

— Φορτηγός.

— Κύριε Φορτηγέ.

— Σ' όλη σου τη ζωή αυτό κάνεις; έμεινε κατάπληκτος ο Φορτηγός.

— Τι, λίγο σου φαίνεται;

— Εγώ να σου πω και να με συμπαθάς, ποτέ δε θα συνήθιζα τέτοια άχαρη ζωή.

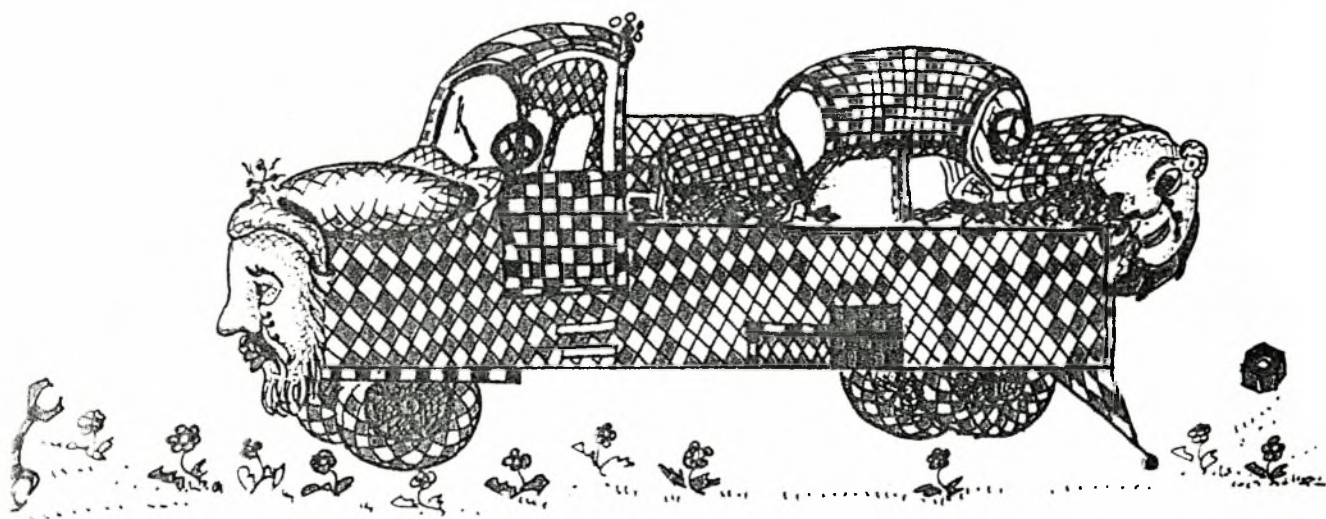
— Άχαρη ζωή; τινάχτηκε δυο φορές στα τέσσερα λάστιχά του ο Κοκκινής. Πολύ θάρρος σου έδωσα νομίζω, κοπροκουβαλητή. Κι απ' το θυμό, έτριξαν τα σίδερά του.

— Έλα με παρεξήγησες, γύρεψε να τον ησυχάσει ο Φορτηγός. Θέλω να πω, για μένα που συνήθισα τη σκληρή δουλειά μου είναι δύσκολο να κάνω μόνο κούρσες.

— Αχαχαχά! γέλασε τρανταχτά ο Κοκκινής. Ένας κοπροκουβαλητής να κάνει κούρσες! Αν είναι ποτέ δυνατό!

Γελούσε και τινάζόταν στις σούστες του πολλή ώρα. Έτσι δεν πρόσεξε τον κύριο-Φορτηγό που ξεκίνησε κι έφυγε από κοντά του.

— Ευτυχώς! Γλιτώσαμε από τη βρώμα του! είπε ανακουφισμένος σαν πρόσεξε πως έλειπε.

Νύχτωσε για καλά. Ο Κοκκινής δυσκολευόταν να δει τι γινότανε γύρω του. Έκλεισε τότε τα δυο μεγάλα φαναροματάκια του κι αποκοιμήθηκε. Είχε να κάνει, όπως διαδόθηκε στο Φορτηγό, ένα μεγάλο ταξίδι κι έπρεπε να ξεκουραστεί.

«Φρρ, φρρρρρ», ακούστηκε πριν ανατείλει ο ήλιος. Και σα σίφουνας χάθηκε στη μεγάλη λεωφόρο. Έτρεχε, έτρεχε κι όλο προσπερνούσε τ' άλλα αυτοκίνητα. Ανέβαινε βουνά, κατέβαινε βουνά μ' ένα γρήγορο «φρρρρρ». Ήθελε να προλάβει να φτάσει κάπου, αυτός πρώτος.

Σε μια μεγάλη καμπή ένωσε τα τέσσερά του λάστιχα να μην πατάνε στο δρόμο. Η μηχανή του έκανε ένα παράξενο δούλεμα και χωρίς να το καταλάβει βρέθηκε κουτρουβαλητός σ' ένα μεγάλο χωράφι.

Σαν ξεζαλίστηκε κοίταξε τα χάλια του και τρόμαξε. Στραπατσαρισμένη η μούρη του, διπλωμένα τα φτερά του, σπασμένα όλα του τα τζάμια. Ούτε να κινηθεί ούτε στα λάστιχά του να σταθεί μπορούσε. Κάποιος ήταν ανάγκη να τον πάει σηκωτό στο μάστορη στα χάλια που ήταν.

Σκεφτότανε τη μοίρα του όταν πρόσεξε να σταματά κοντά του ένα μεγάλο φορτηγό. Ήταν ολοκάθαρο, περιποιημένο, με μια ροζ κορδελίτσα στο μουσούδι του. Κι ως να προλάβει να το δει να 'σου και καταφθάνει ένα δυνατό βίντζι.

Τον γάντζωσε απ' τα πλευρά και σιγά-σιγά τον έβαλε στο μεγάλο φορτηγό.

— Έτοιμοι! ακούστηκε μια φωνή. Ξεκινάμε.

Ο Κοκκινής ταξίδευε μ' ένα σωρό σκέψεις.

— Βαριά δουλειά σε βάλανε να κάνεις, έσπασε κάποια στιγμή τη σιωπή και μίλησε στο φορτηγό.

— Βαριά τη λες αυτή; κάνω και χειρότερες.

— Σαν τι κάνεις; και πιάνει κουβέντα μαζί του ο Κοκκινής.

— Σ' όλη μου τη ζωή κουβαλάω εμπορεύματα, κοπριά για τα χωράφια...

— Κο... οπριά, του κόπηκε η ανάσα του καημένου. Μήπως, μήπως είσαι ο Φορτηγός που συνάντησα στην πλατεία;

— Γεια σου. Αυτός είμαι του χαμογέλασε.

— Μα εσύ ούτε κουρελής είσαι ούτε...

— Πες το ντε, του χαμογελά ο Φορτηγός. Ούτε βρωμιάρης, ούτε κοπροκουβαλητής...

— Να με συμπαθάς, μαζεύτηκε σε μια γωνιά ο Κοκκινής. Στα χάλια που ήσουνα!

— Α, μη στενοχωριέσαι. Εγώ δεν ξέρω τι πάει να πει κακία.

Όλη μέρα στη δουλειά, το βράδυ κουρασμένος στο σπιτάκι μου... Τι, καυγάδες κι εκδικήσεις θα σκεφτόμαστε τώρα; Αυτά μας λείπανε.

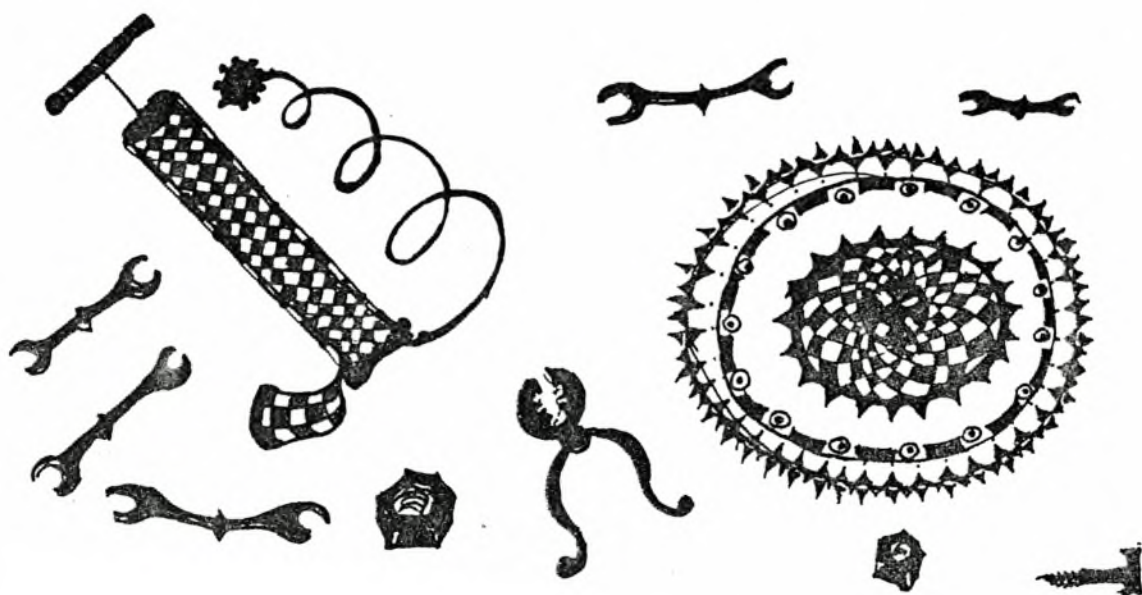
«Γκρρρ», έτριξε τα φρένα του ο Φορτηγός και σταμάτησε. Ένα δυνατό βίντζι γάντζωσε τον Κοκκινή απ' τα πλευρά και τον κατέβασε με προσοχή σ' ένα μεγάλο γκαράζ.

Ο Φορτηγός τον χαιρέτησε με τρία δυνατά «Πάα, πα, πάα».

— Γεια σου και καλές δουλειές του φώναξε και ξεκίνησε.

— Στο καλό κι ευχαριστώ, του απάντησε με τσακισμένη φωνή απ' τη συγκίνηση ο Κοκκινής, ενώ τον σέρνανε ακόμη με το βίντζι. Να συναντηθούμε στη μεγάλη πλατεία, σαν βγω από το γκαράζ.

Ο Φορτηγός του αναβόσβησε δυο τρεις φορές τα φαναράκια του, σημάδι πως συμφωνούσε. Και χάθηκε στο στρίψιμο.

Ανάλυση μιας μικρής ιστορίας της 1^{ης} κατηγορίας

«Ο Κοκκινής και ο Φορτηγός»

Στην ιστορία αυτή πρωταγωνιστές είναι ένα φορτηγό που έχει το όνομα «Φορτηγός» και ένα αυτοκίνητο που ονομάζεται «Κοκκινής». Τα δύο αυτά μέσα μαζικής μεταφοράς είναι οι ήρωες μιας διασκεδαστικής ιστορίας. Σ' αυτήν την μικρή ιστορία παρουσιάζονται σε μεγάλο βαθμό τα ανθρωπομορφικά στοιχεία, γεγονός που την κάνει πιο ελκυστική.

Καταρχήν, ένα πρώτο στοιχείο που κάνει τους δύο πρωταγωνιστές πιο «ανθρώπινους» είναι ότι έχουν ονόματα. Είναι ο Φορτηγός και ο Κοκκινής. Σαφώς, βέβαια, τα ονόματα που έχουν παραπέμπουν στην ιδιότητά τους. Ακούγοντας, δηλαδή, κάποιος το όνομα Φορτηγός καταλαβαίνει ότι πρόκειται για ένα φορτηγό.

Στη συνέχεια ένα δεύτερο στοιχείο που έχουν οι ήρωες της ιστορίας, είναι ότι ο Φορτηγός και ο Κοκκινής εργάζονται όπως όλοι οι άνθρωποι και μάλιστα σχολιάζουν την δουλειά τους ομολογώντας ότι είναι πάρα πολύ σκληρή και κουραστική. Διαθέτουν δηλαδή, και ανθρώπινες ιδιότητες, όπως είναι η κούραση.

Μέσα στην ιστορία, ακόμη, οι δύο ήρωες αναφέρουν ότι το βράδυ μετά την δουλειά τους θα πάνε σπίτι τους, αφού είναι κουρασμένοι και θα κοιμηθούν γεγονός που αποτελεί ανθρώπινο στοιχείο. Έτσι, λοιπόν, ο Φορτηγός και ο Κοκκινής, παρουσιάζονται σαν δύο όντα με ανθρώπινες ιδιότητες, που ζουν και περνούν την μέρα τους όπως δύο καθημερινοί άνθρωποι που πηγαίνουν στις δουλειές τους, εργάζονται σε μια σκληρή δουλειά και το βράδυ κουρασμένοι επιστρέφουν στην θαλπωρή του σπιτιού τους για να ξεκουραστούν.

Για το τέλος έμεινε ένα στοιχείο πολύ σημαντικό, το οποίο παρατηρείται καθόλη τη διάρκεια της ιστορίας. Πρόκειται για τον έναρthro λόγο ο οποίος παραπέμπει σε καθαρά ανθρώπινα δεδομένα. Το φορτηγό και το αυτοκίνητο διαθέτουν φωνή και φαίνεται ότι αυτοί οι δύο ήρωες – πρωταγωνιστές της μικρής αυτής ιστορίας συνομιλούν τακτικά, σχολιάζουν και εκφέρουν τις απόψεις τους. Έτσι το στοιχείο του διαλόγου καθιστά έντονη την παρουσία του μέσα στην ιστορία.

Ο Δικαστής Αλφάδης

Πολύ αναστατωμένα ξύπνησαν σήμερα τα εργαλεία από το ράφι τους. Μια τανάλια χασμουρήθηκε δυνατά κι έπεσε από το καρφί της, κάνοντας μεγάλο σαματά.

— Πρόσεχε καημένη, της αγριομίλησε το σκεπάρνι. Τι φασαρία είναι αυτή;

— Μμμ! απάντησε εκείνη με μια γκριμάτσα.

— Για άκουσε να σου πω! τaráχτηκε το σκεπάρνι. Δε φτάνει που μας χάλασες τον ύπνο, είσαι και αναιδής από πάνω!

— Αναιδής είσαι του λόγου σου! Άνοιξε το μεγάλο της στόμα η τανάλια και φώναζε δυνατά. Το πως κτύπησα δε νοιάστηκες!

— Ας πρόσεχες, μπήκε στη συζήτηση και το σφυρί.

— Εσένα ποιος σε λογαριάζει, το περιφρόνησε η τανάλια.

— Πρόσεχε πώς μιλάς καημένη! Μια σου δίνω στο κούτελο και...

— Δοκίμασε και θα δεις τι θα πάθεις!

— Εγώ από εσένα; Ας γελάσω.

— Πολύ δυνατή έγινες τώρα τελευταία! Ξαναμίλησε το σκεπάρνι.

— Φαίνεται δεν έτυχε να δει ο κύριος σκεπαρνής, πώς τραβάω τις καρφοβελόνες από τα ξύλα.

— Χαχά! τις καρφοβελόνες! Αυτές εγώ τις καρφώνω και τις ξεκαρφώνω. Για να μην πω δηλαδή και το πελέκημα που κάνω στα ξύλα.

— Α, με συγχωρείς πήρε το λόγο το ροκάνι. Μη μιλάς για ξύλα. Αυτά είναι δική μου δουλειά. Εσύ μπορεί να τα πελεκάς. Μα τη γυαλάδα και την ομορφιά εγώ τη δίνω, με την κοφτερή μου λεπίδα.

— Ωραία συζήτηση, μα την αλήθεια, ακούστηκε από ψηλά το πριόνι. Λες κι είσαστε μοναχοί. Τη δική μου δουλειά πού τη βά-

ζετε; Ποιος έχει τα δυνατότερα δόντια δω μέσα; Ποιος κόβει τα πιο χοντρά και τα πιο σκληρά ξύλα;

— Εσύ τα κόβεις, αλλά εγώ τα τρυπώ, πειράχτηκε το τρυπάνι. Αν δεν ήμουνα εγώ κύριε Πριονή και κύριε Ροκανή, θα είσαστε και τα δυο άχρηστα.

— Πδδδ! έβγαλε μια σπιθαμή γλώσσα ο Ροκανής.

— Τώρα μάλιστα! Μίλησε ο κύριος Τρυπανής! τον περιγέλασε κι ο Πριονής.

— Μίλησα και θα ξαναμιλήσω, έδωσε τρεις γύρους το τρυπάνι και παραλίγο να πληγώσει με την αρίδα του το σφυρί, στο σβέρκο.

— Πρόσεχε λίγο, καημένο! Να για να μάθεις!

— Αχού! πόνεσε κείνο κι άρχισε να γυρίζει επικίνδυνα την αρίδα του.

— Πάψε, πάψε τρελοτρύπανο! τράβηξε πίσω το πριόνι, που ήταν δίπλα του. Πάψε γιατί θα καρφώσω απάνω σου όλα μου τα δόντια.

— Δοκίμασε και βλέπουμε! Μπρος, γιατί στέκεσαι; το προκαλούσε.

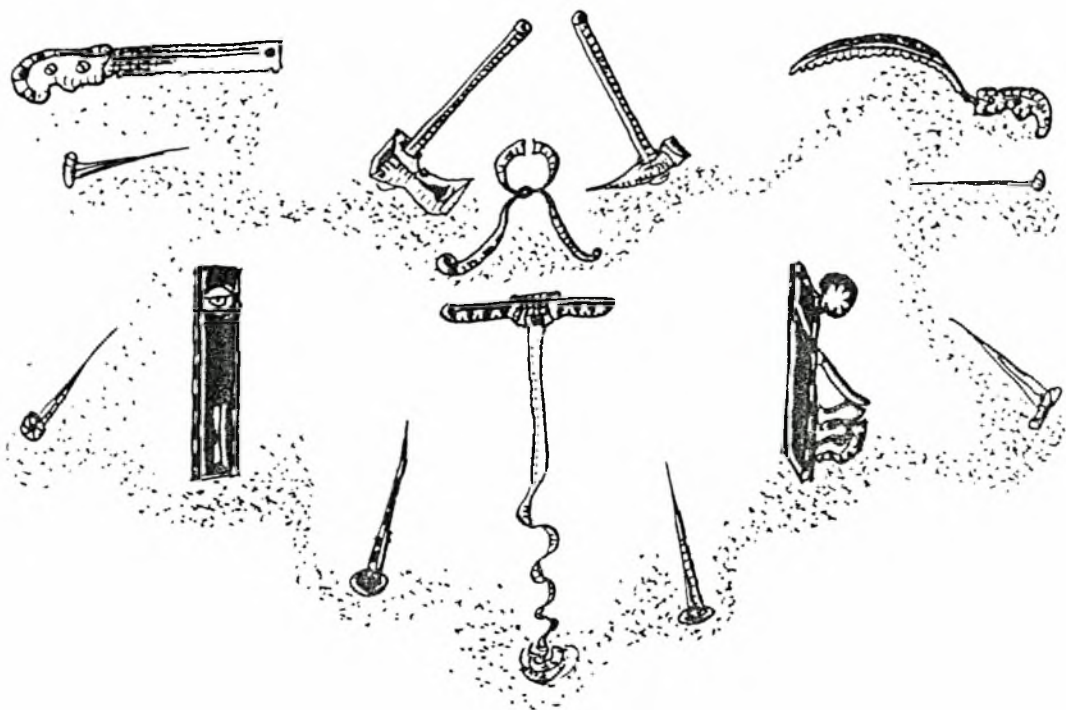
Τα άλλα γελάσανε, σαν είδαν τον Πριονή να μη τολμά. Γιατί μια και δοκίμαζε, πάει θα έχανε όλα του τα δόντια.

— Αρ!

— Πριτς!

— Αρ!

— Πριτς!

Φώναζαν τα υπόλοιπα. Ήθελαν να διασκεδάσουν, βλέποντας τον Πριονή και τον Τρυπανή να τσακώνονται για καλά.

— Ας μου έκανε εμένα τέτοια προσβολή και βλέπαμε, μίλησε η Τανάλια. Με τις ατσαλένιες μου σιαγόνες να δει τι θα του έκανα. Να δει τι πάει να πει δυνατός.

— Εσύ δυνατή! τη λοξοκοίταξε το σφυρί. Κάρφωσες ποτέ σου καρφοβελόνα; Κτύπησες καρφί και με την πρώτη να σφηνωθεί στο ξύλο; Μίλησε ντε;

— Δαγκώνει τις καρφοβελόνες σα σκύλος! γέλασε περιπαιχτικά ο Σκεπαρνής.

— Ε, λοιπόν εσύ μου κάθεται στο στομάχι, άνοιξε το μεγάλο της στόμα η Τανάλια. Ο κύριος Σκεπαρνής να μιλά τώρα για δύναμη!

Η συζήτηση αλλιώς άρχισε κι αλλιώς συνεχιζόταν. Το καθένα μια αγρίευε, μια ειρωνευόταν, ή παινευόταν για τη δύναμή του.

Όλη αυτή την ώρα καθισμένο ήσυχο στο ράφι του παρακολουθούσε το αλφάδι. Σαν είδε πως τα πράγματα σκούρεψαν αποφάσισε να μιλήσει.

— Μου επιτρέπετε; τα ρωτά.

Όλα σωπάσανε. Γύρισαν μεμιάς στο αλφάδι και περίμεναν να ακούσουν τι θα τους έλεγε.

— Αν συμφωνάτε, τους ξαναμίλησε το αλφάδι, να κρίνω εγώ ποιος είναι ο δυνατότερος.

— Ποιος; ποιος; ρώτησαν όλα μαζί.

— Πολύ βιαστικά είσαστε, τους ξανάπε. Εύκολο πράγμα το βρίσκετε; Αφήστε με να κρίνω δίκαια, με την ησυχία μου. Σας ζητάω μόνο μια χάρη.

— Ποια, ποια; είπανε όλα.

— Πριν αρχίσω τη δίκη θα ήθελα να δώσετε τα χέρια και να φιλιώσετε.

— Εγώ να φιλιώσω με τον σκεπαρνή; διαμαρτυρήθηκε η Τανάλια.

— Και ποιος σου είπε πως θα σου έκανα τέτοια χάρη; την αγριοκοίταξε ο Σκεπαρνής.

Κι ο Ροκανής:

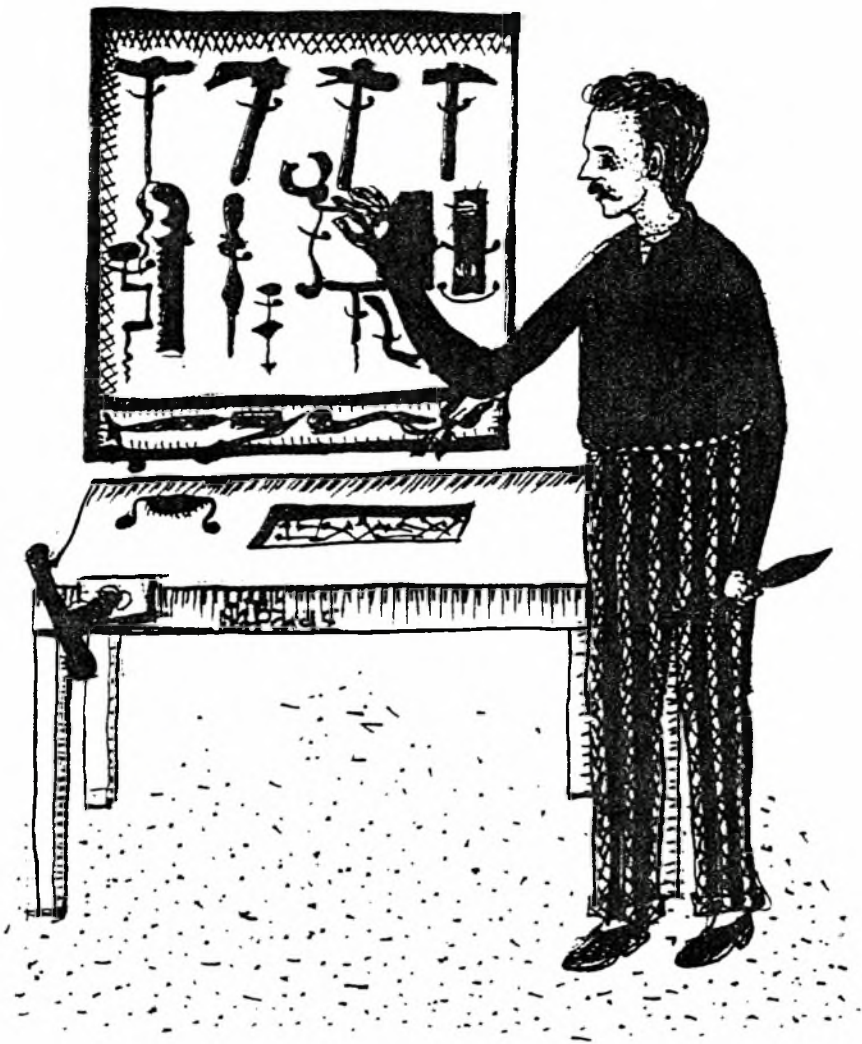
— Ύστερα από όσο γίνανε δε θα ήθελα να δω στα μάτια μου κανένα, είπε πολύ ταραγμένος και τους γύρισε την πλάτη.

Το καθένα έλεγε για τα άλλα από έναν πικρό λόγο. Κοιτάζονταν σαν οι χειρότεροι εχθροί.

— Εμένα τότε τι με χρειάζεστε; τα ρώτησε ο Αλφάδης.

— Να μας πεις ποιος είναι ο δυνατότερος.

— Αν πρώτα δώσετε τα χέρια, επέμενε αυτός. Εκτός κι αν φοβάστε πως θα κρίνω άδικο.

— Εγώ, όχι, μίλησε πρώτος ο Σκεπαρνής.

— Ούτε εγώ, συμφώνησε κι η Τανάλια.

— Οι δουλειές σου είναι καθαρές και ξάστερες, μαλάκωσε τη φωνή του κι Τρυπανής. Ό,τι πεις κι ό,τι κάνεις σωστό και δίκαιο.

— Ξέρουμε δα πόσο ίσιος είσαι, συμπλήρωσε κι ο Πριονής.

— Σας ευχαριστώ για τα καλά σας λόγια, είπε συγκινημένος ο κύριος Αλφάδης. Αφού μου έχετε όλα σας εμπιστοσύνη δώστε τα χέρια και χαμογελάστε.

— Τι να κάνουν! Έστω κι από περιέργεια δώσανε τα χέρια. Έπειτα χαμογελάσανε.

Ο δικαστής Αλφάδης τα άφησε για λίγο μόνα.

Πιάσανε τότε σιγά-σιγά τις κουβέντες, λες και τίποτα δε συνέβηκε αναμεταξύ τους.

— Το ρίξαμε στο κουβεντολόι, είπε ο Τρυπανής. Ξεχάσαμε πως θα μας έκρινε ο κύριος Αλφάδης.

— Μα πού πήγε; τι έγινε; αναρωτήθηκε κι ο Πριονής.

— Κύριε Αλφάδη, κύρει Αλφάδη!, έκανε χωνί τα χέρια του και του φώναζε το Σφυρί.

— Έλα να μας πεις ποιο είναι το πιο δυνατό, παρακάλεσε η Τανάλια.

— Εκτός κι αν σε δυσκολεύουμε, μίλησε πονηρά και περίμενε ο Τρυπανής.

— Καθόλου, παρουσιάστηκε στο ράφι του ο Αλφάδης, ολόισιος και γελαστός. Σκέφτηκα πως δεν την χρειάζεστε πια την κρίση μου.

— Γιατί; απόρησαν όλα.

— Γιατί το βρήκατε από μοναχά σας.

— Εμείς;

— Τι βρήκαμε;

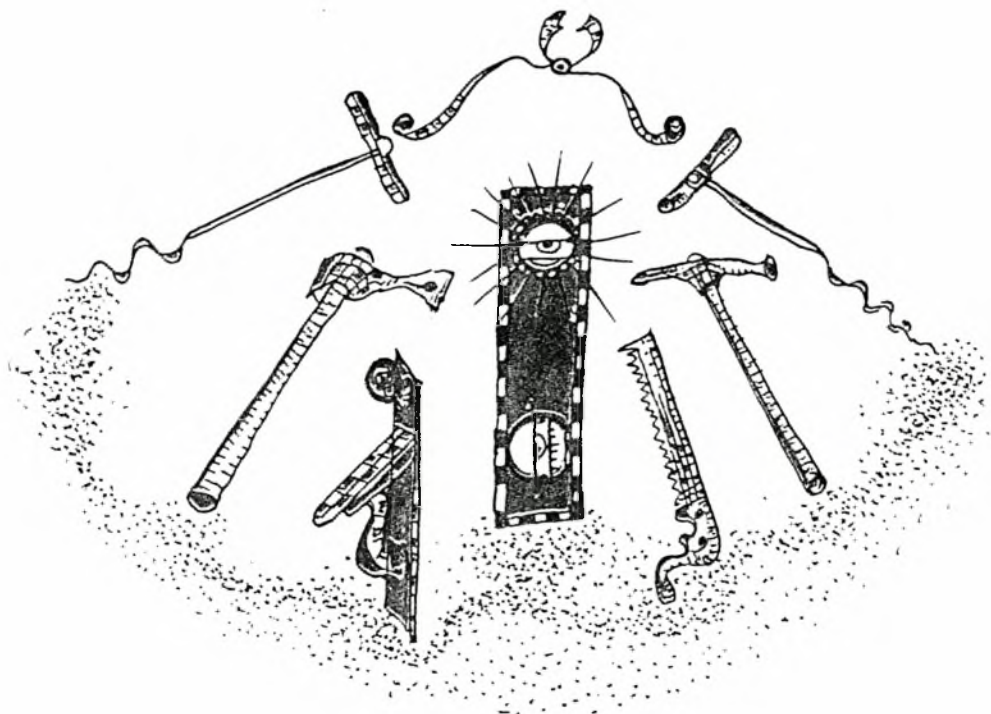
— Ποιο είναι το πιο δυνατό, πράγμα;

Αναρωτιούνταν τα εργαλεία.

— Η αγάπη, τους απάντησε ήσυχα ο Αλφάδης. Ποιο πράγμα είναι πιο δυνατό από την αγάπη; Το βλέπετε και μοναχά σας. Μόλις μπήκε ανάμεσά σας, σταμάτησαν οι καβγάδες και ξαναγίνατε φίλοι.

Βαθιά σιωπή κράτησε για λίγο. Έπειτα ξέσπασαν όλα σε ένα δυνατό γέλιο, που τράνταξε κυριολεκτικά την αποθήκη.

Άκουσε ο μάστορης και μπήκε να δει τι γίνεται. Και βλέποντάς τα σκορπισμένα στον πάγκο τα μάζεψε ένα ένα και τα έβαλε ξανά πίσω στη θέση τους.

Ανάλυση μιας μικρής ιστορίας της 2^{ης} κατηγορίας

«Ο δικαστής Αλφάδης»

Η ιστορία αυτή πραγματεύεται ένα τσακωμό των εργαλείων. Τα εργαλεία που πρωταγωνιστούν σ' αυτόν τον τσακωμό είναι η τανάλια, το σκεπάρνι, το σφυρί, το ροκάνι, το τρυπάνι, το πριόνι και το αλφάδι.

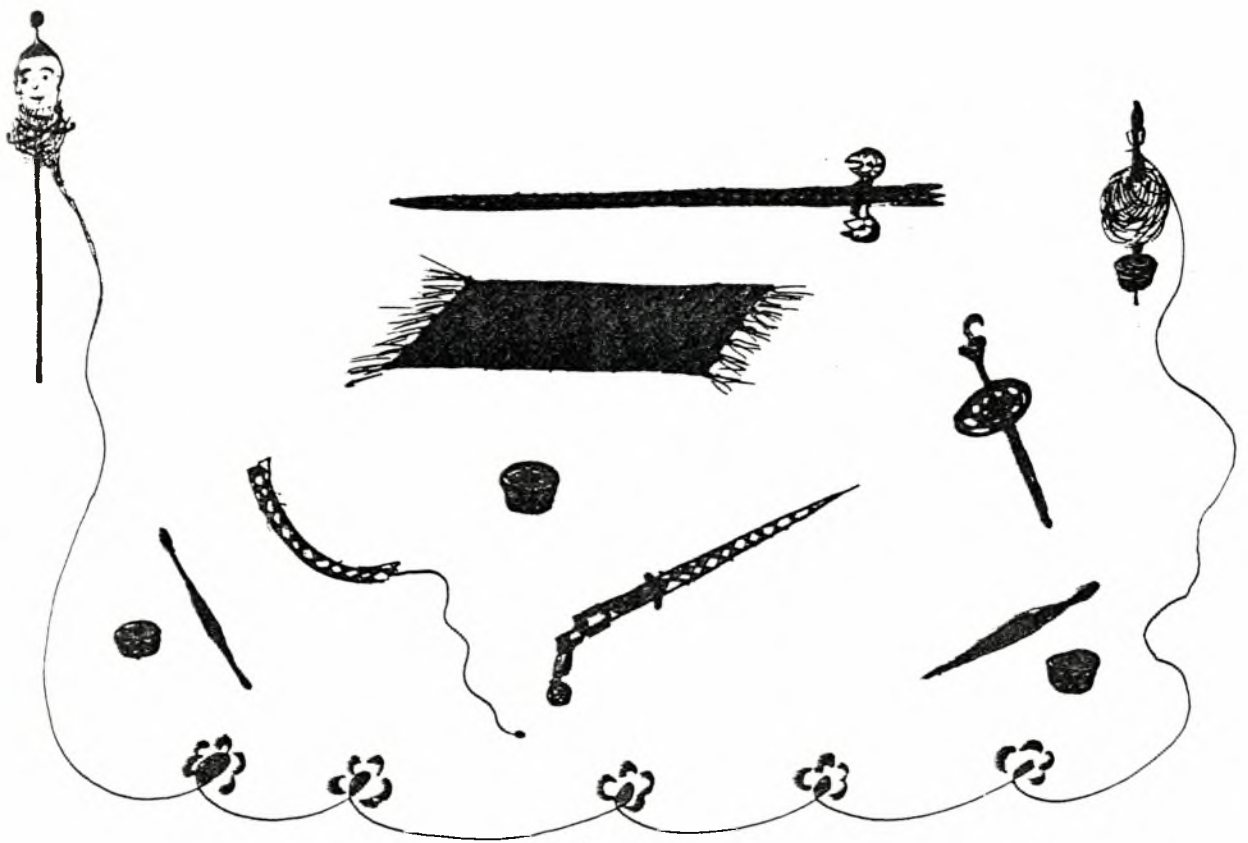
Όπως και στις άλλες μικρές ιστορίες, έτσι και σ' αυτή ενυπάρχουν αρκετά ανθρωπομορφικά στοιχεία τα οποία κυριαρχούν καθ' όλη τη διάρκεια της. Αρχικά, λοιπόν, παρατηρείται ότι και σ' αυτήν την ιστορία τα εργαλεία έχουν ονόματα. Συγκεκριμένα υπάρχουν οι εξής πρωταγωνιστές:

- A) ο κύριος Ροκανής
- B) ο κύριος Τρυπανής
- Γ) ο κύριος Πριονής
- Δ) ο κύριος Σκεπαρνής
- E) ο κύριος Σφυρής
- ΣΤ) η κυρία Τανάλια και φυσικά
- Z) ο δικαστής κύριος Αλφάδης

Το θέμα της ιστορίας είναι ο θυμός και ο τσακωμός αυτών των εργαλείων. Τα εργαλεία ξυπνούν και αρχίζουν έναν καυγά. Είναι θυμωμένα μεταξύ τους και τσακώνονται προσπαθώντας να δουν ποιο είναι το πιο δυνατό. Έτσι παρατηρείται ότι τα εργαλεία έχουν φωνή και συνομιλούν ή μάλλον τσακώνονται μεταξύ τους. Έτσι υπάρχει ο διάλογος,- ο οποίος αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του κειμένου,

αφού η παρουσία του είναι έντονη - ο καυγάς αλλά και το πρωινό ξύπνημα, στοιχεία δηλαδή, που είναι καθαρά ανθρωπομορφικά.

Μέσα στην μικρή αυτή ιστορία διεξάγεται μια δίκη με δικαστή ένα από τα εργαλεία αυτά, το αλφάδι. Ο κύριος Αλφάδης, λοιπόν, προσπαθεί να συμφιλιώσει τα εργαλεία μεταξύ τους και να σταματήσουν να τσακώνονται. Και εδώ παρατηρούνται ανθρωπομορφικά στοιχεία. Πρώτα πρώτα η πραγματοποίηση μιας δίκης και στη συνέχεια η ύπαρξη του επαγγέλματος του δικαστή.

Ο Βελονής κι ο Κιτρινοκούμπης

Για χρόνια, πολλά χρόνια, η Κλωστή κι ο Βελονής ήτανε φίλοι αχώριστοι. Όπου πήγαινε ο ένας ακολουθούσε κι ο άλλος. Μαζί ξεκινούσανε μια δουλειά, μαζί σταματούσαν να ξεκουραστούν, μαζί την τέλειωναν.

Είδε τη μεγάλη τους φιλία ένα κιτρινοκούμπι και τη ζήλεψε.

Μια μέρα βρήκε την ευκαιρία την ώρα που περνούσε από σιμά του ο Βελονής και του είπε:

— Πόσο σε λυπάμαι! του ψιθύρισε. Δε βαρέθηκες να τη σέρνεις μαζί σου; του είπε και του έδειξε την κλωστή. Παράτησέ την και λίγο να ξαλαφρώσεις. Μια χαρά θα τα καταφέρεις και μοναχός σου.

Ο Βελονής στάθηκε να ζυγιάσει στο μυαλό του, τα λόγια του Κιτρινοκούμπη.

— Άκουσε που σου μιλώ, του ξανάπε και τον πλησίασε ακόμη περισσότερο. Σταμάτα αυτή την άχαρη δουλειά. Ζήσε και συ για λίγο ελεύθερος.

Ήτανε τόσο γλυκά, τόσο πειστικά τα λόγια του Κιτρινοκούμ-
μπε, που κάνανε το Βελονή να τα πιστέψει. Έτσι σε μια καμπή
απάνω στο ρούχο γλύστρησε τάχατες, κι άφησε μεσοστρατίς
την Κλωστή. Πήδηξε έπειτα μ' ένα μεγάλο πήδο κι έγινε άφα-
ντος.

— Ε, πού πας; του φώναξε η Κλωστή. Στάσου να πιαστούμε
χέρι-χέρι και να προχωρήσουμε μαζί.

Να σταθεί ο Βελονής! Έφευγε τόσο γρήγορα που στη βια-
σύνη του χάθηκε σε μια σχισμή στο πάτωμα.

Μεσοστρατίς έμεινε κι η ράφτρα. Έψαξε δω, έψαξε κει.
Πουθενά ο Βελονής.

Σαν είδε πως άδικα έψαχνε, πήρε απ' το κουτί ένα άλλο βε-
λόνη. Κι αφού τράβηξε προσεκτικά την Κλωστή την πέρασε και
συνέχισε το ράψιμο.

Πέρασαν μερικές μέρες κι ο Βελονής κρυμμένος στη σχι-
σμή άρχισε να νιώθει μοναξιά. Άσε που το μοναδικό του ματάκι
πήγαινε να κλείσει από τις σκόνες και κινδύνευε να χάσει το
φως του.

— Τι πήγα να κάνω! έλεγε και τα έβαζε με τον εαυτό του. Αυ-
τός ο Κιτρινοκούμπε με παρέσυρε, έσφιγγε και ξανάσφιγγε τα
χειλάκια του με στενοχώρια.

— Αχ και να μ' έβρισκε η ράφτρα! παρακαλούσε.

Θες από τα παρακάλια του, θες γιατί έπεσε μια μέρα απάνω του μια ηλιαχτίδα, το πρόσεξε η ράφτρα.

— Αφιλότιμο, πού πήγες και μου κρύφτηκες; είπε και το σήκωσε στο χέρι της.

Κι επειδή ήταν ένα πολύ χρήσιμο βελόνι, του καθάρισε με προσοχή το βελονοματάκι του και το 'ριξε στο κουτί.

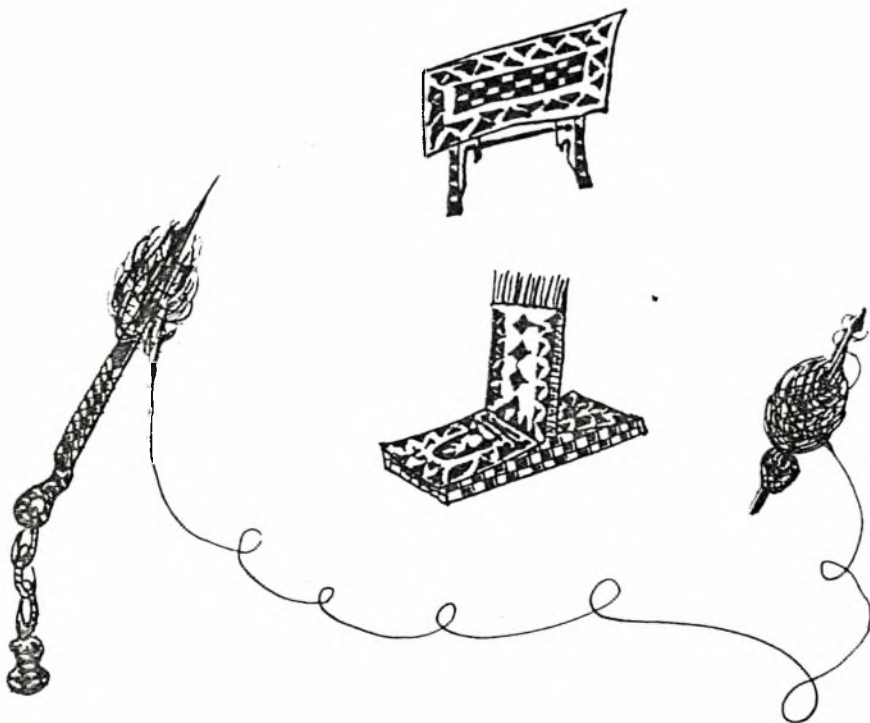
Όλο το απόγευμα έλεγε και ξανάλεγε στ' άλλα αδερφάκια του την ιστορία του. Και μόνο σαν βράδιασε έκλεισε το βελονοματάκι του και κοιμήθηκε γλυκά-γλυκά.

Πρωί πρωί το πήρε η ράφτρα κι αφού του πέρασε μια ολοπράσινη κλωστή άρχισε να ράβει.

Αυτή τη φορά έτρεχε και τραβούσε πίσω του την κλωστή, λες κι ήτανε το πιο όμορφο βάρος της ζωής του.

Έτυχε να συναντήσει στο δρόμο του τον Κιτρινοκούμπη, που κάτι γύρεψε να του πει.

Ο Βελονής όμως τον παραμέρισε μ' ευγένεια και συνέχισε το δρόμο του ευχαριστημένος.

Ανάλυση μιας μικρής ιστορίας της 3^{ης} κατηγορίας

«ο Βελόνης και ο Κιτρινοκούμπης»

Σ' αυτήν την μικρή ιστορία των 3 σελίδων πρωταγωνιστές είναι δύο άλλου είδους αντικείμενα, μια κλωστή, ένα βελόνι και ένα κίτρινο κουμπί. Και εδώ παρατηρείται η ύπαρξη κάποιων ανθρωπομορφικών στοιχείων, τα οποία δίνουν έμφαση και ζωή στο κείμενο.

Ένα πρώτο ανθρωπομορφικό στοιχείο της ιστορίας είναι ότι οι τρεις αυτοί ήρωες έχουν ονόματα, ένα γεγονός που μέχρι στιγμής παρατηρήθηκε και στις προηγούμενες μικρές ιστορίες. Έτσι, οι πρωταγωνιστές της παρούσας ιστορίας έχουν πάλι ονόματα που μαρτυρούν τις ιδιότητές τους. Είναι η Κλωστή, ο Βελόνης και ο Κιτρινοκούμπης.

Οι τρεις αυτοί πρωταγωνιστές φαίνεται επίσης, να συνομιλούν μεταξύ τους, επομένως ενυπάρχει σε έντονη μορφή το ανθρώπινο στοιχείο του διαλόγου.

Στην παρούσα ιστορία παρατηρείται η ύπαρξη ενός καινούριου στοιχείου, του αισθήματος. Συγκεκριμένα, ο ένας από τους ήρωες, ο Βελόνης παρουσιάζεται να έχει ανθρώπινα συναισθήματα όπως είναι η μοναξιά, η στενοχώρια, ο φόβος. Έτσι, ο Βελόνης νιώθει μόνος του, στενοχωριέται, φοβάται...

Ο Βελόνης ακόμα λέγεται μέσα στην ιστορία ότι έχει αδερφάκια. Φαίνεται, συνεπώς, ότι ο πρωταγωνιστής έχει οικογένεια, αναπτύσσοντας έτσι το στοιχείο των ανθρώπινων θεσμών μέσα στην ιστορία. Έτσι, και αυτό το γεγονός ενισχύει σε ακόμα μεγαλύτερο βαθμό το ανθρώπινο στοιχείο.

Τέλος, στην τελευταία παράγραφο αναφέρεται ότι ο Βελόνης θα προβεί σε μια ακόμη ανθρώπινη κατάσταση, τον ύπνο. Έτσι, λέγεται ότι ο ένας από τους πρωταγωνιστές θα κοιμηθεί γλυκά – γλυκά μετά την περιπέτεια που πέρασε.

Η Ρηνούλα και οι κούκλες της

Η Ρηνούλα ήταν καλό κοριτσάκι. Ήταν έξυπνη, όμορφη, ευγενική. Είχε όμως ένα μεγάλο ελάττωμα που της χάλαγε όλες τις χάρεις. Ήταν ανοικοκύρευτη και πολύ τσαπατσούλα. Όσο κι αν τη συμβούλευε η μαμά της, όσο κι αν τη μάλωνε ο μπαμπάς, αυτή τίποτα. Δεν έλεγε καθόλου να συμμορφωθεί και ν' αλλάξει. Κάθε πρωί που σηκωνόταν έψαχνε μισή ώρα για να βρει τις κάλτσες της, ή κωνόταν ολόκληρη κάτω απ' το κρεβάτι, μήπως κι ανακαλύψει των μαλλιών της την κορδέλα. Όμως αυτό δεν της γινόταν μάθημα. Κάθε βράδυ που ετοιμαζόταν για ύπνο, έδινε μια στο ένα της παπούτσι που κωνόταν κάτω απ' την ντουλάπα, παρατούσε απ' την ανάποδη τα ρούχα της, πέταγε όπου όπου την καυμένη της την κόκκινη κορδέλα.

Αυτές που ήταν δυσαρεστημένες μαζί της ήταν οι κούκλες της. Οι τρεις όμορφες κουκλίτσες της, η Τζίνα, η Νίνα και η Ροζίνα. Αχ πόσα παράπονα είχαν μαζί της!

Πότε της Νίνας της έλειπε το χέρι, πότε η Τζίνα ήταν χωρίς παπούτσάκια, πότε η Ροζίνα ήταν για μέρες ακτένιστη και λερωμένη. Ποιός να τις προσέξει; Η Ρηνούλα;

Μα η Ρηνούλα δεν ήταν καθόλου νοικοκυρά. Δεν τακτοποιούσε ποτέ τα παιχνίδια της.

Μες στο κρεββατάκι της Ροζίνας μπορεί να βρεις το σκέπασμα της κατσαρολίτσας, και το κόκκινο φόρεμα της Τζίνας γίνεται πολύ τακτικά καπέλο της γάτας της ψιψίνας. Αχ, πόσο στενοχωρημένες ήταν οι καυμένες οι κουκλίτσες!

- Δεν είναι κατάσταση αυτή, είπε ένα βράδυ η Νίνα στις δυο άλλες, ενώ η Ρηνούλα κοιμόταν βαθειά. Ακόμα να μου βάλει το σπασμένο μου χεράκι.

- Κι εμένα έχει να με πλύνει δέκα μέρες, είπε πασαλειμμένη με κρέμες η Ροζίνα.

- Εγώ ήθελα να ήξερα που μπορεί να βρίσκεται το δεξί μου παπούτσι, γκρίνιαξε η Τζίνα.

Εκείνο το βράδυ οι τρεις κουκλίτσες σκέφτηκαν να πάρουν μεγάλες αποφάσεις.

- Να την τιμωρήσουμε, είπε η μία.

- Να φύγουμε, είπε η άλλη.

- Να την διορθώσουμε, είπε η τρίτη, που φαίνεται την αγαπούσε πιο πολύ.

Στο τέλος και οι άλλες δυο συμφώνησαν. Αυτό ήταν το καλύτερο που είχαν να κάνουν. Άρχισαν λοιπόν αμέσως τη δουλειά. Σιγά σιγά, πατώντας στα νύχια, τακτοποίησαν πρώτα τα σκορπισμένα μικροπράγμα-

τα. Βάλαν δίπλα δίπλα τα δυο της παπουτσάκια. Ύστερα συμμάζεψαν τις κάλτσες που τις βρήκαν τη μια κάτω απ' τη ντουλάπα και την άλλη πάνω στο τραπέζι. Μετά έβαλαν στην κρεμάστρα το φόρεμα και το ζακετάκι της και με σιγανές φωνούλες άρχισαν αυτό το τραγούδι:

Τι ντροπή για τη Ρηνούλα
νάσαι τόσο τσαπατσούλα
να μην είναι τακτική
καθαρή κι εργατική...
Με τα δυό της τα χεράκια
να φυλάει τα πραγματάκια
το καθένα σε μια θέση
κι η δουλειά να της αρέσει...
Τι ντροπή, τι ντροπή
στη Ρηνούλα τη μικρή...

Το πρωί που ξύπνησε το κοριτσάκι, σαν να του άρεσε που τα είδε όλα συμμαζεμένα μες στο δωμάτιο. Η μαμά μου το συγύρισε, σκέφτηκε.

Σαν ήρθε το άλλο βράδυ, πάλι τα ίδια. Το ένα παπούτσι δω, η μια κάλτσα εκεί, τα σερβιτσάκια πάνω στο χαλί, οι ζωγραφιές μέσα στη μέση. Οι κούκλες θύμωσαν πάλι μαζί της.

- Να την τιμωρήσουμε, είπε η μια.
- Να της φύγουμε, είπε η άλλη.
- Να την διορθώσουμε, είπε η τρίτη, που φαίνεται την αγαπούσε περισσότερο από τις άλλες. Άρχισαν τότε πάλι το συγύρισμα, ενώ το τραγούδι τους σιγανό γέμιζε το δωμάτιο:

Τι ντροπή για τη Ρηνούλα
νάσαι τόσο τσαπατσούλα
να μην είναι τακτική
καθαρή κι εργατική...

Τάλλο πρωί η Ρηνούλα ρώτησε τη μαμά της:

- Μαμά χτες το βράδυ που συμμάζεψες το δωμάτιό μου μήπως βρήκες πουθενά την κορδέλλα μου;
- Εγώ δεν συμμάζεψα χτες το βράδυ τίποτα γιατί είχα πολλή δουλειά στην κουζίνα, της απάντησε η μητέρα της.
- Αλήθεια μανούλα; Μα τότε ποιος μου συγυρνά κάθε βράδυ το δωμάτιο; Περίεργο πράγμα. Απόψε δεν θα κοιμηθώ και θα παραφυλάξω.

Πραγματικά, όταν το βράδυ έπεσε στο κρεβάτι της, αν και νύσταζε πολύ, προσπάθησε να μην κοιμηθεί. Χώθηκε κάτω απ' τα σκεπάσματα και περίμενε. Πέρασε κάμποση ώρα. Ξαφνικά, είδε τις τρεις κουκλί-

τσες να κουνιούνται, να σκύβουν από δω, να σκύβουν από κει, και να αρχίζουν το συγύρισμα. Μάζευαν τα σκορπισμένα μικροπράγματα, βάζαν στη θέση του το καθετί, ταίριαζαν κάλτσες, φύλαγαν παπούτσια, κι όλα αυτά τραγουδώντας:

Τι ντροπή για τη Ρηνούλα
νάσαι τόσο τσαπατσούλα...

Πω πω πόσο ντράπηκε τότε! Κουκουλώθηκε πιο πολύ μες στα σκεπάσματά της για να μη φαίνεται και σκέφτηκε:

- Με κατηγορούν ακόμα κι οι κούκλες που είναι πιο μικρές από μένα. Σαν νάμαι καμιά κουτή ή καμιά...τεμπέλα. Θα τους δείξω όμως κι εγώ τι αξίζω. Ας ετοιμαστούν κι αύριο το βράδυ να μου συγυρίσουν και τα λέμε. Θάκω προλάβει να τα κάνω όλα εγώ. Δεν θα βρουνε τίποτα μες στη μέση. Έννοια τους και θα τις κανονίσω εγώ τις κυρίες κούκλες που με λένε τσαπατσούλα.

Πραγματικά από νωρίς τάλλο βράδυ φρόντισε και τακτοποίησε μια χαρά το δωμάτιό της. Τίποτα δεν άφησε μέσα στη μέση. Μαζί τις κάλτσες όταν γδύθηκε, μαζί τα παπούτσια, στην κρεμάστρα το φόρεμα και το ζακεττάκι. Προηγουμένως είχε φορέσει το πεταμένο παπούτσι της Τζίνας, κι είχε πλύνει καλά καλά το λερωμένο μουτράκι της Ροζίνας. Ούτε χαρτάκι, ούτε ζωγραφιά, ούτε σκουπιδάκι δεν άφησε μες στη μέση. Υστερα κουκουλώθηκε κι έκανε την κοιμισμένη. Περίμενε. Οι κούκλες ακίνητες, καμμιά τους δεν σάλευε. Απόλυτη ησυχία. Περίμενε, περίμενε, όταν ξαφνικά ένα γλυκό τραγούδι γέμισε το δωμάτιο:

Τι καλά που η Ρηνούλα
είναι μια νοικοκυρούλα
και φυλά τα πράγματά της
με τα χέρια τα χρυσά της.
Η δουλίτσα της αρέσει,
κάθε πράγμα έχει μια θέση.
Ο μπαμπάς δεν θα μαλώνει
κι η μαμά θα καμαρώνει.

Η χαρά της μικρούλας εκείνο το βράδυ δεν περιγράφεται.

Σηκώθηκε, πήρε τις κουκλίτσες στην αγκαλιά της, και τις κοίμισε εκεί για να τους δείξει την ευγνωμοσύνη της για το μάθημα που της έδωσαν.

Ανάλυση μιας μικρής ιστορίας της 4^{ης} κατηγορίας

« Η Ρηνούλα και οι κούκλες της »

Στην μικρή αυτή ιστορία ήρωες είναι οι τρεις κούκλες ενός μικρού κοριτσιού της Ρηνούλας. Και αυτά τα αντικείμενα έχουν ανθρώπινα ονόματα όπως: Τζίνα, Νίνα, Ροζίνα. Η αλήθεια, βέβαια, είναι ότι τα κορίτσια δίνουν τις περισσότερες φορές ονόματα στις κούκλες τους οπότε η ονομασία τους δεν προκαλεί μεγάλη εντύπωση.

Αυτό, ωστόσο, που προκαλεί εντύπωση είναι ότι όπως τα αντικείμενα στις προηγούμενες μικρές ιστορίες έτσι και οι τρεις ηρωίδες - κούκλες διαθέτουν τον έναρθο λόγο και αναπτύσσουν διάλογο κατά τη διάρκεια της ιστορίας. Παρατηρείται, λοιπόν, ότι η Τζίνα, η Νίνα και η Ροζίνα εκφράζουν κάποια παράπονα που έχουν μεταξύ τους και συζητούν γι' αυτά όπως κάνουν οι άνθρωποι.

Οργανώνουν, επίσης, κάποιο σχέδιο δράσης και ασχολούνται με ανθρώπινες δραστηριότητες και κυρίως γυναικείες δουλειές, όπως είναι το νοικοκυριό (η τακτοποίηση του δωματίου).

Επίσης παρουσιάζουν και ένα άλλο ανθρώπινο στοιχείο που μέχρι στιγμής δεν φάνηκε σε καμία άλλη μικρή ιστορία. Αυτό το στοιχείο είναι ο λόγος μέσα από το τραγούδι

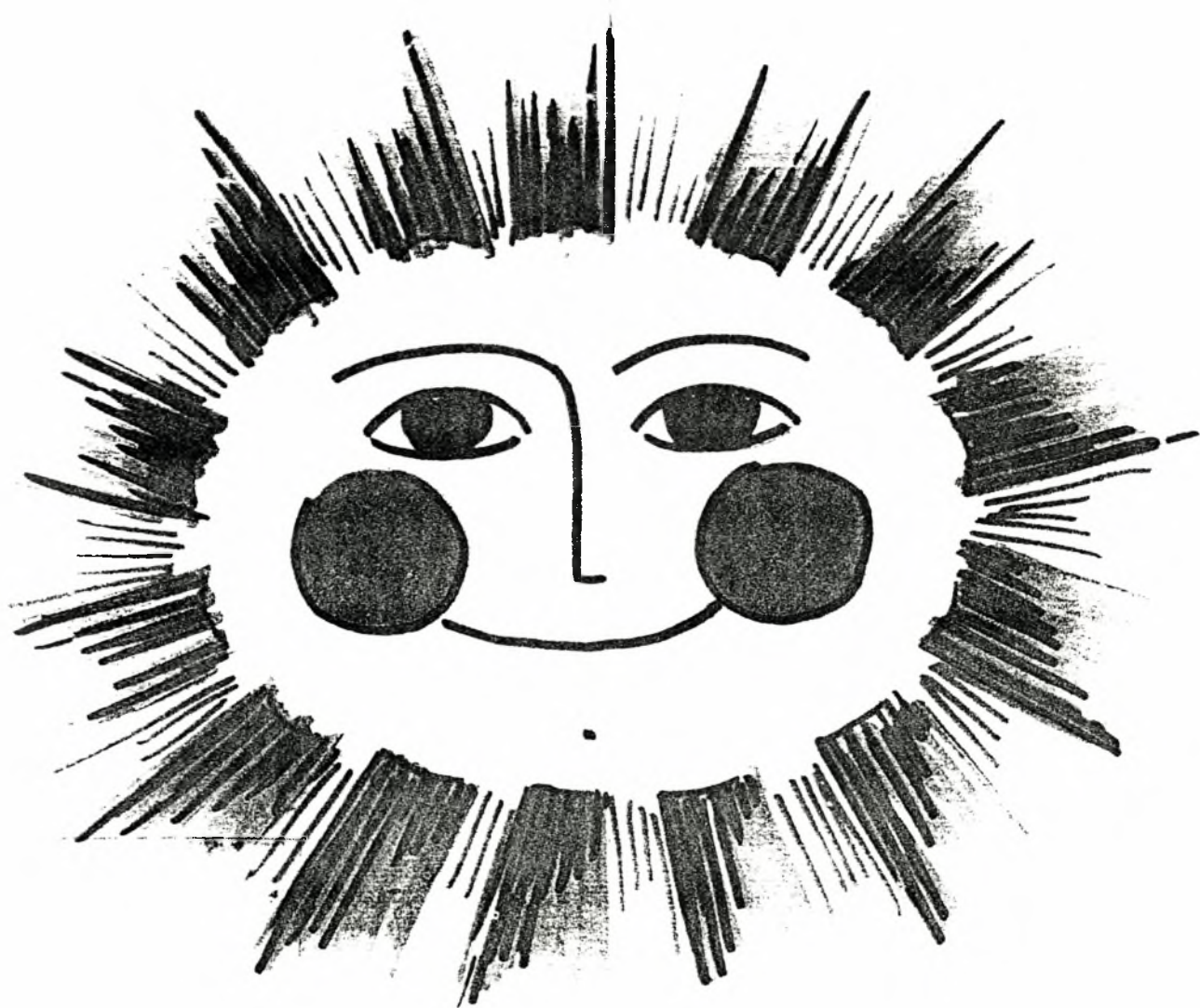
Η παρούσα μικρή ιστορία είναι διδακτική για τα παιδιά αφού ασχολείται με την καθαριότητα.

Ευγενία Φακίνου

Κόμπινα Ντενεκεδούπολη

Σειρά: Ντενεκεδούπολη

ΕΝΔΕΚΑΤΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ

Ανάλυση μιας μικρής ιστορίας της 5^{ης} κατηγορίας

«Ξύπνα Ντενεκεδούπολη»

Η γνωστή σειρά της Ευγενίας Φακινού «Ξύπνα Ντενεκεδούπολη» έχει ήρωες άδεια και σκουριασμένα, παλιά τενεκεδάκια που ξαφνικά βρέθηκαν δίχως να έχουν κάτι δικό τους. Τα πρόσωπα που πρωταγωνιστούν είναι οι Καμινάδες, ο Σαρδέλας, η Μηλίτσα, ο Βουτυρένιος και ο Σοφός. Όπως φαίνεται και εδώ οι πρωταγωνιστές της ιστορίας έχουν ονόματα, τα οποία παραπέμπουν στις ιδιότητες τους.

Τα τενεκεδάκια – πρωταγωνιστές της ιστορίας προσπαθούν να φτιάξουν την πολιτεία τους, να χτίσουν ένα σχολείο για να πηγαίνουν και να διαβάζουν. Όλες αυτές οι δραστηριότητες που φαίνεται να κάνουν για την επίτευξη αυτού του σκοπού έχουν το ανθρώπινο στοιχείο. Έτσι για παράδειγμα το χτίσιμο του σχολείου, το κουβάλημα των τούβλων και οι άλλες δραστηριότητες είναι ανθρώπινες εργασίες και δη δουλειές με τις οποίες ασχολούνται κατά κύριο λόγο οι άντρες.

Κλείνοντας είναι ανάγκη να μην παραλειφθεί η ύπαρξη του διαλόγου ο οποίος αποτελεί ένα αναπόσπαστο κομμάτι του κειμένου της μικρής ιστορίας. Έτσι φαίνεται ότι οι ήρωες της Ντενεκεδούπολης συνομιλούν μεταξύ τους, γεγονός που κάνει την ιστορία πιο εύθυμη και της δίνει μεγαλύτερη ζωντάνια.

ΤΡΕΧΕΙ·ΤΡΕΧΕΙ

ΤΟ ΠΟΤΑΜΙ ΤΡΕΧΕΙ ΝΑ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙ ΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

ΕΓΡΑΨΕ Η ΜΑΡΩ ΛΟΪΖΟΥ

ΖΩΓΡΑΦΙΣΕ Η ΚΕΛΛΥ ΜΑΤΑΘΙΑ ΚΟΒΟ

ΚΑΛΕΝΤΗΣ

Ανάλυση μιας μικρής ιστορίας της 6^{ης} κατηγορίας

«Το ποτάμι τρέχει να συναντήσει τη θάλασσα»

Ο πρωταγωνιστής αυτής της μικρής ιστορίας είναι ένας ποταμός, ο Αλιάκμονας. Η ιστορία του ποταμού αυτού είναι ότι κάθε μέρα ήταν ευτυχισμένο, έτρεχε στις βουνοκορφές, έβλεπε τους φίλους του και με λαχτάρα ήθελε να συναντήσει τη θάλασσα. Όσπου παρουσιάστηκε το αόρατο κακό και άρχισε η περιπέτεια του ποταμού. Ωστόσο όλες αυτές οι ενέργειες του ποταμού ήταν καθαρά ανθρώπινες κινήσεις που κάνει και αισθήματα που έχει.

Αξιοσημείωτο στην ιστορία αυτή είναι το γεγονός ότι δεν υπάρχει ο διάλογος καθώς το ποτάμι αφηγείται μόνο του την περιπέτειά του. Έτσι, στο κείμενο παρατηρείται η ύπαρξη του μονόλογου.

Ανθρωπομορφικά στοιχεία εδώ δεν υπάρχουν πολλά. Σε κάποιο σημείο αναφέρει την οικογένειά του και θυμάται τα λόγια των παππούδων του. Παρατηρείται συνεπώς για άλλη μια φορά η ύπαρξη ανθρώπινων θεσμών όπως είναι η οικογένεια.

Το ανθρώπινο στοιχείο έγκειται, ακόμα, στο γεγονός ότι ο ποταμός Αλιάκμονας τραγουδάει και νιώθει το ανθρώπινο συναίσθημα της ευτυχίας.

Η ΚΩΛΟΦΩΤΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΦΕΓΓΑΡΙ

Ήταν και δεν ήταν μια φορά κι έναν καιρό
εκεί ψηλά στον ουρανό ένα φεγγαράκι.
«Μοναχούλι μου, μοναχούλι μου, μοναχούλι μου που
είμαι!»
Γελούσανε τ' αστέρια που χόρευαν τριγύρω του.
Γελούσαν οι πλανήτες που φεύγαν από πάνω του.
Γελούσανε τα φώτα της πόλης από κάτω.
«Μοναχούλι μου, μοναχούλι μου, μοναχούλι μου που
είμαι!»
Και μόνο μια μικρή μικρή κωλοφωτιά,
έτσι καθώς φωσφόριζε μες στα ρηχά νερά,
πόνεσε το παράπονο τούτης της μοναξιάς.
Σήκωσε τα χεράκια της και μ' όση δύναμη είχε...
«Πώς είσαι μοναχούλι σου, αφού είμαι εγώ εδώ;»
φώναξε.

Μα το φεγγάρι ήταν ψηλά και η φωνή μικρούλα
Μα το φεγγάρι έλαμπε, έσβηνε τη φωτίτσα.
«Μοναχούλι μου, μοναχούλι μου, μοναχούλι μου που
είμαι!»
Γελούσαν τ' αγγελάκια κι οι κάτασπρες φτερούγες.
Γελούσαν οι διαβόλοι, τρυπούσαν τα πιρούνια.
Κανείς τους δεν τον πίστευε το βασιλιά της νύχτας.
«Μοναχούλι μου, μοναχούλι μου, μοναχούλι μου που
είμαι!»
Και μόνο η μικρή μικρή κωλοφωτιά
φώναζε κι όλο φώναζε... Μα πώς να την ακούσει;
Ήταν μικρούλα τόση δα... Ήταν μικρούλα τόση δα.
«Πώς είσαι μοναχούλης σου, αφού είμαι εγώ εδώ;»

Ανάλυση μιας μικρής ιστορίας της 7^{ης} κατηγορίας

«Η κωλοφωτιά και το φεγγαράκι»

Πρωταγωνιστής της ιστορίας είναι το φεγγάρι. Ο ήρωας βρίσκεται ψηλά στον ουρανό και στέκεται μοναχός του. Αυτό που κυριαρχεί στο κείμενο είναι το έντονο συναίσθημα της μοναξιάς που αισθάνεται το φεγγαρι και η μεγάλη του επιθυμία να βρει κάποιον να μιλάει μαζί του. Το στοιχείο του διαλόγου δεν είναι υπαρκτό. Ο μονόλογος είναι αυτό που κυριαρχεί στο κείμενο. Εντούτοις περισσότερα ανθρωπομορφικά στοιχεία δεν υπάρχουν.

Η ΚΑΡΔΟΥΛΑ

Ήταν και δεν ήταν μια φορά κι έναν καιρό μια καρδούλα τόσο μικρή, που χώραγε στη φούχτα μου, τόσο μεγάλη που σκέπαζε το άπειρο.

Ένα πρωί, λοιπόν, που ο ήλιος ήτανε έξω απ' το παράθυρο αυτής της καρδούλας, εκείνη άνοιξε τα ματάκια της, τίναξε τις μικρές γροθιές της στον αέρα, σηκώθηκε απ' τον ύπνο της και... «Μα και βέβαια» σκέφτηκε «μ' έναν τέτοιο ήλιο πρέπει να βγω μια μακρινή μεσημεριάτικη βόλτα».

Φόρεσε τα γαλάζια της παπουτσάκια του περιπάτου, τη μεγάλη της λουλουδάτη καπελαδούρα, κατέβηκε κουνιστή και λυγιστή τα σκαλοπάτια του σπιτιού της και χοπ... μες στη λιακάδα η καρδούλα καμαρωτή καμαρωτή.

Κοίταζε τα πράσινα δέντρα, τα κάτασπρα σπίτια με τις αυλές γεμάτες μπιγόνιες και κατιφέδες, τα κοριτσάκια με τις κουκλίτσες στην αγκαλιά τους, τ' αγόρια με το κρυφτούλι και το στακαμάν και πολύ χαιρότανε η καρδούλα.

«Όμορφος και καλός ο κόσμος» συλλογιζότανε.

«Ναι. Όμως εγώ έρχομαι και φεύγω, μικρή μου καρδούλα. Θέλει ο ήλιος με παίρνει, θέλει με ξαναφέρει. Εγώ όμως έρχομαι και φεύγω. Τίποτα δεν μπορώ να κάνω μονάχο μου, γιατί δεν έχω καρδιά, να συγκινήσω τον ήλιο να πάψει να με παίρνει».

Έσκυψε η καρδούλα να δει ποιος είναι αυτός που κλαίει με τόσο παράπονο και βλέπει ένα μικρούλικο ασπροκίτρινο χαμομήλι να 'χει τα χέρια του ανοιχτά και να μετράει στα δαχτυλάκια του πόσος καιρός τού μένει ακόμη να ζήσει. «Γιατί δεν έχω καθόλου καρδιά, να συγκινήσω τον ήλιο να πάψει να με παίρνει...»

«Τι αδικία» σκέφτηκε η καρδούλα. «Κι εγώ... Τι να την κάνω όλη τούτη που έχω... Κακόμοιρο χαμομηλάκι!... Πάρε απ' την καρδούλα μου... Όμως... Όμως θα πρέπει να βρεις μόνο σου τον τρόπο να ζεις για πάντα».

«Σ' ευχαριστώ, καλή μου καρδούλα. Σ' ευχαριστώ» είπε συγκινημένο το χαμομήλι.

Κίνησε η καρδούλα να φύγει, να συνεχίσει τον περίπατό της, όμως πολύ είχε ζηλέψει η πασχαλιά που καθότανε δίπλα.

«Εγώ, δηλαδή, γιατί θα πρέπει να περιμένω να 'ρθει η Ανάσταση για να με προσέξουνε; Όλο το χειμώνα κάθομαι ξερή και μονάχη, να περιμένω την άνοιξη. Γιατί να μην έχω και γω μια στάλα καρδούλα να φέρνω την άνοιξη όποτε θέλω;»

«Και βέβαια» σκέφτηκε η καρδούλα. «Αυτό δεν είναι καθόλου τίμιο. Πάρε και συ, γλυκιά μου, και σταμάτησε να κλαις. Όμως μην ξεχνάς πως μια καρδιά χρειάζεται θυσίες και συ... τώρα πια... θα πρέπει να θυσιάζεσαι κάπου κάπου».

«Ουφ!» αναστέναξε η καρδούλα.

Τίναξε τα ποδαράκια της να φύγει και βούλιαξε μέσα σε δυο κύματα.

«Καρδούλα εκεί, καρδούλα εδώ, τι φταίω τότε εγώ να 'μαι μονάχα κύμα; Θέλω κι εγώ καρδιά, για να ξέρω γιατί ζω».

«Να, πάρε, μα να το μάθεις γρήγορα» του 'πε η καρδούλα.

«Κι εγώ;» ρώτησε το ψαράκι.

«Και συ;» είπε εκείνη.

«Κι εγώ;» ρώτησε το σκουλήκι.

«Και συ;»

«Κι εγώ;» το βοτσαλάκι.

«Και συ;»

Πάει. Απόκαμε η καημένη η καρδούλα. Κάθισε σε μια άκρη να ξεκουραστεί, να πάρει δύναμη, να νιώσει την ομορφιά της, να συνεχίσει, και τι να δει! Είχε απομείνει τόσο μικρή, που, μόλις την πλησίασε τ' αγεράκι να της ψιθυρίσει στ' αυτί γλυκές κουβεντούλες, δεν μπόρεσε να βαστηχτεί στα πόδια της. Έτσι κι εκείνο την πήρε, τη σήκωσε σαν πούπουλο και...

«Μη στεναχωριέσαι» της είπε. «Κάτσε κοντά μου. Κι αν δεν μπορείς να περπατήσεις πια, θα σου τα λέω εγώ τα μυστικά του πόνου σου. Να το βοτσαλάκι με την καρδούλα σου. Παίζει στα χέρια του μικρού παιδιού κι ευλογάει την ώρα που σ' αντάμωσε κι έμαθε γιατί ζει. Να το σκουλήκι στην κοιλιά του αηδονιού· θυσιάστηκε για να κελαηδάει τ' αηδόνι πιο γλυκά. Να το ψαράκι στην κατσαρόλα για το φτωχό ψαρά. Να το κύμα, μ' ένα καράβι πάνω του. Αναστενάζει από το βάρος, μα κοίτα πόσο η καρδιά που του 'δωσες μεγάλωσε και πιάνει όλο το πέλαγο!».

«Κι η πασχαλιά;»

«Έγινε μια γλυκιά μυρουδιά και πια δε θα πεθάνει. Μεσ στην καρδιά των κοριτσιών θα 'ναι μια θύμηση και θα ζει όλο το χειμώνα!»

«Και το χαμόμηλο;»

«Να το πώς βράζει στο τσαγερό κι αχνίζει από ευχαρίστηση και θα γιάνει σε λίγο τη γιαγιά Σουλτάνα από τον πόνο της».

«Μα τότε κι εγώ δεν πέθανα!» είπε η καρδούλα ξεψυχισμένα. «Τότε κι εγώ είμαι το βοτσαλάκι, το σκουλήκι, το ψαράκι, η πασχαλιά, το χαμομήλι». Κούνησε τ' αγεράκι τόσο γλυκά το κεφάλι του, που με το πιο γλυκό τραγούδι του αποκοιμήθηκε η κουρασμένη πια καρδούλα. Και μαζί της αποκοιμήθηκε και το βοτσαλάκι και το σκουλήκι και το ψαράκι κι η πασχαλιά και το χαμομήλι. Κι έμεινε μόνο τ' αγεράκι να τραγουδάει τόσο γλυκά, που στο τέλος αποκοιμήθηκε κι αυτό...

Ανάλυση μιας μικρής ιστορίας της 8^{ης} κατηγορίας

«Η Καρδούλα»

Πρωταγωνίστρια της ιστορίας είναι μια μικρή καρδούλα. Η καρδούλα αυτή είναι τόσο μικρή που χώραγε σε μια ανθρώπινη φούχτα. Η καρδούλα συμπεριφέρεται σαν άνθρωπος και κάνει όλες τις ανθρώπινες δραστηριότητες όπως για παράδειγμα να πηγαίνει βόλτα.

Το ανθρωπομορφικό στοιχείο υπάρχει καθώς η καρδούλα φοράει τα γαλάζια παπουτσάκια της και την λουλουδάτη καπελαδούρα της και βγαίνει για να κάνει μια μεσημεριάτικη βόλτα. Λειτουργεί σαν άνθρωπος, διότι ακούει με προσοχή τα παράπονα των φίλων της και βρίσκει λύσεις σ' όλα τα προβλήματά τους.

Β΄ ΜΕΡΟΣ

A) ΣΤΟΧΟΙ – ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ - ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Σ' αυτό το σημείο θα πρέπει να τεκμηριωθεί το θέμα, με το οποίο ασχολείται η διπλωματική εργασία. Για το λόγο αυτό, διεξήχθη έρευνα σε νηπιαγωγεία του Νομού Μαγνησίας με σκοπό να διαπιστωθεί α) ο βαθμός διάκρισης των ηρώων στην ιστορίες που διαβάστηκαν και β) τον ήρωα που προτιμούν τα παιδιά στις ιστορίες που διαβάζουν και γιατί . Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την αποπεράτωσή της είναι η κάτωθι :

Κατ' αρχήν, συγκεντρώθηκαν και διαβάστηκαν κάποιες μικρές ιστορίες και ύστερα από προσεκτική μελέτη επιλέχθηκαν τελικά δύο. Η πρώτη ήταν "Το ανυπόμονο ελικόπτερο" με κείμενα της βραβευμένης Αγγελικής Βαρελλά (εκδόσεις « Χρυσή Πέννα». Το βιβλίο πραγματεύεται τις αταξίες ενός ανυπόμονου ελικόπτερου. Οι δώδεκα σελίδες του περιέχουν γέλιο και προβληματισμό στα μικρά παιδιά και η εικονογράφηση του είναι πολύ καλή. Όπως γίνεται αντιληπτό η μικρή αυτή ιστορία έχει ως ήρωα κάποιο αντικείμενο – παιχνίδι, το ελικόπτερο.

Η δεύτερη ιστορία που επιλέχθηκε είναι του εξίσου βραβευμένου συγγραφέα Τριβιζά Ευγένιου, από τη σειρά Μακρουλά – Μικρούλικά, "Το παραπονεμένο ελεφαντάκι " και την επιμέλεια της εικονογράφησης έχει ο Βαγγέλης Ελευθερίου (εκδόσεις Κέδρος). Η συγκεκριμένη ιστορία πραγματεύεται τις περιπέτειες ενός παραπονεμένου ελέφαντα. Και αυτή η ιστορία προβληματίζει αλλά και ψυχαγωγεί τα νήπια. Η διαφορά όμως που έχει με την προηγούμενη μικρή ιστορία είναι, ότι αυτή έχει σαν ήρωά της κάποιο ζώο, έναν ελέφαντα. Η επιλογή αυτή

βέβαια έγινε σκόπιμα, για να εξυπηρετήσει τους σκοπούς του ερωτηματολογίου, όπως εξηγείται παρακάτω.

Το ερωτηματολόγιο λοιπόν, που δημιουργήθηκε στα πλαίσια της έρευνας περιλαμβάνει 3 ερωτήσεις. Παρακάτω δίνεται ένα ενδεικτικό ερωτηματολόγιο.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΟΝΟΜΑ :

ΦΥΛΛΟ :

ΗΛΙΚΙΑ :

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- 1) Ποιος είναι ο ήρωας στην ιστορία “ Το ανυπόμονο ελικόπτερο”;
- 2) Ποιος είναι ο ήρωας στην ιστορία “ Το παραπονεμένο ελεφαντάκι”;
- 3) α) Αν σου διάβαζα μια άλλη ιστορία, ποιος θα ήθελες να είναι ο ήρωας / οι ήρωες σ’ αυτή, κάποιο ζώο ή κάποιο παιχνίδι;

β) Γιατί;

Ο σκοπός της επιλογής των συγκεκριμένων ερωτήσεων είναι σημαντικός και υποδηλώνει και τον γενικό στόχο της έρευνας. Η πρώτη και δεύτερη ερώτηση τοποθετήθηκαν, ώστε να γίνει αντιληπτός ο βαθμός αναγνώρισης του ήρωα σε κάθε ιστορία.

Η τρίτη ερώτηση σκοπεύει στο να σημειωθούν οι προτιμήσεις των νηπίων, αν δηλαδή αρέσκονται σε ιστορίες με παιχνίδια ή με ζώα. Έτσι, λοιπόν, εξηγείται και η επιλογή των δύο προαναφερόμενων μικρών ιστοριών.

Ερωτήθηκαν 76 παιδιά, 41 κορίτσια και 35 αγόρια. Τα νηπιαγωγεία που έλαβαν μέρος στην έρευνα είναι τα εξής :

α). 11^ο κλασσικό δημόσιο νηπιαγωγείο, που βρίσκεται στην οδό Ροζού με Ρήγα Φεραίου. Υπεύθυνη νηπιαγωγός είναι η κυρία Τάκου Σταυρούλα.

β) 19^ο κλασσικό δημόσιο νηπιαγωγείο, που βρίσκεται στην οδό Γαμβέτα με Γαλλίας. Υπεύθυνη νηπιαγωγός είναι η κ. Παυλίδου Ειρήνη.

γ) 29^ο κλασσικό δημόσιο νηπιαγωγείο, που βρίσκεται επίσης στην οδό Γαμβέτα με Γαλλίας, με υπεύθυνη νηπιαγωγό την κ. Λίβεν Αλεξάνδρα.

δ) 33^ο κλασσικό δημόσιο νηπιαγωγείο, που βρίσκεται επίσης στην οδό Όγλ με Γαλλίας, με υπεύθυνη νηπιαγωγό την κ. Θέου Παναγιώτα.

ε) Κρατικός παιδικός σταθμός “Ιάσονας” στην οδό Κίτσου Μακρή με 28^{ης} Οκτωβρίου με υπεύθυνη νηπιαγωγό την διευθύντρια του σταθμού.

στ) Κρατικός παιδικός σταθμός “Ιάσονας” στην οδό Κίτσου Μακρή με 28^{ης} Οκτωβρίου με υπεύθυνη νηπιαγωγό την κυρία Αντζούρη Μάτα.

Κρίνεται αδήριτη η ανάγκη να ευχαριστήσω προσωπικά όλες τις νηπιαγωγούς που συνεργάστηκαν άψογα και θέλησαν να βοηθήσουν στην αποπεράτωση αυτής της διπλωματικής εργασίας.

B) ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

-

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η έρευνα διεξήχθη σε τέσσερα νηπιαγωγεία και ένα παιδικό σταθμό. Συμμετείχαν 76 νήπια 41 κορίτσια και 35 αγόρια. Σύμφωνα με τις απαντήσεις των παιδιών στις 3 απαντήσεις του ερωτηματολογίου συντάχθηκαν πίνακες για την καλύτερη ανάγνωση των αποτελεσμάτων. Τα συμπεράσματα που διεξήχθησαν είναι άκρως ενδιαφέροντα και βοηθούν στην εξέλιξη της διπλωματικής εργασίας.

ΕΡΩΤΗΣΗ 1^η

ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΗΡΩΑΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ “ΤΟ ΑΝΥΠΟΜΟΝΟ ΕΛΙΚΟΠΤΕΡΟ”:

<u>ΠΙΝΑΚΑΣ 1</u>	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΣΩΣΤΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ	65	85%
ΛΑΘΟΣ ΑΠΑΝΤΗΣΗ	6	8%
ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ	5	7%

Για τα αποτελέσματα της 1^{ης} ερώτησης υπάρχει σχετικό γράφημα στο παράρτημα.

ΕΡΩΤΗΣΗ 2^η

ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΗΡΩΑΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ “ΤΟ ΠΑΡΑΠΟΝΕΜΕΝΟ ΕΛΕΦΑΝΤΑΚΙ”;

<u>ΠΙΝΑΚΑΣ 2</u>	ΑΡΙΘΜΟΣ	
	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΣΩΣΤΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ	70	92%
ΛΑΘΟΣ ΑΠΑΝΤΗΣΗ	4	5%
ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ	2	3%

Για τα αποτελέσματα της 2^{ης} ερώτησης υπάρχει σχετικό γράφημα στο παράρτημα.

ΕΡΩΤΗΣΗ 3^η

Α) ΠΡΟΤΙΜΑΤΕ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΗΡΩΑ ΚΑΠΟΙΟ ΖΩΟ
Η ΚΑΠΟΙΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ;

<u>ΠΙΝΑΚΑΣ 3</u>	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	
ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΖΩΑ	40	53%
ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	36	47%

Για τα αποτελέσματα της 3^{ης} ερώτησης υπάρχει σχετικό γράφημα στο παράρτημα.

Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΩΝ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ
ΑΓΟΡΙΩΝ ΠΟΥ ΕΠΕΛΕΞΑΝ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΖΩΑ

ΚΟΡΙΤΣΙΑ (41 κορίτσια)

<u>ΠΙΝΑΚΑΣ 4</u>	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	
ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	14	34%
ΖΩΑ	27	66%

ΑΓΟΡΙΑ (35 αγόρια)

<u>ΠΙΝΑΚΑΣ 5</u>	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	
ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	22	63%
ΖΩΑ	13	37%

Υπάρχει σχετικό γράφημα στο παράρτημα.

Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΩΝ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ ΠΟΥ ΕΠΕΛΕΞΑΝ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΕ ΖΩΟ ΕΙΝΑΙ 27.

Παρακάτω δίνεται πίνακας με τις προτιμήσεις των ζώων.

ΚΟΡΙΤΣΙΑ

<u>ΠΙΝΑΚΑΣ 6</u>	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	
ΓΑΤΑ	16	60%
ΣΚΥΛΑΚΙ	4	15%
ΕΛΕΦΑΝΤΑΣ	3	11%
ΠΑΠΑΚΙ	2	7%
ΠΑΠΑΓΑΛΟΣ	2	7%

Βλ. σχετικό γράφημα στο παράρτημα.

ΔΙΝΕΤΑΙ ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΜΕ ΤΙΣ
ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΙΣ ΤΩΝ 13 ΑΓΟΡΙΩΝ ΠΟΥ ΕΠΕΛΕΞΑΝ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΕ ΖΩΑ.

ΑΓΟΡΙΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ 7	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΓΑΤΑ	1	8%
ΕΛΕΦΑΝΤΑΣ	6	46%
ΜΑΪΜΟΥ	3	23%
ΙΠΠΟΠΟΤΑΜΟΣ	2	15%
ΣΚΥΛΑΚΙ	1	8%

Βλ. σχετικό γράφημα στο παράρτημα.

**Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΩΝ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ ΠΟΥ
ΕΠΕΛΕΞΑΝ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΕΙΝΑΙ 14.**

Στον πίνακα δίνεται η ιδιαίτερη προτίμηση τους σε κάποια παιχνίδια.

ΚΟΡΙΤΣΙΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ 8	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΚΟΥΚΛΕΣ	9	65%
ΜΠΑΛΑ	2	14%
ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ	3	21%

Βλ. σχετικό γράφημα στο παράρτημα.

Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΩΝ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ ΠΟΥ ΕΠΕΛΕΞΑΝ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΕ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΕΙΝΑΙ 22.

Στον πίνακα δίνεται η ιδιαίτερη προτίμηση τους σε κάποιο παιχνίδι.

ΑΓΟΡΙΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

ΑΡΙΘΜΟΣ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ   **ΠΟΣΟΣΤΟ**

ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ (τραίνο, αυτ/το, λεωφορείο κτλ)	12	54%
ΜΠΑΛΑ	3	14%
ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ	5	23%
ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ	2	9%

Βλ. σχετικό γράφημα στο παράρτημα.

B) ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΤΙΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΖΩΑ

<u>ΠΙΝΑΚΑΣ 10</u>	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	
ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΑ ΖΩΑ	19	47%
ΕΧΟΥΝ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ Ή ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ	12	30%
ΕΙΝΑΙ ΑΛΗΘΙΝΑ ΤΑ ΖΩΑ	5	13%
ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ	4	10%

Βλ. σχετικό γράφημα στο παράρτημα.

**ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ
ΣΤΙΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ**

<u>ΠΙΝΑΚΑΣ 11</u>	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	
ΠΕΡΙΕΡΓΕΙΑ	11	31%
Μ' ΑΡΕΣΟΥΝ	14	39%
ΕΧΟΥΝ ΞΑΝΑΔΙΑΒΑΣΕΙ	4	11%
ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΔΙΑΒΑΣΕΙ ΠΟΤΕ	3	8%
ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ	4	11%

Βλ. σχετικό γράφημα στο παράρτημα.

ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Παρακάτω πρόκειται να αναλυθούν όλα τα στοιχεία που παρατίθενται στους 11 πίνακες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Μετά την υποβολή της πρώτης ερώτησης (ποιος είναι ο ήρωας στην ιστορία “Το ανυπόμονο ελικόπτερο” τα αποτελέσματα ήταν ικανοποιητικά. Σχεδόν όλα τα νήπια μπόρεσαν να διακρίνουν, άλλα εύκολα και άλλα πιο δύσκολα, ότι ο ήρωας στην ιστορία είναι το ελικόπτερο. Αυτό διαπιστώνεται και από το μεγάλο ποσοστό (85%). Οι λάθος απαντήσεις καλύπτουν ένα μικρό μόνο ποσοστό (8%). Τα νήπια απάντησαν ενδεικτικά στην ερώτηση ότι ο ήρωας στην ιστορία είναι :

- ⇒ ο δάσκαλος
- ⇒ ο φύλακας άγγελος
- ⇒ τα μπαλόνια

Δεν απάντησαν καθόλου το ποσοστό των (7%) προφανώς δεν κατάλαβαν τον ήρωα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Στην δεύτερη ερώτηση, τα αποτελέσματα κυμαίνονται στα ίδια πλαίσια περίπου. Ένα μεγάλο ποσοστό παιδιών (92%) θεώρησαν πιο εύκολο να διακρίνουν τον ήρωα της ιστορίας αυτής. Και εδώ υπήρχαν

παιδιά που έδωσαν λάθος απαντήσεις. Χαρακτηριστικά είπαν ότι ήρωας της ιστορίας είναι :

- ⇒ η φίλη του ελέφαντα, η Λητώ
- ⇒ η μαμά του ελέφαντα
- ⇒ οι νάνοι που τον παγίδευσαν

Το (3%) των παιδιών δεν απάντησαν και έτσι δεν διέκριναν τον ήρωα.

Σ' αυτό το σημείο πρέπει να τονιστεί ότι κάποια νήπια δεν κατάλαβαν τον όρο "ήρωας" και έτσι χρειάστηκε να δοθεί επεξήγηση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Στο πρώτο ερώτημα της τρίτης ερώτησης η πλειοψηφία (53%) απάντησε ότι προτιμά ιστορίες με ζώα. Το (47%) απάντησε ιστορίες με παιχνίδια. Αυτό που γίνεται αντιληπτό σ' αυτό το σημείο είναι ότι η διαφορά των ποσοστών δεν είναι μεγάλη, γεγονός που δίνει κάποιο προβάδισμα στις ιστορίες με ζώα, αλλά όχι αρκετά μεγάλο. Τα παιδιά απάντησαν με μεγάλο αυθορμητισμό, χαρακτηριστικό της ηλικίας τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4 . 5

Αποφασίστηκε να γίνει μια καταγραφή του ποσοστού ανάμεσα στα κορίτσια και τα αγόρια που επέλεξαν ιστορία με κάποιο ζώο ή παιχνίδι. Έτσι το (34%) των κοριτσιών επέλεξε ιστορία με παιχνίδι και το (66%) ιστορία με ζώο. Η διαφορά είναι αρκετά μεγάλη και εμφανής.

Τα αγόρια κατά πλειοψηφία προτίμησαν ιστορία με παιχνίδι (63%) και το (37%) ιστορία με ζώο. Περίπου, λοιπόν, τα μισά αγόρια επέλεξαν την ιστορία με ήρωα κάποιο παιχνίδι.

Είναι εμφανής η διαφορά των προτιμήσεων των αγοριών και των κοριτσιών. Όπως θα φανεί παρακάτω η διαφορά γίνεται μεγαλύτερη, σύμφωνα με τους πίνακες 6, 7, 8, 9.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6 . 7

Σ' αυτόν τον πίνακα φαίνονται οι προτιμήσεις των κοριτσιών που επέλεξαν ιστορία με κάποιο ζώο. Ιδιαίτερα προτίμησαν ως ήρωα, την γάτα (60%) και έπειτα το σκυλάκι (15%), τον ελέφαντα (11%), το παπάκι (7%), τον παπαγάλο (7%). Αντίθετα τα αγόρια προτίμησαν τον ελέφαντα ως ήρωα σε μία ιστορία και μετά την μαϊμού (23%), τον ιπποπόταμο (15%) και τη γάτα με το σκυλάκι (8%). Αυτό που προκύπτει ως συμπέρασμα είναι ότι σχεδόν όλα τα κορίτσια προτίμησαν μικρά ζώα, κατοικίδια και τα αγόρια, ζώα της ζούγκλας, μεγάλα και παράξενα. Η διαφυλική διαφορά είναι εμφανής.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8 . 9

Τα κορίτσια και τα αγόρια που προτίμησαν τις ιστορίες με κάποιο παιχνίδι έδειξαν την ιδιαίτερη προτίμηση τους σε κάποια απ' τα αγαπημένα τους παιχνίδια. Έτσι τα κορίτσια – όπως ήταν αναμενόμενο – επιθυμούν μία ιστορία με ήρωα κάποια κούκλα (65%). Λίγα είναι εκείνα που προτιμάνε την μπάλα, ενώ το (21%) δεν απάντησε.

Στα αγόρια σημειώθηκε, μεγάλο ενδιαφέρον για τα μέσα μαζικής μεταφοράς. Όπως ανέφεραν κάποια παιδιά κάνουν συλλογές από τρένα, αυτ/τα κ.α. και δεν έχουν διαβάσει ποτέ τέτοια ιστορία. Η αμέσως επόμενη προτίμησή τους ήταν κάποιο πολεμικό παιχνίδι (23%) – χαρακτηριστικά αναφέρθηκε κάποιο μαγικό σπαθί. Και εδώ υπήρχαν παιδιά που δεν απάντησαν, αλλά ευτυχώς το ποσοστό είναι ελάχιστο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

Το δεύτερο σκέλος της τρίτης ερώτησης τα παιδιά δικαιολόγησαν την προτίμησή τους στις ιστορίες με ζώα. Τα περισσότερα (47%) απάντησαν ότι θέλουν να γνωρίσουν καλύτερα τα ζώα, τις καθημερινές ενασχολήσεις τους, τις αστείες στιγμές τους, τι τρώνε, ποιόν έχουν φίλο κτλ.). Το (30%) απάντησε ότι έχουν σπίτι ή στο χωριό τους, τα γνωρίζουν, τα αγαπάνε και τα φροντίζουν. Το (13%) απάντησαν ότι τα ζώα είναι αληθινά, μιλάνε, τρώνε, βγάζουν ήχους, κάνουν φίλους και παίζουν, ενώ τα παιχνίδια όχι. Κάτι πολύ ενδιαφέρον – όπως γίνεται αντιληπτό – ανακύπτει από το παραπάνω αποτέλεσμα. Τα παιδιά θεωρούν τα ζώα ότι ενεργούν όπως τα ίδια, τους δίνουν ανθρωπομορφικά στοιχεία και τους φαίνεται πιο λογικό να είναι οι ήρωες σε κάποια ιστορία. Μόνο το (10%) των παιδιών δεν έδωσαν απάντηση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11

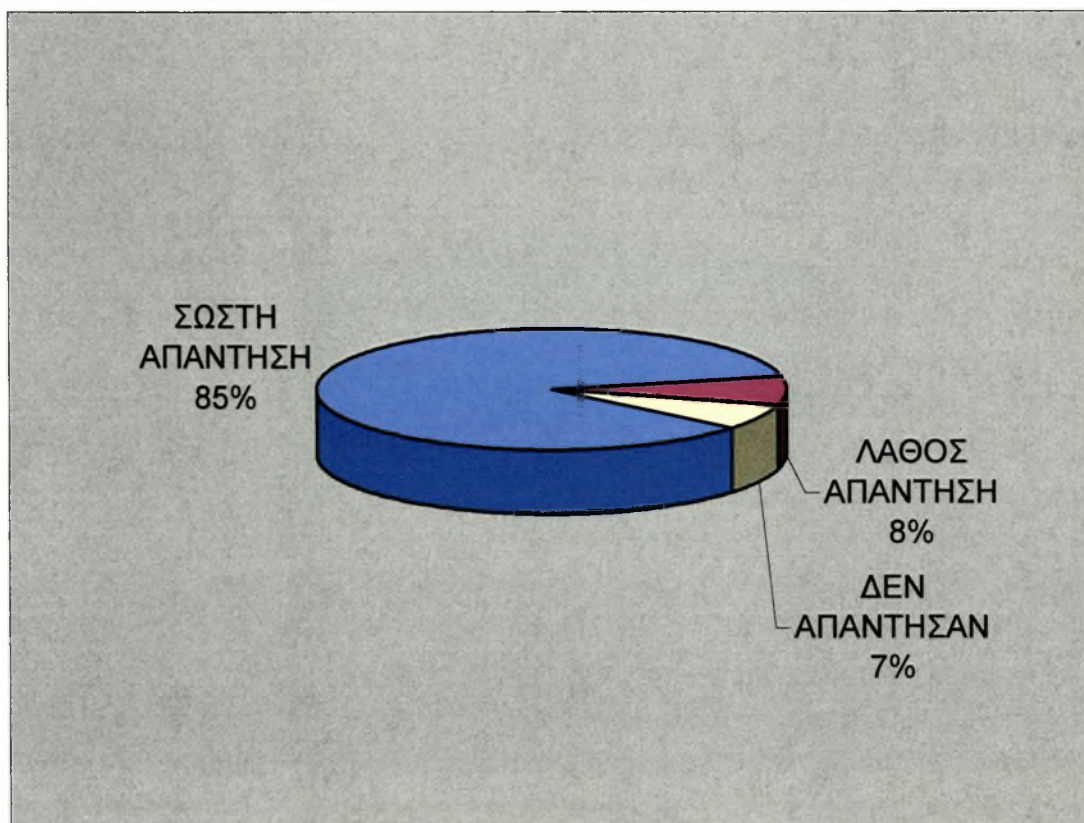
Τα παιδιά που επέλεξαν ιστορία με παιχνίδι δικαιολόγησαν ως εξής την προτίμησή τους. Η πλειοψηφία (39%) δηλώνει ότι τα παιχνίδια τους αρέσουν πολύ και έχουν πολλά στο σπίτι.

. Το (31%) επιθυμούν από περιέργεια να διαβάσουν μία τέτοια ιστορία, για να δουν τους φίλους των παιχνιδιών, πως τρώνε, πως μαλώνουν κτλ. Το (11%) έχει ξαναδιαβάσει τέτοια ιστορία και τους άρεσε πολύ. Ένα μικρό ποσοστό (8%) δεν έχει διαβάσει ποτέ και θα ήθελε. Τέλος, και σ' αυτήν την ερώτηση δεν απάντησαν κάποια παιδιά (11%).

Γ΄ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

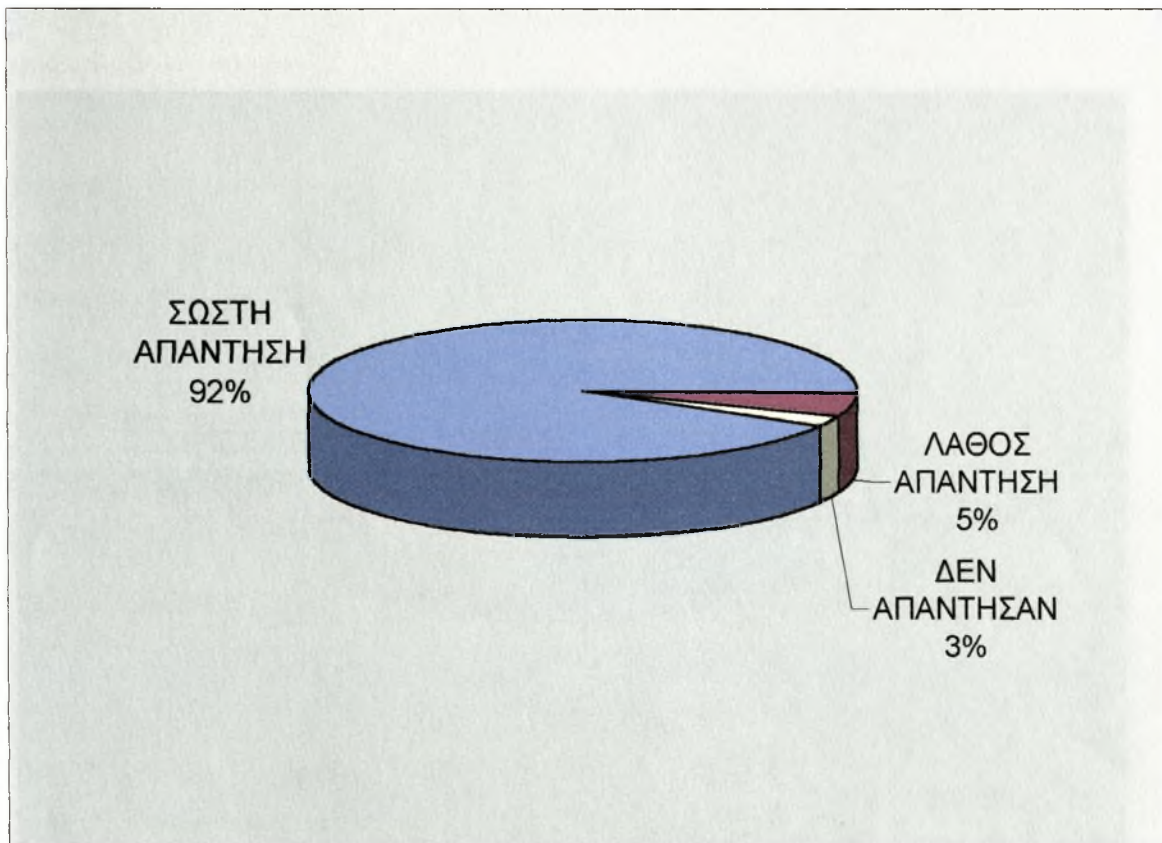
ΕΡΩΤΗΣΗ 1η

**ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΗΡΩΑΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ
“ΤΟ ΑΝΥΠΟΜΟΝΟ ΕΛΙΚΟΠΤΕΡΟ” ;**

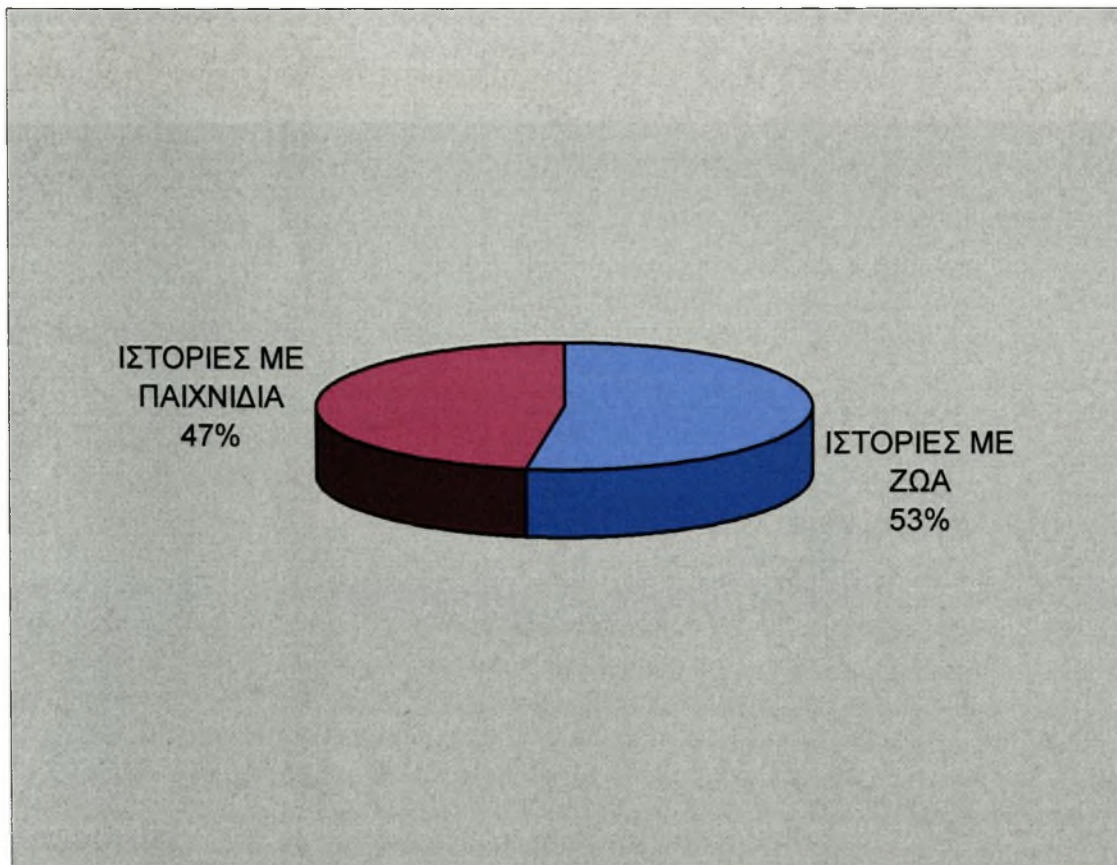
ΕΡΩΤΗΣΗ 2η

**ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΗΡΩΑΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ
“ΤΟ ΠΑΡΑΠΟΝΕΜΕΝΟ ΕΛΕΦΑΝΤΑΚΙ” ;**

ΕΡΩΤΗΣΗ 3η

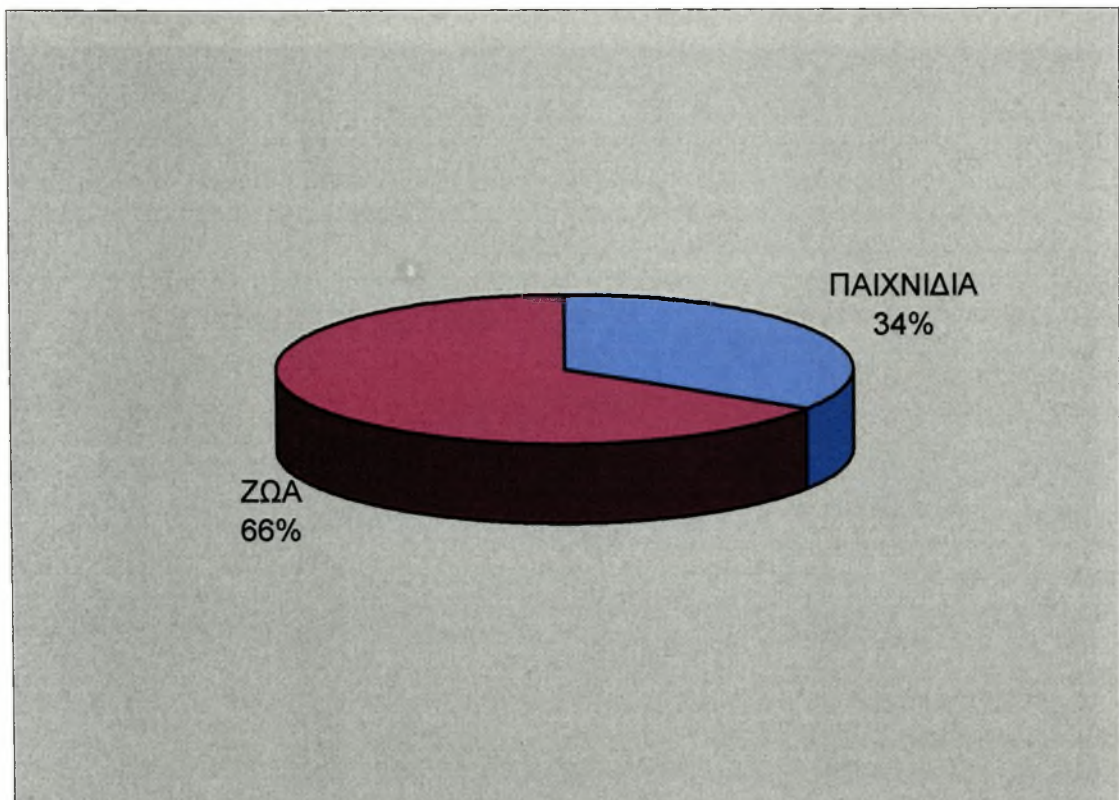
**ΠΡΟΤΙΜΑΤΕ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΗΡΩΑ
ΚΑΠΟΙΟ ΖΩΟ Ή ΚΑΠΟΙΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ;**

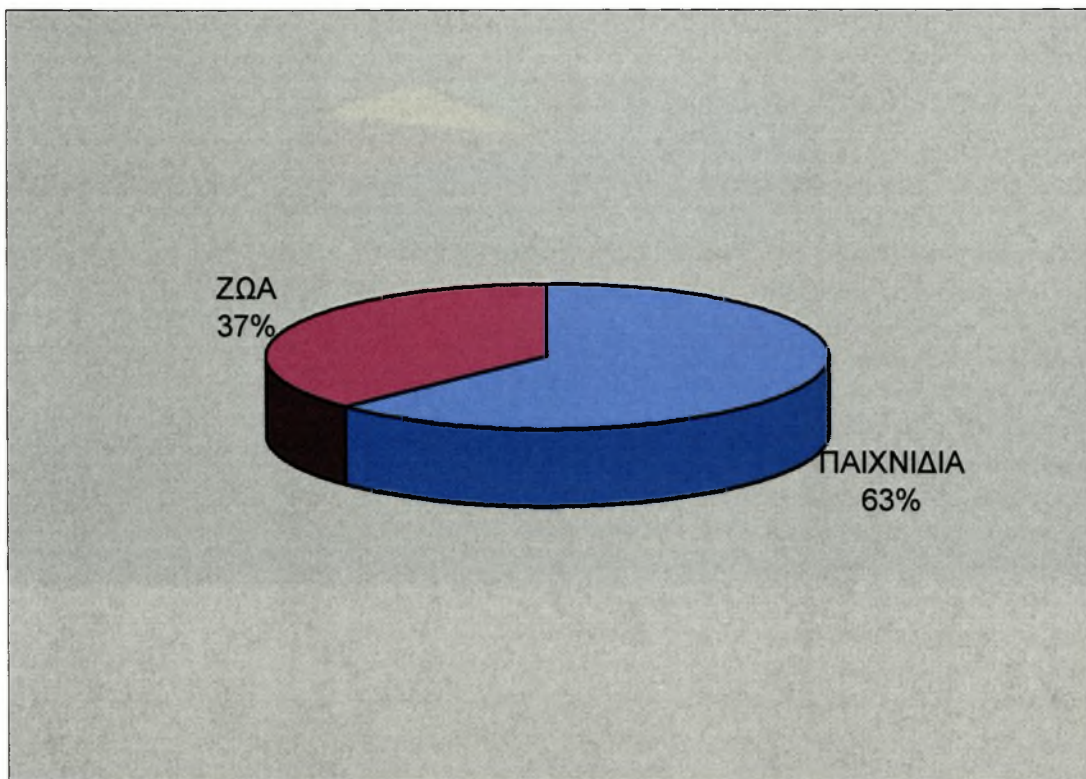
**Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΩΝ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΓΟΡΙΩΝ ΠΟΥ
ΕΠΕΛΕΞΑΝ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΖΩΑ.**

ΚΟΡΙΤΣΙΑ

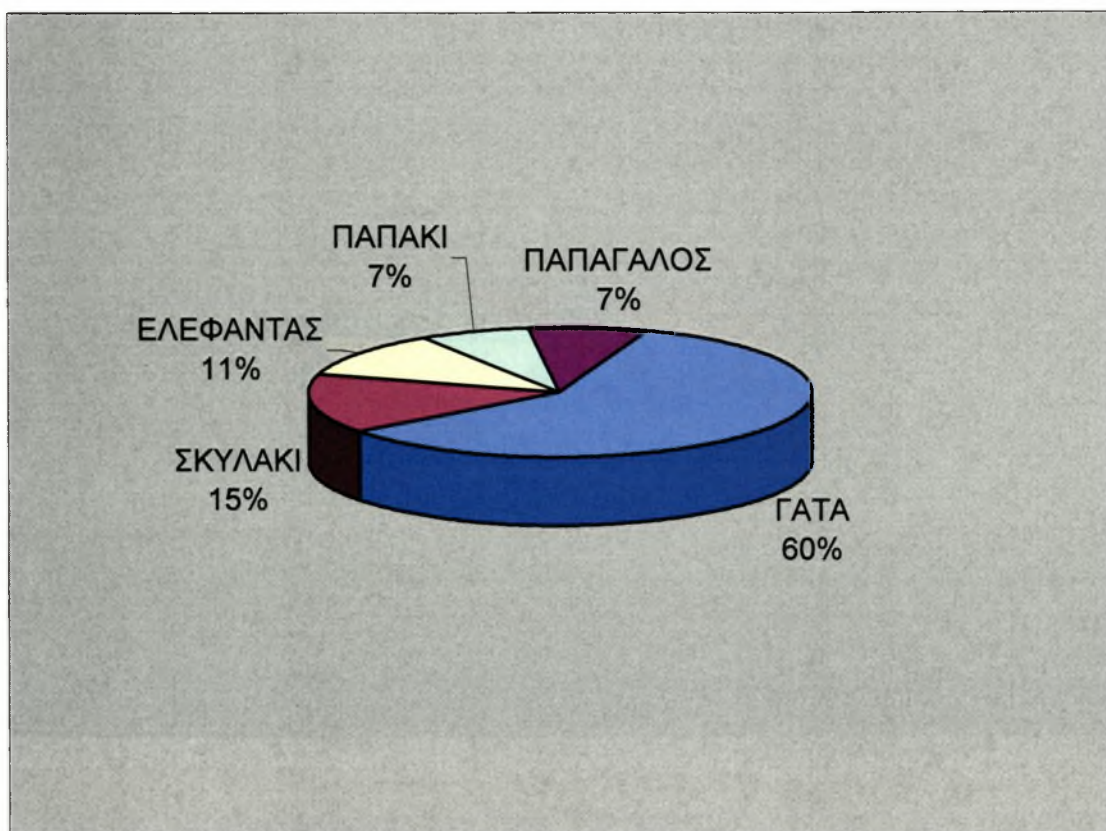

**Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΩΝ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΓΟΡΙΩΝ ΠΟΥ
ΕΠΕΛΕΞΑΝ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΖΩΑ.**

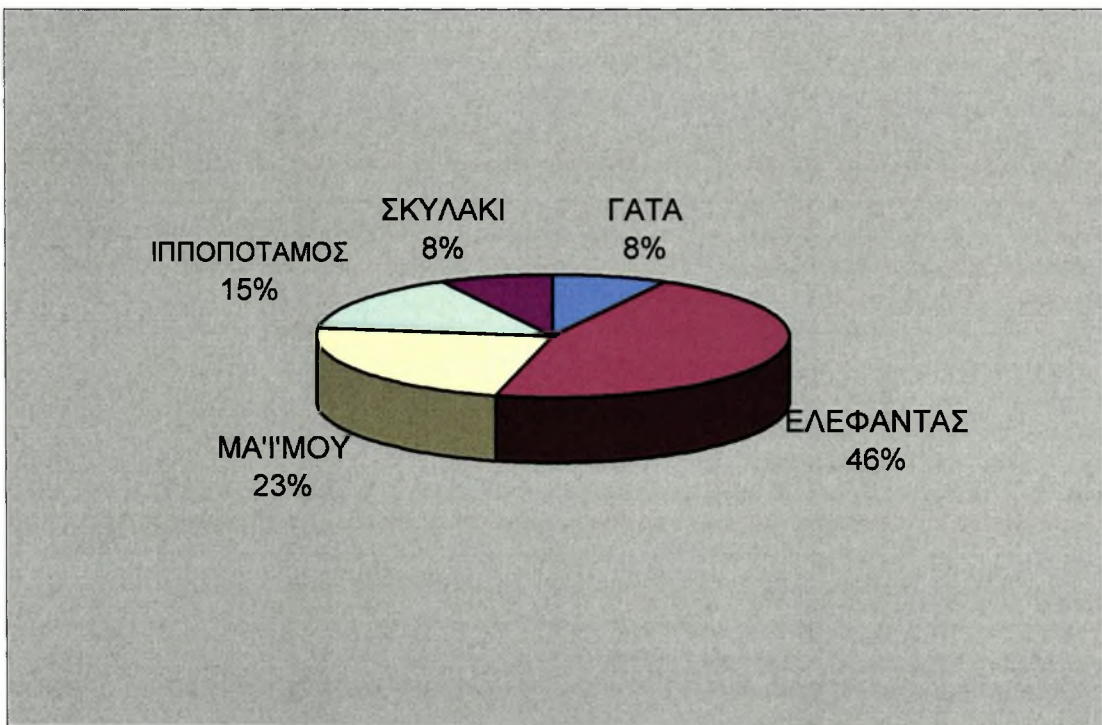
ΑΓΟΡΙΑ

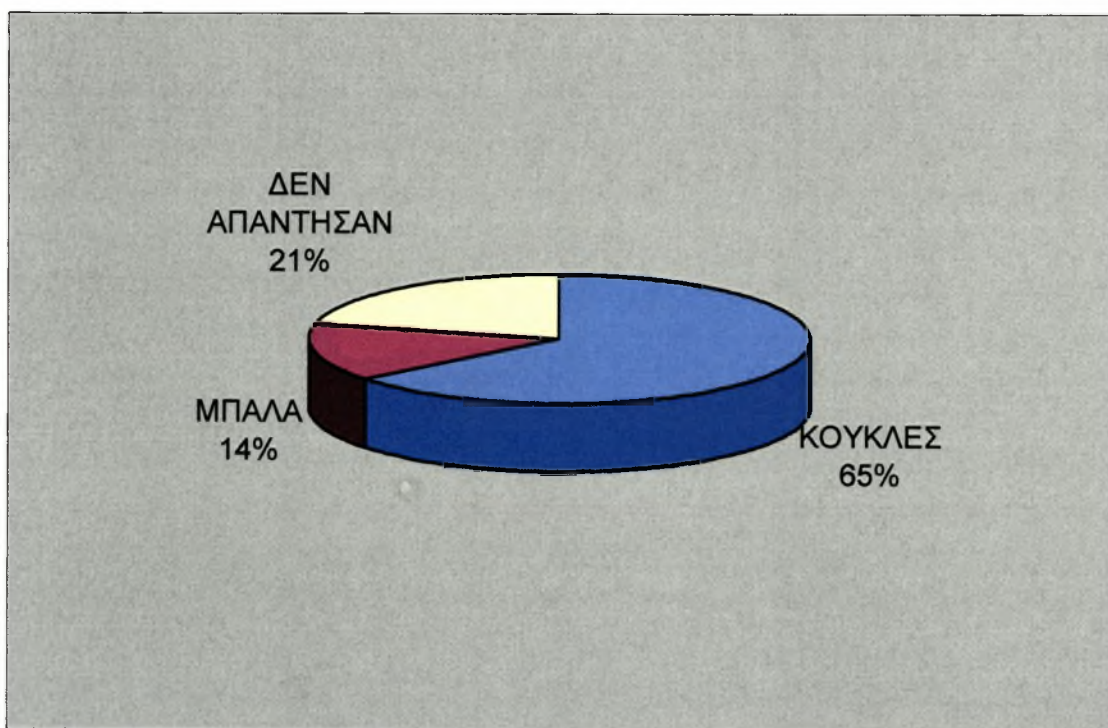
ΟΙ ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ ΣΤΑ ΖΩΑ.

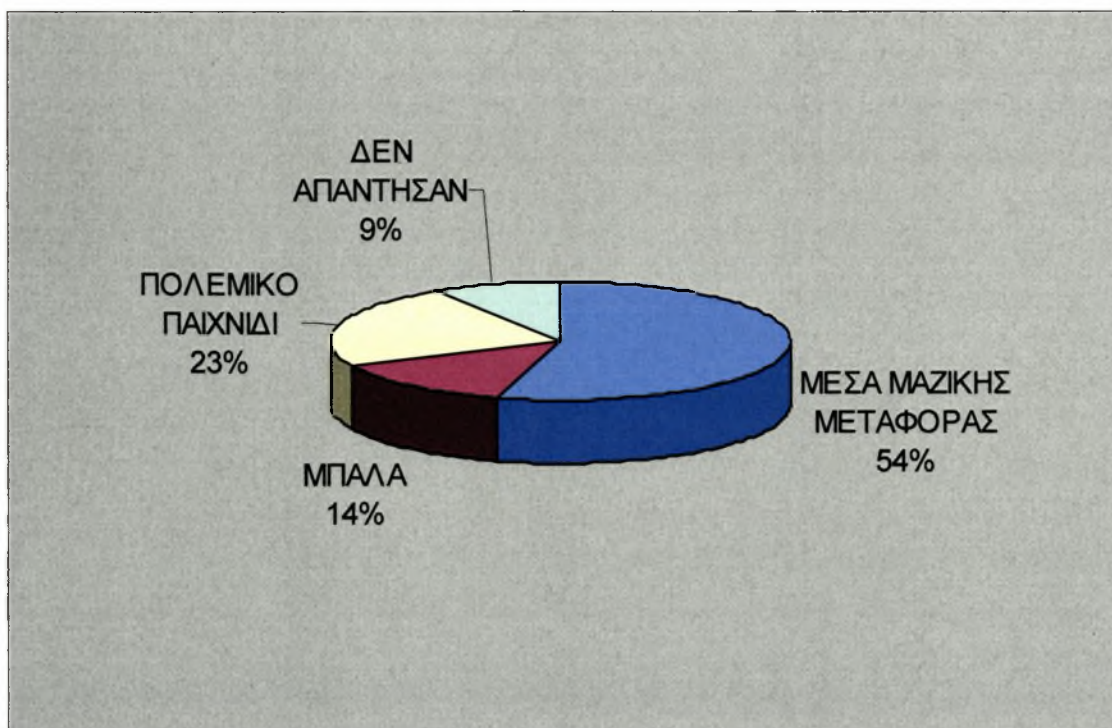
ΟΙ ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΓΟΡΙΩΝ ΣΤΑ ΖΩΑ.

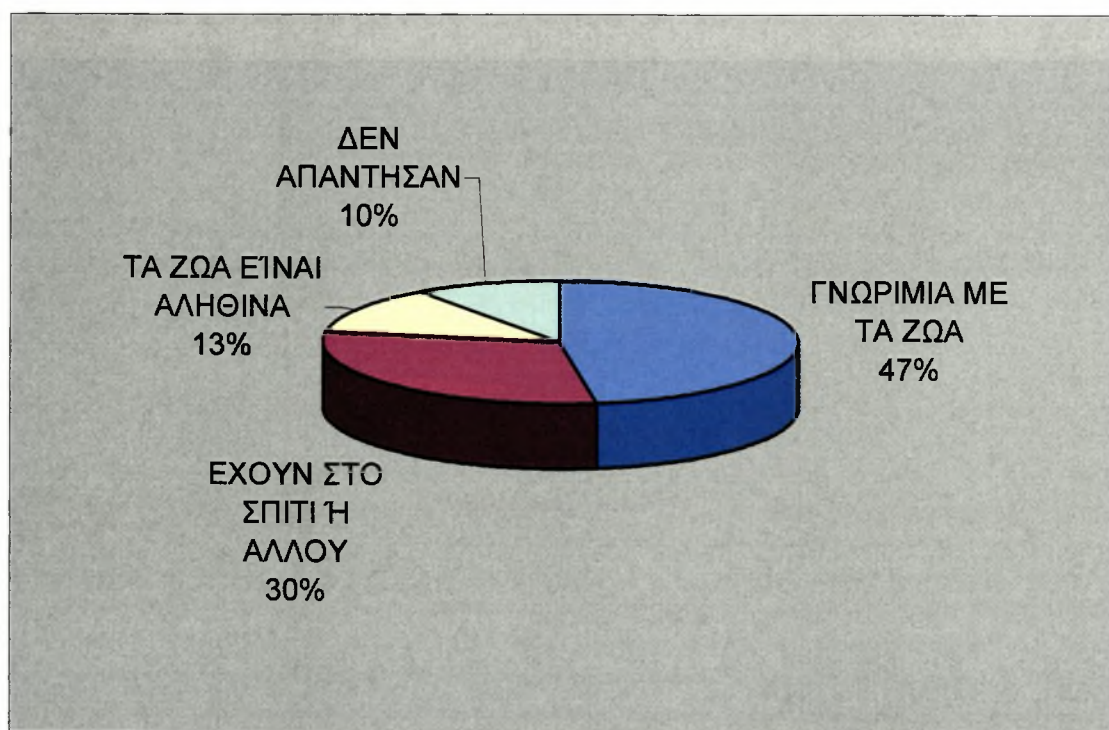
ΟΙ ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ ΣΤΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ.

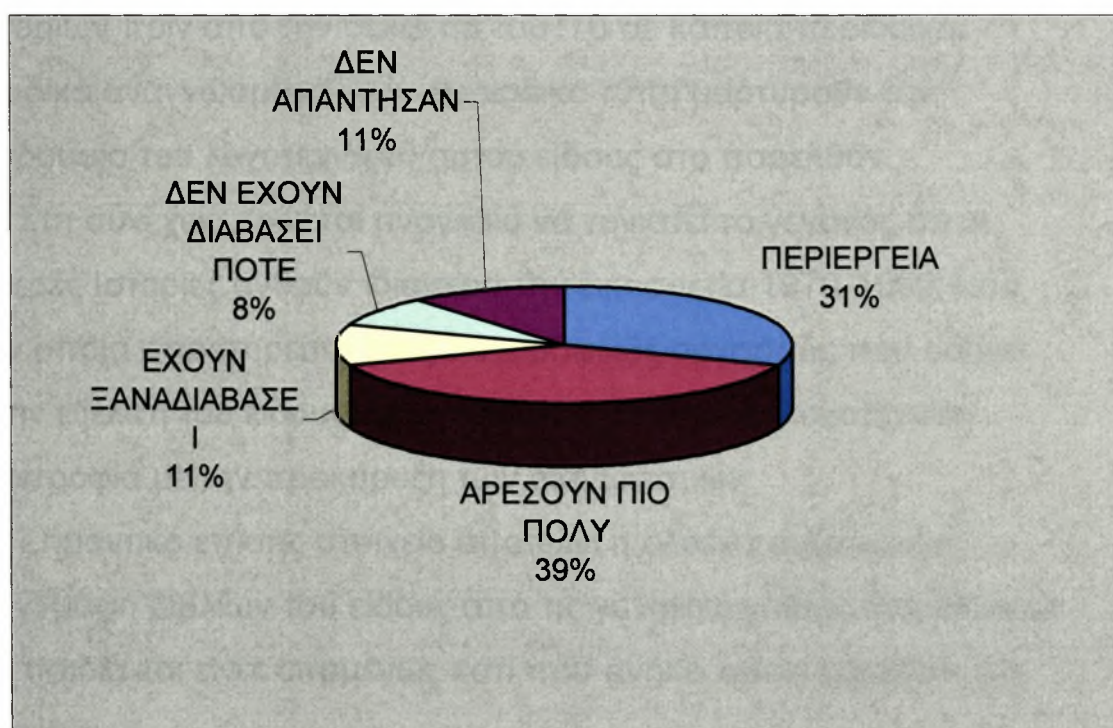
ΟΙ ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΓΟΡΙΩΝ ΣΤΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ.

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΤΙΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΖΩΑ.

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΤΙΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ.

ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Θα ήταν παράλειψη αν δεν γινόταν η καταγραφή μιας συνολικής επισκόπησης, όλων όσων διεξάγονται ως συμπέρασμα από την παρούσα εργασία. Επομένως, είναι αναγκαίο να τονιστούν τα πιο σημαντικά σημεία του θεωρητικού αλλά και του ερευνητικού μέρους που διεξήχθη στα πλαίσια της εργασίας.

Καταρχήν, πρέπει να σημειωθεί η παρουσία των μικρών ιστοριών πριν από την δεκαετία του '70 σε κάποια περιοδικά. Παιδικά αναγνώσματα στον περιοδικό τύπο μαρτυρούν την παρουσία του λογοτεχνικού αυτού είδους στο παρελθόν.

Στη συνέχεια, κρίνεται αναγκαίο να τονιστεί το γεγονός ότι οι Μικρές Ιστορίες ανθούν ιδιαίτερα την εικοσαετία 1970-1990, κατά την οποία παρατηρείται ένας συγγραφικός οργασμός που οδηγεί στην εξέλιξη του είδους. Αρωγός είναι η Γυναικεία λογοτεχνική Συντροφιά με την προκήρυξη των διαγωνισμών.

Σημαντικό επίσης στοιχείο αποτελεί η ολοένα αυξανόμενη συγγραφή βιβλίων του είδους από τις γυναίκες, καθώς απευθύνεται σε παιδιά και είναι επομένως κάτι που ανήκει φύσει και θέσει στη γυναίκα.

Επιπρόσθετα, διεξάγεται ως συμπέρασμα ότι αυτές οι ιστορίες εκφράζονται με το στοιχείο του ρεαλισμού καθώς απεικονίζουν καταστάσεις πραγματικότητας. Οι ήρωες τους επίσης μπορεί να είναι και άψυχα αντικείμενα που όμως παίρνουν πνοή, μιλούν και παρουσιάζουν διάφορα ανθρωπομορφικά στοιχεία.

Από την ερευνά αγοράς που διεξήχθη προκύπτει ως συμπέρασμα ότι κυκλοφορούν αρκετά βιβλία με ήρωες άψυχα αντικείμενα είτε στο ρόλο του πρωταγωνιστή, είτε σε δεύτερους

ρόλους. Τα βιβλία αυτά παρουσιάζουν μεγάλη ζήτηση καθώς προσφέρουν στο παιδί πνευματική και ψυχαγωγική απόλαυση.

Τέλος, - όπως προέκυψε από την ερευνά που διεξήχθη στα νηπιαγωγεία – τα περισσότερα παιδιά έχουν την δυνατότητα να διακρίνουν τον ήρωα που πρωταγωνιστεί στην ιστορία. Επίσης, οι ιστορίες με ήρωα κάποιο ζώο υπερτερούν – όχι με μεγάλη διάφορα – από τις ιστορίες που πρωταγωνιστούν παιχνίδια. Το μεγαλύτερο ποσοστό των παιδιών που ρωτήθηκε γιατί προτιμάνε ιστορίες με ζώα, απάντησε για να τα γνωρίσουν καλύτερα, ενώ τα παιδιά που προτίμησαν ιστορίες με παιχνίδια, το επέλεξαν, γιατί τα παιχνίδια τους αρέσουν περισσότερο και γεμίζουν τις ελεύθερες ώρες τους.

Επιπρόσθετα τα κορίτσια επιθυμούν ως πρωταγωνιστή στις ιστορίες με ζώα τη γάτα και στη συνέχεια άλλα κατοικίδια. Όσα αγόρια (η μειοψηφία) επέλεξαν ιστορία με ζώα προτιμούν ως ήρωα τον ελέφαντα και στη συνέχεια άλλα μεγαλόσωμα ζώα ή ζώα της ζούγκλας.

Ακόμα, οι αγαπημένοι ήρωες των κοριτσιών (που αποτελούν και την μειοψηφία) που επέλεξαν ιστορίες με παιχνίδια, είναι οι κούκλες, ενώ των αγοριών τα μέσα μαζικής μεταφοράς(αυτοκίνητο, αεροπλάνο κτλ).

Καταλυτικά, προκύπτει ότι η παρουσία και η πρόοδος των μικρών ιστοριών επιφέρει την πρόοδο και στην παιδική λογοτεχνία. Η πρόσφορα της στο παιδί είναι μεγάλη και νευραλγικής σημασίας γι' αυτό το λόγο κρίνεται αναγκαίο η αύξηση κι άλλων ποιοτικών βιβλίων που θα βοηθήσει γενικότερα στην ολόπλευρη ολοκλήρωση της προσωπικότητας του παιδιού.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Σ' αυτό το σημείο κρίνεται απαραίτητο να αναφερθούν οι άνθρωποι εκείνοι, οι οποίοι με βοήθησαν, έτσι ώστε να φέρω εις πέρας την συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία.

Καταρχήν θα ήθελα να ευχαριστήσω την **κυρία Τσιλιμένη Τασούλα**, λέκτορα του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, του τμήματος προσχολικής εκπαίδευσης που στάθηκε από την αρχή αρωγός σ' αυτή την προσπάθεια και με καθοδήγησε με τις πολύτιμες συμβουλές της.

Επίσης, θεωρώ ότι είναι απαραίτητο να ευχαριστήσω τον **κύριο Αναγνωστόπουλο Βασίλη** για την παρέμβαση και καθοδήγησή του στην όλη εργασία, έχοντας πολύχρονη εμπειρία. Ακόμα, θερμές ευχαριστίες στην κυρία Λαρυγγάκη, αποσπασμένη νηπιαγωγό, για την βοήθεια και ψυχολογική στήριξη που μου προσέφερε.

Τέλος, είναι ανάγκη να ευχαριστήσω όλες τις νηπιαγωγούς που συνεργάστηκαν μαζί μου, αλλά και τους υπεύθυνους των βιβλιοπωλείων που με δέχτηκαν, έτσι ώστε να επιτευχθεί η αποπεράτωση της πτυχιακής εργασίας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αναγνωστόπουλος Β.Δ., *Γλωσσικό υλικό για το νηπιαγωγείο* (από τη θεωρία στην πράξη), Εκδόσεις Καστανιώτης, Αθήνα 1999.
- Αναγνωστόπουλος Β.Δ., *Η ελληνική παιδική λογοτεχνία κατά τη μεταπολεμική περίοδο (1945 – 1958)*, Εκδόσεις Καστανιώτης, Αθήνα 1991.
- Αναγνωστόπουλος Β.Δ., *Θέματα παιδικής λογοτεχνίας, Α΄ ανιχνεύσεις*, εκδόσεις Καστανιώτης, Αθήνα 1987.
- Αναγνωστόπουλος Β.Δ., *Συζητήσεις*, εκδόσεις Καστανιώτης, Αθήνα 1990.
- Αναγνωστόπουλος Β.Δ., *Τάσεις και εξελίξεις της σύγχρονης παιδικής λογοτεχνίας*, εκδόσεις Φίλων, Αθήνα 1988.
- Αναγνωστόπουλος Β.Δ. – Δελώνης Αντώνης, *Παιδική λογοτεχνία και σχολείο*, εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 1988.
- Βουγιούκας Α., *Άρθρα και μελετήματα*, εκδόσεις Νικόδημος, 1980.
- Δελώνης Αντώνης, *Ελληνική παιδική λογοτεχνία*, εκδόσεις Ηράκλειτος, Αθήνα 1986, 1990.
- Εισηγήσεις στο Β΄ σεμινάριο του κύκλου του ελληνικού παιδικού βιβλίου, *Η παιδική λογοτεχνία και το μικρό παιδί*, Καρδίτσα 15 -16/11/1986, εκδόσεις Καστανιώτης, 1988.
- Κακανά Δόμνα – Μίκα, *Θεωρία και μεθοδολογία δραστη/των στην προσχολική αγωγή*, εκδόσεις Αδελφών Κυριακίδη α.ε., 1994.
- Κατσώνης Κώστας, *Ελληνική παιδική λογοτεχνία – το παρελθόν, το παρόν, το μέλλον*.

- Κοντράρου Νινέττα, *Νεοελληνική παιδική λογοτεχνία*, Αθήνα 1978.
- *Παιδαγωγική ψυχολογία*, Εγκυκλοπαιδικό λεξικό, τόμος Α΄.
- Παπανικολάου Ρ. – Τσιλιμένη Τ., *Η παιδική λογοτεχνία στο νηπιαγωγείο*, εκδόσεις Καστανιώτης, Αθήνα 1998.
- Παρασκευόπουλος Ν. Ιωάννης, *Εξελικτική ψυχολογία*, τόμος 2 – προσχολική ηλικία, Αθήνα.
- Περιοδικό *Διαδρομές*, τεύχος 2, καλοκαίρι 1986 (Απρ. – Μάιος – Ιούνιος), άρθρο : “ *Παραμύθια και μικρές ιστορίες*”, Ταρσούλη Γεωργία.
- Περιοδικό *Διαδρομές*, τεύχος 41.
- Πέτροβιτς – Ανδρουτσοπούλου Λότη, *Μιλώντας για τα παιδικά βιβλία*, εκδόσεις Καστανιώτης, Αθήνα 1983.
- Πέτροβιτς – Ανδρουτσοπούλου Λότη, *Η παιδική λογοτεχνία στην εποχή μας*, εκδόσεις Καστανιώτης, Αθήνα 1990.
- Τριανταφύλλου Τ. Τριαντ., *Ψυχολογία*, εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου, Αθήνα 1998.
- Τσιλιμένη Τασ., *Οι μικρές ιστορίες κατά την εικοσαετία 1970 – 1990*, εκδόσεις Καστανιώτης, Αθήνα 2003.
- Τσιλιμένη Τασ., Πρόσθετος φάκελος στο μάθημα : *Μυθοπλασία μικρών ιστοριών – Δημιουργική γραφή*, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Θεσσαλίας, Βόλος 2001.
- Herbert P. Ginsburg – Sylvia Opper, *Piaget's theory of intellectual development*, ed. Prentice Hall, New Jersey, 1988.

